

Verneplan for Dovrefjell med utvidelse av Dovrefjell nasjonalpark (nå Dovrefjell - Sunndalsfjella nasjonalpark), og opprettelse av Åmotan – Grøvudalen, Eikesdalsvatnet, Åmotsdalen, Dalsida, Fokstugu, Knutshø og Jora landskapsvernområder, Torbudalen og Sandgrovbotn - Mardalsbotn biotopvernområder, samt utvidelse av Fokstumyra naturreservat, i Nesset, Rauma og Sunndal kommuner i Møre og Romsdal fylke, Oppdal kommune i Sør-Trøndelag fylke, Dovre og Lesja kommuner i Oppland fylke, Tynset og Follidal kommuner i Hedmark fylke.

FORSLAG

Miljøverndepartementet (MD) legger med dette frem forslag om verneplan for Dovrefjell med utvidelse av Dovrefjell nasjonalpark (nå Dovrefjell - Sunndalsfjella nasjonalpark), 7 tilhørende landskapsvernområder og utvidelse av Fokstumyra naturreservat etter naturvernloven (nvl) og to biotopvernområder etter viltloven (vl). Forslagene er:

- **Dovrefjell – Sunndalsfjella nasjonalpark** (1692,9 km² (inkl. eks. nasjonalpark 256 km²)) i Sunndal, Nesset, Oppdal, Lesja og Dovre kommuner
- **Knutshø landskapsvernområde** (907,8 km²) i Oppdal, Tynset, Follidal og Dovre kommuner
- **Åmotsdalen landskapsvernområde** (13,4 km²) i Oppdal kommune
- **Dalsida landskapsvernområde** (644,9 km²) i Rauma, Nesset og Lesja kommuner
- **Eikesdalsvatnet landskapsvernområde** (469,6 km²) i Rauma, Nesset og Sunndal kommuner
- **Åmotan - Grøvudalen landskapsvernområde** (157,1 km²) i Sunndal og Oppdal kommuner
- **Jora landskapsvernområde** (49,3 km²) i Lesja kommune
- **Fokstugu landskapsvernområde** (72,3 km²) i Lesja og Dovre kommuner
- **Fokstumyra naturreservat** (22,9 km² (inkl. eks. naturreservat 8 km²)) i Dovre kommune
- **Torbudalen biotopvernområde** (94,3 km²) i Sunndal og Nesset kommuner
- **Sandgrovbotn-Mardalsbotn biotopvernområde** (141,1 km²) i Rauma og Nesset kommuner

Det vil bli etablert forvaltningsordninger for verneområdene med lokal forankring. Det skal lages en forvaltningsplan for verneområdene. Verneforslaget er opprinnelig fremmet gjennom landsplanen for nasjonalparker. Totalarealet er på ca 4266 km².

Verneverdiene

Utgangspunktet for vernearbeidet og formålet med vernet har vært å bevare et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt fjellområde. Videre har det vært et mål å ta vare på et høyfjellsøkosystem med naturlig biologisk mangfold, samt å ta vare på en viktig del av leveområdet til villreinstammene i Snøhetta og Knutshø. Det aktuelle området har en stor bredde i naturtyper, er rikt på landskapsformer og særpregede geologiske forekomster.

Villrein, jerv, fjellrev og kongeørn lever i området. Norge har et spesielt ansvar for å ta vare på høgfjellsøkosystemet med disse artene. Villreinen med sitt nomadiske levevis krever store villmarkspregede områder for at arten skal kunne overleve på lang sikt. Villreinen i dette området var tidligere en stor stamme som nå er oppdelt i flere ulike delstammer på grunn av omfattende tekniske inngrep.

Plantelivet i området er variert, og har innslag av en rekke sjeldne arter og plantesamfunn. I verneforslaget er det ønskelig å ta vare på variasjonsbredden i plantesamfunnene. Dette omfatter både de typiske og de sjeldne samfunnene med sine enkeltarter. Verneforslaget omfatter et høyfjellsområde med tilliggende bjørke- og barskogsområder.

Dovre-fjell har en sentral plass for det tradisjonelle friluftslivet i Norge. Store naturområder med fravær av inngrep og støy får stadig økt verdi for folks naturopplevelse. I Dovrefjell-området skal allmennheten ha adgang til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Det er rike spor etter jakt, fangst og annen virksomhet som vitner om tidlig bosetting i området. Det største antall registrerte kulturminner i området er knyttet til fangstgroper / fangstsystemer i høgfjellet, hovedsakelig knyttet til villreinen. De aller fleste kulturminnene i området er knyttet til den gamle fangst- og jaktkulturen. Av nyere tids kulturminner nevnes bygninger og landskap knyttet til en aktiv seterdrift. Seterbruk med hovedvekt på husdyrhold har trolig røtter tilbake til 1600-tallet. Det finnes også rester etter annen ressursutnyttelse enn fangst, bl.a. er det registrert kullmiler, jernutvinningsplasser og klebersteinbrudd.

Det finnes flere gamle ferdselsveier, bl.a. var veien over Dovrefjell allerede i middelalderen kjent som hovedferdsellinjen mellom Østlandet og Trøndelag. Området var tidlig populært i reiselivssammenheng.

Andre interesser

Seterdrift, utmarksbeite, skogsdrift, jakt, fiske og friluftsliv er eksempler på årelang tradisjonell bruk som har satt preg på området. Kraftutbygging, Forsvarets virksomhet, vegbygging og jernbane er eksempler på nyere tids bruk som har satt sine spor. Verneforslaget er utformet slik at lokalsamfunnet sin tradisjonelle bruk skal kunne fortsette, samtidig som en skal sikre området mot nye tekniske inngrep som endrer landskapets art og karakter vesentlig.

Trusler mot verneverdiene

Vannkraftutbygging, vegbygging, bergverksdrift, treslagsskifte/skogplantning, hyttebygging, økt motorisert ferdsel og nye ferdselsformer med mer, er eksempler på tiltak og aktiviteter som på sikt kan bli en trussel mot verneverdiene i området.

Saksbehandling

Dovre-fjell nasjonalpark ble opprettet 21.06.1974. I NOU 1986:13 "Ny landsplan for nasjonalparker" foreslo Statens naturvernråd å utvide eksisterende Dovrefjell nasjonalpark nordvestover mot Sunndalsfjella på bakgrunn av de store biologiske verneverdiene i området. På grunnlag av forslagene til Statens naturvernråd og innkomne høringsuttalelser til utredningen, utarbeidet Regjeringen St.meld. nr. 62 (1991–92) "Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge", der det bl.a. sies at planene om utvidelse av nasjonalparken på Dovrefjell bør videreføres.

Kommunal- og miljøvernkomiteen la fram sitt forslag til behandling av nasjonalparkmeldingen i Innst. S. nr. 124 (1992–93) "Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge". Samtidig fremmet komiteen også Innst. S. nr. 123 (1992-93) om en samlet forvaltningsplan for Dovrefjell, på bakgrunn av et forslag fra stortingsrepresentantene Queseth Haarstad, Berge og Viken (Dok. nr. 8:36 (1991-92)). I forslaget ble det lagt vekt på at Dove-

fjell representerer unike naturverdier og det foreslås at Regjeringen fremmer en samlet forvaltningsplan for Dovrefjell der også skytefeltets aktiviteter inngår. Dovrefjell er imidlertid ikke et veldefinert område, og flertallet i komiteén ba departementet vurdere å la villreinens leveområde bli ledende for den geografiske avgrensningen av Dovrefjellområdet.

Nasjonalparkmeldingen ble behandlet i Stortinget 19.04.1993 og følgende vedtak ble fattet: "Stortinget ber Regjeringen utarbeide forslag til et utvidet vern i Dovrefjellområdet, hvor det også tas hensyn til at eksisterende verneområder bindes sammen i størst mulig grad". Det ble samtidig framholdt at de områder som grenset opp mot de arealer der var naturlig å verne etter nvl, burde sikres en arealbruk som tar vare på verneverdiene, f.eks. gjennom en samordnet bruk av plan- og bygningsloven (pbl). Vedtaket innebar at regjeringen fikk i oppdrag å vurdere vern etter nvl ut over de områder som beskrives i nasjonalparkmeldingen.

I brev av 16.12.1993, ba MD berørte fylkesmenn om å sette i gang planarbeid med tanke på utvidet vern i Dovrefjellområdet. Fylkesmennene i Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag, Hedmark og Oppland fastsatte 01.02.95 en foreløpig planleggingsgrense og kunngjorde oppstart av verneplanarbeidet i Dovrefjell i brev til berørte kommuner, grunneiere, lokale lag og organisasjoner. I denne forbindelse ble det avholdt åpne informasjonsmøter i kommunene.

Etter anmodning fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag og Fylkesmannen i Hedmark gjorde Direktoratet for naturforvaltning (DN) 21.09.95 vedtak om midlertidig vern av Orkelkroken i Oppdal og Tynset kommuner. Bakgrunnen for vedtaket var akutt fare for inngrep (vegbygging) i området.

I Hedmarks del av Dovrefjellområdet ble begrensede arealer omfattet av plangrensene. Som følge av blant annet innspill i meldingsfasen ba DN i brev av 21.02.96 Fylkesmannen i Hedmark om å vurdere planleggingsgrensen i Hedmark på nytt. På bakgrunn av foretatt grensejustering i Hedmark, ble også planleggingsgrensen i Sør-Trøndelag noe justert.

I 1995 ga MD Hedmark, Møre og Romsdal, Oppland og Sør-Trøndelag fylkeskommuner oppdrag om å utarbeide felles fylkesdelplan for Dovrefjellområdet. Formålet med plansamarbeidet (mellom fylkeskommunene) var å klarlegge og avveie areal- og bruksinteresser knyttet til bruk og vern, slik at verneverdiene ble ivaretatt og sett i sammenheng med områdene som skal vernes etter nvl.

På bakgrunn av faglige registreringer, befaringer og arbeid i lokale referansegrupper utarbeidet fylkesmennene et konkret forslag til utvidelse av Dovrefjell nasjonalpark med tilgrensende landskapsvernområder og biotopvernområder. Verneforslaget som ble utarbeidet i samarbeid mellom fylkesmennene, ble etter faglig godkjenning i DN sendt på bred lokal høring juli 1998. Fylkesmannen i Møre og Romsdal mottok 65 uttalelser, Fylkesmannen i Sør-Trøndelag 48 uttalelser, Fylkesmannen i Hedmark 40 uttalelser og Fylkesmannen i Oppland 44 uttalelser.

DN sendte planen på sentral høring 29.11.2000 og har hatt møte med Dovrefjellrådet 30.03.01, Norges geologiske undersøkelse (NGU) og Bergvesenet 18.04.01, Den Norske Turistforening (DNT) 23.05.01 og de fire fylkeskommunene 25.06.01. Med bakgrunn i høringsuttalelsene hadde DN møte og befaring med berørte kommuner i Møre og Romsdal 21.05.01. I møtet med Dovrefjellrådet ble det orientert om DN's foreløpige tilråding og videre framdrift.

Forholdet mellom fylkesdelplan og verneplan.

Fylkesmennene har parallelt med verneplanen deltatt i utarbeidelsen av fylkesdelplanen. Arbeidet med verneplanen og fylkesdelplanen har så langt som mulig vært samkjørt og ble sendt parallelt på høring. Intensjonen var at de to planene skulle utfylle hverandre med hensyn til areal- og virkemiddelbruk, og sammen gi føringer for framtidig arealbruk i hele Dovrefjellområdet. Fylkesdelplanen omfatter både arealer som foreslås vernet etter nvl, og øvrige area-

ler. I den avsluttende behandlingen i departementet har de to planene vært vurdert i sammenheng, før saken nå blir lagt fram for endelig vedtak.

For enkelte områder tilrår fylkesdelplanen bruk av pbl og derfor andre avgrensninger av landskapsvernområder enn det som tilrås i verneplanen. Disse områdene er:

1. Nord-vestre del av Eikedalsvatnet landskapsvernområde samt to mindre områder på vestsiden av Eikedalsvatnet
2. Nordre og østre del av Åmotan-Grøvudalen landskapsvernområde
3. Hele Åmotdalen landskapsvernområde
4. Hele Fokstugu landskapsvernområde.
5. 5 delområder i Knutshø landskapsvernområde

Etter lokal høring har flere berørte kommuner sluttet seg til at flere av områdene likevel bør legges ut som landskapsvernområder. Det gjelder østre del under pkt 1 (i Sunndal kommune), østre del (i Oppdal kommune) under pkt 2, hele pkt 3 (i Oppdal kommune) og 4 (i Dovre kommune) og hele eller deler av 3 av de 5 områdene under pkt. 5 (i Oppdal kommune).

Så vidt angår DN's forslag til utvidelse av nasjonalparken går fylkesdelplanen inn for bruk av pbl for to områder i Oppdal kommune. Etter lokal høring har likevel kommunen gått inn for å innlemme disse to områdene i nasjonalparken.

Miljøverndepartementet registrerer at det er ulike oppfatninger mellom DN's tilrådinger og fylkesdelplanens forslag til avgrensninger for flere av landskapsvernområdene. Departementet registrerer også at kommunene Oppdal, Sunndal og Dovre for flere av de kontroversielle områdene likevel går inn for landskapsvern. Departementet vil understreke at samme sett verneverdier i utgangspunktet bør underlegges samme vernenivå og forvaltes etter samme lovverk. Det vil derfor være unaturlig at ikke de resterende områdene der tilrådingene er ulike også blir lagt ut som landskapsvernområder. Dette gjelder også i forhold til nasjonalparken.

Dette betyr at departementet legger til grunn DN's tilråding for alle de omdiskuterte områdene. Departementet tar sikte på å fremme vernesaken og fylkesdelplanen sammen for regjeringen.

SENTRALE ENDRINGER I VERNEFORSLAGET UNDER PLANPROSESSEN

Avgrensning

Forslaget om vern som ble sendt på lokal høring omfattet et totalt areal på ca 4700 km². Det ble fremmet fire ulike alternativer til verneform, hvor nasjonalpark, landskapsvernområde og naturreservat etter nvl, og biotopvern etter vl var kombinert. Etter lokal høring tilrådte fylkesmennene å redusere arealet til ca 4400 km².

Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmennenes tilråding om et redusert areal. Videre tilrår DN at et regulert vann, Elgsjøen, bli tatt ut av planen, og en grensejustering av vernegrensa i Sunndal kommune slik at innmark blir holdt utenfor verneområdet. DN tilrår også å endre vestgrensen av landskapsvernområdet, nord for Isfjorden, i Rauma og Nesset kommuner. I denne forbindelse tilrår DN å endre grensene for det foreslåtte landskapsvernområdet ved Dalsida, Romsdalen og Eikedalsvatnet, slik at dette området utgjør to landskapsvernområder. I Oppdal kommune anbefaler DN at skiferforekomsten i Gissingerdalen blir tatt ut. DN tilrår også at det foreslåtte Avsjøen landskapsvernområde blir tatt ut av dette planforslaget, og at det blir vurdert i verneplanforslaget for Rondane. Disse endringene fører til at det totale arealet nå utgjør ca 4266 km², inkludert eksisterende Dovrefjell nasjonalpark 256 km² og Fokstumyra naturreservat 8 km².

Forskrift

På bakgrunn av høringsuttalelser og annen saksutredning er det gjort enkelte endringer i forskriftene. Alle endringene er omtalt under kapitlet "merknader til verneforslaget". En av de viktigste endringene gjelder forvaltningsmyndighet, hvor hjemmelen til å fastsette denne er delegert til DN etter vedtak av MD 25.06.98. Etter lokal høring ble bestemmelsen om at DN kan regulere beiting i nasjonalparken fjernet fra forskriften. Det er ønsket lik formulering i landskapsvernområdene for tiltak som gjelder bygninger i landbrukssammenheng.

Direktoratet for naturforvaltning tilrår at formuleringen "tradisjonell landbruksvirksomhet" benyttes, slik den er definert i veileder til "Kommuneplanens arealdel" (Miljøverndepartementet T-1225).

Miljøverndepartementet viser her til sine merknader på s. 35.

Navn på verneområdene

Gjennom hele høringsprosessen har det framkommet flere kommentarer angående navnesettingen på de ulike områdene. Etter lokal høring har fylkesmennene utarbeidet nye navn på enkelte områder. Under den videre behandlingen av planen har DN etter innkomne uttalelser og inndeling/grensejusteringer kommet med sin tilråding til navn på nasjonalparken og enkelte landskapsvernområder.

Direktoratet for naturforvaltning støtter i hovedsak fylkesmennenes navnesetting, men tilrår at nasjonalparken benevnes "Dovrefjell - Sunndalsfjella nasjonalpark". Området har ikke et felles, dekkende navn og DN anbefaler bruk av dobbeltnavn for i stor grad å kunne ta hensyn til de ulike lokale interessenes navn på området. Navnet er også benyttet i NOU 1986:13.

DN tilrår at det foreslåtte Dalsida - Eikesdalsvatnet landskapsvernområde inndeles i to (se avsnitt om "Avgrensning"), og benevnes "Eikesdalsvatnet landskapsvernområde" og "Dalsida landskapsvernområde".

Arbeidsutvalget i DFR vedtok på møte 21.09.01 enstemmig at nasjonalparken burde få navnet Dovrefjell nasjonalpark.

Sunndal kommune har i brev av 21.02.02 sluttet seg til DN's forslag.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets vurdering og tilråding.

Oppheving av eksisterende vernede områder

Verneforslaget omfatter tre områder som allerede er vernet med hjemmel i nvl, og som nå foreslås opphevet. Disse er

- Dovrefjell nasjonalpark, 256 km² opprettet ved kgl. res. av 21.06.1974,
- Fokstumyra naturreservat, ca 8 km², opprettet ved kgl. res. av 09.11.1923, endret ved kgl.res. av 8. juni 1962 og kgl.res. av 23. mai 1969 og
- Orkelkroken landskapsvernområde, 45 km², midlertidig opprettet ved vedtak av 21.09.1995.

De to førstnevnte områder går inn i utvidelsen av henholdsvis nasjonalpark og naturreservat. Orkelkroken inngår i Knutshø landskapsvernområde. De to første vernevedtakene oppheves ved den nye kgl.res., mens det midlertidige vernet oppheves av DN gjennom enkeltvedtak.

FORVALTNING, ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

Direktoratet for naturforvaltning har myndighet til å fastsette hvem som skal ha forvaltningsmyndigheten for verneområdene. I brev av 26.10.1998 åpnet DN for at kommunene kan søke om å overta forvaltningsansvar for bl.a. naturreservat, landskapsvernområder og naturminner.

Direktoratet for naturforvaltning er innstilt på å overføre formell myndighet for forskriftene til kommunene, dersom kommunene ønsker dette.

DN legger til grunn at det allerede etablerte Dovrefjellrådet vil sikre koordineringen av forvaltningen slik at den blir mest mulig enhetlig på tvers av kommunenes grenser. For å sikre at kommunene har muligheter til å påta seg en så omfattende forvaltningsoppgave, inkludert utarbeidelsen av forvaltningsplaner, mener DN at kommunene bør tilføres nødvendige midler. Videre mener DN at Dovrefjellrådet bør sikres en driftsstøtte over statsbudsjettet. Statens naturoppsyn har allerede én oppsynsstilling tilknyttet Dovrefjell.

Miljøverndepartementet støtter DN's forslag til organisering av forvaltningen. Det vises til departementets merknader s. 47 flg. Utgifter til vern og forvaltning av området blir dekket innenfor eksisterende budsjетtrammer.

GENERELLE MERKNADER TIL HØRINGSUTTALELSENE

Ca 2100 fikk planen til høring. Det har innkommet omtrent 240 uttalelser. Foruten berørte grunneiere, rettighetshavere, kommuner, fylkesinstanser, organisasjoner på bygde-, kommune- og fylkesnivå, har følgende instanser hatt planen til uttalelse:

Landbruksdepartementet (LD), Kommunenes sentralforbund, Forsvarets overkommando, Forsvarets bygningstjeneste, Statens Kartverk, Statens namnekonsulentar for Midt-Noreg, Statens namnekonsulentar for Austlandet og Agder-fylka, Riksantikvaren (RA), Bergvesenet, NGU, Teledirektoratet, NSB, Jernbaneverket, Vegdirektoratet, Luftfartsverket, Luftfartstilsynet, Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), Statkraft SF, Statnett SF, Statskog SF, Statens Naturforvaltningsråd, Statens kulturminneråd, Norges Bondelag (NB), Norges Skogeierforbund (NSF), Norsk Bonde- og Småbrukarlag (NBS), Norskog, Norges Fjellstyresamband (NFS), SAS Norge, Braathens Flyselskap, Widerøe Flyselskap A/S, Norsk Aero Klubb, Norges Naturvernforbund (NNV), Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF), Norsk Botanisk Forening, Norsk Orkideforening, Norsk Ornitologisk Forening, Norsk Zoologisk Forening, Verdens Naturfond, FORF – Frivillige organisasjoners redningsfaglige forum, DNT, Friluftslivets fellesorganisasjon, Friluftsrådernes Landsforbund, Norsk Geologiråd, Norges Idrettsforbund, Prosessindustriens landsforening (PIL), NORTRA, Fortidsminneforeningen, Kulturvernets fellesorganisasjon, Reiselivsbedriftenes landsforening, Foreningen våre rovdyr, Fremtiden i våre hender, Greenpeace Norge, Miljøstiftelsen Bellona, Natur og Ungdom, Norges Miljøvernforbund, Folkeaksjonen Redd Dovrefjell (FRD), JORDFORSK, Norges Velforbund, Norsk Almenningsforbund, Norsk limnologforening, Villreinrådet i Norge, Norsk Biologforening, SABIMA, Energiforsyningens fellesorganisasjon, Det Kgl. Selskap for Norges Vel, Norsk Institutt for Vannforskning, Utmarkskommunenes sammenslutning (USS), Norsk institutt for skogforskning, Stiftelsen for naturforskning og kulturminneforskning (NINA-NIKU), Universitetet i Oslo (bot. museum, zool. museum), Norges teknisk- naturvitenskapelige universitet (NTNU) (Vitenskapsmuseet, Ringve botaniske have), Norges Landbrukshøgskole.

Luftfartsverket har ingen merknader til verneplanforslaget.

Oppdal og Sunndal kommuner har funnet å komme med uttalelser også til det sentrale høringsframlegget. I brev av 09.02.01 viser kommunestyret i Oppdal til vedtak der de i hovedsak sier seg fornøyd med framlegget til verneplanen. De ønsker et nytt område inn i planen, samt et tillegg i forskriften for nasjonalparken angående uttak av grus. Sunndal kommunestyre sier

i brev 28.03.01 at de er glad for at det er større samsvar mellom verneforslaget som ble sendte på sentral høring og kommunenes tidligere uttalelser.

Nedenfor følger et forkortet sammendraget av uttalelsene. Kommentarer til både nasjonalparken og landskaps- og biotopvernområdene er samlet tematisk i en generell del. Spesielle uttalelser er kommentert under hvert enkelt verneområde.

Merknader til planprosessen og verneform

Arbeidsutvalget for verneplan i Mittet krever at planen avvises.

NTNU, Vitenskapsmuséet mener vern av fjellområder er overrepresentert i norsk naturvern. Store deler av Dovrefjell hører likevel til de mest varierte og artsrike områdene i landet.

Lesja kommune, Lesja fjellstyre, Møre og Romsdal, Oppland, Hedmark, Oppdal, Lesja og Lesjaskog bondelag, Møre og Romsdal Skogeigarlag, Oppland, Sør-Trøndelag og Oppdal bonde- og småbrukarlag, Oppdal bygdealmennning, Oppland og Oppdal sau- og geitalslag, Snøfjelltjønning veg og hytteforening, Beitelaget IX-Åmotsdal, Norskog, Sør-Trøndelag, Mjøsen og Glommen skogeierforeninger og to grunneiere går inn for at alle de foreslåtte landskapsvernområdene tas ut av planen. De mener pbl er det best egnede virkemiddel i seterdalene, og at det ikke er likhet i planforslaget og mandatet for verneplanen.

Oppdal bondelag, Oppdal bygdealmennning, Oppdal bonde- og småbrukarlag, Beitelag IX-Åmotsdal, Oppdal sau- og geitalslag, Snøfjelltjønning vei og hytteforening, Sør-Trøndelag skogeierforening framhever at "likhetsprinsippet" må legges til grunn i planene, dvs at tilsvarende områder uavhengig av kommune, gis samme type restriksjonsnivå. De kan ikke se at dette har vært førende for planene. Spesielt gjelder dette seterdalene.

Fylkesmennene sier at mens planlegging etter pbl vanligvis foregår med et fireårs perspektiv, legger en ved bruk av nvl et mer langsiktig perspektiv til grunn, noe som må sees som en styrke ved forvaltning av regionale og nasjonale verdier og interesser som i de aktuelle seterdalene på Dovrefjell. Gjennom nvl vil en ha bedre mulighet til å styre inngrep som f.eks. vegbygging, og også ha mulighet til å styre/kanalisere ferdsel.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag er enig i at tilnærmet like områder bør gis en lik vurdering. Einunndalen er imidlertid et av de dalførene i landet som har flest setrer i aktiv drift. Området er sterkt preget av seterbebyggelse, beitebruk, oppdyrking og annen landbruksdrift som skiller den fra de øvrige seterområdene i planområdet. Selve dalen brukes også mindre av villreinen enn de øvrige seterområdene i Knutshø. De mest verdifulle områdene mht flora, fauna og geologi er allerede vernet som naturreservat.

Setrene på Oppdalssiden ligger spredt og såpass langt inn på fjellet at kilen som vil være nødvendig for å unnta disse fra landskapsvernområde vil bli svært lang, og vil i stor grad splitte opp verneområdet. Etter fylkesmannens oppfatning vil det derfor være uheldig å ta ut seterområdene av det foreslåtte landskapsvernområde.

Norsk Almenningsforbund mener gjeldende lovverk gjør bruk av nvl unødvendig.

NNV er skeptisk til den økende tendens til at pbl foreslås som "verne"-hjemmel i stedet for nvl.

NB og NSF mener behovet for vern etter nvl er godt dekket av arealet som er foreslått til nasjonalpark. Det er ikke grunn til å legge ut ytterligere områder til landskaps- og biotopvernområder.

DNT støtter helhetlig planlegging for hele Dovrefjellområdet, og at planlegging etter pbl samordnes med vern etter nvl og vl.

Direktoratet for naturforvaltning mener vern etter nvl best vil sikre natur- og kulturverdiene i området for framtida, og legger dette til grunn for sin tilråding. DN viser til at villreinens leveområde er førende for den geografiske avgrensningen. DN viser også til at Stortinget ved behandlingen av saken i 1993 la stor vekt på sammenbinding av eksisterende verneområder.

Etter oppstarten av verneplanarbeidet er Hjerkinns skytefelt vedtatt nedlagt. En verneplan for utvidelse av Rondane nasjonalpark er også ute på høring. Etter henvendelser fra Fylkesmannen i Oppland, tilrår DN at forslaget om opprettelse av Avsjøen landskapsvernområde tas sammen med sluttbehandlingen av verneplanen for utvidelsen av Rondane. DN opplyser at Dovre kommune har startet en kommunedelplanprosess som omfatter området ved Avsjøen. Arealbruken for Avsjøen bør derfor sees i sammenheng med skytefeltet og den verneplanprosessen som også skal starte for dette området. Et eventuelt Avsjøen landskapsvernområde vil, sammen med området i det som nå er Hjerkinns skytefelt, samt foreslåtte Fokstugu landskapsvernområde, binde sammen nasjonalparkene i Dovrefjell - Sunndalsfjella og Rondane slik Stortinget har ytret ønske om.

DN tilrår at både nasjonalparken og de foreslåtte landskaps- og biotopvernområdene, med unntak av Avsjøen opprettes.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets vurdering og tilråding.

Hjemmelsgrunnlag:

Flere grunneiere og grunneierorganisasjoner går imot nasjonalpark på privat grunn, pga. frykt for lovendringer som kan gi hjemmel for ekspropriasjon og tap av jaktretter.

Oppdal bygdeallmenning stiller spørsmålstegn ved at så mye privat grunn i Oppdal innlemmes i nasjonalparken.

Norsk Almenningsforbund krever at det foretas en nøyaktig oppmåling av hvor mye stats- og privatgrunn som berøres. Før dette har skjedd mener de rettsanvendelsen ikke kan prøves og dermed er det også uklart om det er et lovlig verneforslag. Forbundet mener det ikke foreligger noen avklaring om de rettslige forhold i relasjon til bla nvls § 3.

Fylkesmannen i Møre- og Romsdal kan ikke se at det foreligger noen fare for ekspropriasjon av grunn eller rettigheter.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag viser at fordelingen på statlig og privat areal i nasjonalparken er ca. 59% statlig og 41% bygdeallmenning eller annen privat grunn i høringsforslaget. Det spesielle på Dovrefjell er at alt det private arealet ligger i Oppdal kommune, og at det alt vesentlige av dette tilhører Oppdal bygdeallmenning.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at etter nvls § 3 kan arealer av statens grunn legges ut som nasjonalpark. Paragrafen sier også at grunn som er av samme art som ikke er i statens eie, og som ligger i eller grenser inntil statsgrunn, kan legges ut som nasjonalpark sammen med statens grunn. Utredningene i forbindelse med verneplanen viser at området godt kvalifiserer til å bli lagt ut som nasjonalpark og det formelle grunnlaget for vern av Dovrefjellområdet foreligger. DN vil påpeke at nvl ikke hjemler ekspropriasjon av grunn eller rettigheter utover de bruksrestriksjoner verneforskriften gir.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets vurdering og vil i den forbindelse vise til Høyesteretts avgjørelse i 1986 om hjemmelsgrunnlaget for å opprettelse av Hardangervidda nasjonalpark.

Krav om konsekvensutredninger:

NFS savner en konsekvensutredning ved oppretting av nasjonalpark og landskapsvernområder i forhold til mulighet for å kunne utøve lokal næringsvirksomhet.

Bergvesenet mener at dersom ikke området ved Tjønnglupen tas ut av verneforslaget må det foretas en konsekvensutredning for virkningen av vernet for utnyttelsen av skiferdriften.

NGU og PIL mener at det bør gjennomføres en konsekvensutredning som omfatter områdene med klebersteeforekomster.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at tidligere krav om konsekvensutredning ble behandlet etter den foreløpige forskriften av 20.04.94 med retningslinjer for konsekvensutredninger for store vernetiltak. MD avsto kravene da eksisterende næringsvirksomhet i området skulle fortsette etter vernevedtaket og således ikke føre til vesentlige endringer av eksisterende bruk. Det ble i avslaget viste til at det som en del av den ordinære planprosessen skulle foretas utredninger av de ulike interessene i området, og at det dermed ikke var nødvendig med egne konsekvensutredninger utover dette. I forbindelse med verneplanprosessen og i sammenheng med utarbeidelse av fylkesdelplan for Dovrefjell er det utarbeidet fagrapporter som bl. a. omhandlet brukerinteresser, næringsanalyser, tekniske anlegg, oversikt av skiferforekomster, grusforekomster til vegvedlikehold og geomorfologi. Rapportene inngikk som bakgrunnsmateriale for vernedokumentene og vil også videre være viktige ved utarbeidelsen av forvaltningsplaner.

Miljøverndepartementet slutter seg til dette.

Merknader til arealomfang og avgrensning

- *Generelt*

Sunndal fjellstyre mener at vernegrensene bør følge terrenget og ikke framstå så skjematiske.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal viser til at vernegrensen er juridisk bindende, og må framstå som entydig. Der grensen ikke følger vassdrag, veg eller kraftlinje bør denne gå i rette linjer mellom definerte punkter.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at knekkpunktene skal koordinatfestes og det er derfor viktig at grensen i størst mulig grad følger faste, entydige merker.

Oppdal kommune sier seg i hovedsak fornøyd med framlegget til verneplan.

NJFF, Norsk Biologforening, NTNU og Universitetet i Oslo støtter fylkesmennenes verneforslag.

NFS v/ Lesja og Folldal fjellstyrer mener grensene i forslaget til fylkesdelplan bør legges til grunn for avgrensningen av verneområdene.

SABIMA er skuffet over at dalførene stort sett er trukket ut av verneplanen, men er glad for at et slikt utvidet verneområde, som gjennom sitt omfang, vil ivareta de biologiske kvalitetene.

NINA-NIKU mener grensene bør trekkes noe ned i fjellbjørkeskogen for å kunne få med seg hekkplasser og lokaliteter for fugler som inngår i TOV-(terrestrisk naturovervåking) program.

NTNU er positive til verneforslaget.

Direktoratet for naturforvaltning sier villreinens leveområde er lagt til grunn for arealavgrensningen. De mest verdifulle områdene er foreslått vernet etter nvl, mens fylkesdelplanen skal sikre bruk og kvaliteter i randsonene. På grunn av stor bruksinteresse- og intensitet er enkelte av dalene og skogområdene ikke foreslått vernet.

Miljøverndepartementet viser her til sine merknader s.3/4 og slutter seg for øvrig til direktorats merknader.

- *Avgrensning av Dovrefjell - Sunndalsfjella nasjonalpark*

Fylkestinget i Møre og Romsdal, Fylkeslandbruksstyret i Møre og Romsdal, Norges Landbrukshøgskole, Naturvernforbundet i Sunndal og Møre og Romsdal, Møre og Romsdal fylkeslag av Norges jeger- og fiskeforbund, Nesset fjellstyre, Villreinnemnda for Snøhetta, Møre og Romsdal Bonde- og Småbrukarlag, Molde og Romsdals Turistforening og Grøvugruppa støtter utvidelsen av nasjonalparken slik den foreligger.

Lesja fjellstyre ønsker primært at Dovrefjell nasjonalpark ikke skal utvides. Dovre kommune og Dovre fjellstyre foreslår en grensejustering ved Snøheim.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal ser på arealene i statsallmenningen og de private områdene til å være av samme art og verneverdi.

Fylkesmannen i Oppland sier arealene i Hjerkinns skytefelt er av stor betydning for høyfjells-økosystemet på Dovrefjell, både som beite- og friområde. Vinterbeite er i dag minimumsfaktoren beitemessig for villreinen i Snøhetta villreinområde. Villreinen begynner i økende grad å ta i bruk vinterbeiteområdene i selve skytefeltet. Området ved Snøheim er innfallsporten til dette vinterbeiteområdet med to trekkveier i umiddelbar nærhet. Disse trekkveiene er også innfallsporten til et viktig helårsbeiteområde. Økt menneskelig ferdsel kan føre til en barriereeffekt for villreinen både med hensyn til villreinens rotasjonssyklus og vinterbeite. Det er avgjørende at det ikke etableres nye stengsler rundt Snøhattamassivet.

DNT støtter i prinsippet verneforslaget om at eksisterende nasjonalpark utvides. Det er viktig å skjerme området mot videre utbygging og påvirkning som kan redusere naturverdiene.

NINA-NIKU mener helheten i verneplanens innhold når det gjelder utstrekning og avgrensning ikke ivaretar villreininteressene på en slik måte at en sikrer kvalitet og kvantitet på leveområdene, og dermed bestanden, inn i framtida. Det pekes på potensielle "nøkkelområder" som ikke sikres tilstrekkelig.

Direktoratet for naturforvaltning mener bestemmelsene og ulik bruk av vernekategorier både sikrer villreinens leveområder og brukerinteresser. DN støtter derfor fylkesmannens tilråding.

Miljøverndepartementet viser til at spørsmålet om Snøheims videre skjebne ble drøftet allerede på midten av 90-tallet med Forsvarsdepartementet (FD) som eier bygningen. MD la til grunn at områdets naturfaglige verdier burde styre den videre disponering av Snøheim med tiliggende områder. I brev av 25.09.96 konkluderte derfor FD med at det ikke lenger var aktuelt å overdra Snøheim til kommunen for videre drift; at en eventuell overdragelse av bygningen til annen eier måtte betinge at den ble flyttet til et annet sted og at den måtte rives dersom det ikke skulle være aktuelt å flytte bygningen. Denne beslutningen står fast. En framtidig bruk av Snøheim som turisthytte eller andre former for overnattings- og bevertningssted vil komme i konflikt med verneverdiene i området. Departementet legger til grunn at slik aktivitet på stedet og bruk av veien inn til Snøheim tilrettelegger for stor ferdsel, i første rekke motorisert trafikk inn i nasjonalparken. Departementet viser for øvrig til at etterbruken av Hjerkinns skytefelt skal avklares gjennom en kommunedelplan.

Direktoratet for naturforvaltning viser videre til at i verneplanforslaget ble to delområder foreslått med alternativ verneform. På grunn av skiferinteresser ble Sæterfjellet foreslått som nasjonalpark eller forvaltning etter pbl. Risberget ble på grunn av naturkvaliteter og forvaltningssituasjonen foreslått alternativt som nasjonalpark eller landskapsvernområde.

Sør-Trøndelag skogeierforening, Oppdal sau- og geitalslag, Snøfjelltjønning veg- og hytteforening, Oppdal bondelag, Fylkestinget i Sør-Trøndelag går inn for både Sæterfjellet, og Risberget forvaltes etter pbl. Disse, samt Næringsseksjonen i Oppdal kommune, Oppdal næringsforening og Beitelag IX-Åmotsdal ønsker en større utvidelse av skiferområdet til Tythøkolle/Tjønnglupen. De tre førstnevnte instanser ovenfor, samt Dindal sameie, Soløyfjellet Beitelag, Lønset grunneierlag Sone 8, Lønset bondelag og Oppdal bygdeallmenning går inn for at Soløyfjellet holdes utenfor verneplanforslaget og forvaltes etter pbl. Oppdal bygdeallmenning ønsker også at Risberget ikke vernes som nasjonalpark. Oppdal bygdeallmenning, Oppdal skiferforening og en grunneier går inn for at området Gravhø-Kvernbekkhø-Sletthø holdes utenfor nasjonalparken.

FRD, Naturvernforbundet i Folldal og Sør-Trøndelag, Norsk ornitologisk forening og en enkeltbruker går inn for vern av Sæterfjellet og Risberget som nasjonalpark.

NTNU, Vitenskapsmuseet mener Risberget bør innlemmes i nasjonalparken.

Fylkestinget i Sør-Trøndelag sier Soløyfjellet bør inngå i nasjonalparken.

En enkeltbruker mener Sæterfjellområdet bør stå som en enklave uten vern mens det pågår mer detaljerte undersøkelser om drivverdighet av skiferforekomstene.

Fylkeslandbruksstyret i Sør-Trøndelag legger vekt på at en må komme fram til et kompromissforslag som ivaretar både verne- og skiferinteressene.

Trondhjems Turistforening mener at skifervirksomheten i Sæterfjellet må avgrenses før den ødelegger større deler av fjellområdet.

Villreinorganisasjonene framhever at skiferdrift inn til Tjønnglupen ikke må tillates.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag viser til geologiske undersøkelser som viser at området ved Sletthøa - Kvernbeekkhøa (Sæterfjellet) har det største potensiale som framtidig skiferressurs. Tythøkollen - Tjønngluptangen er vurdert til å ha mindre potensiale med hensyn til kvalitet og mengde, og er et dårligere alternativ for bruddrift p.g.a. adkomst og høyde over havet. Det må legges vekt på å komme fram til et kompromissforslag som søker å ivareta både verne- og skiferinteressene. Sletthøa - Kvernbeekkhøa området er nærmest dagens brudd og ligger i ytterkanten av den foreslåtte nasjonalparken og av reinens beiteområde. En eventuelt drift i Tjønnglupenområdet vil, på grunn av beliggenheten langt inn på fjellet, etter fylkesmannens oppfatning være uheldig med hensyn til ivaretagelse av villreins leveområder i Snøhettaområdet. Fylkesmannen anbefaler at området Sletthøa - Kvernbeekkhøa tas ut av verneplanen.

Fylkesmannen sier at Risberget har store naturkvaliteter, er lite berørt av inngrep og er et sentralt område for Knutshø-reinen i mange faser gjennom sesongen. Sett i forhold til de verdier som allerede er vernet i Knutshø gjennom eksisterende nasjonalpark, vil fylkesmannen spesielt trekke fram hensynet til villreinen i området. Fylkesmannen anbefaler at Risberget innlemmes i nasjonalparken.

Fylkesmannen uttaler at Soløyfjellet i perioder er et svært viktig vinterbeiteområde for villreinen. Noe av det sentrale ved reinens beitedynamikk er bruksmønsteret som pulserer i takt med beiteslitasje og snøforhold. Det er derfor viktig å vurdere reinens arealbehov i et langsiktig perspektiv. Fylkesmannen anbefaler derfor at Soløyfjellområdet blir med i nasjonalparken.

NGU og PIL sier de grenseendringer som er foretatt fører til at de viktigste skiferressursene er holdt utenom den foreslåtte utvidelsen av nasjonalparken. NGU mener skiferressursene innover i retning Tjønnglupen er av dårligere kvalitet.

Bergvesenet anbefaler at feltet "Tythøkollen - Tjønngluptangen" også tas ut av verneplanen. Det bør være rom for en "både og" løsning her, pga. villreins bruk av området til vinterbeite, og at feltet pga. klimatiske forhold kan være aktuelt for sommerdrift.

NINA-NIKU mener at dersom en livskraftig villreinbestand skal beholdes, burde hele området vært sikret gjennom nvl

DNT mener det er vesentlig at skifervirksomheten avgrenses før den får ødelegge enda større deler av fjellområdet, og vegen innover fjellet bør stenges og gjenlegges.

Direktoratet for naturforvaltning mener at skiferdrifta på Oppdal er viktig for næringsvirksomheten i kommunen. Men området er også en viktig ressurs for villreinen. I møte mellom NGU, Bergvesenet og DN har en kommet til enighet om at fylkesmannens vurdering av grensedragnings er forsvarlig både ut fra næringsutnyttelse og villrein. DN støtter dermed fylkesmannens tilråding om at Sæterfjellet tas ut av verneforslaget.

DN peker på at Risberget er et viktig trekk- og vinterbeiteområde. Ut fra områdets kvaliteter og at det danner en enhet med eksisterende nasjonalpark, og at det således vil ha samme for-

valtningsmyndighet, finner DN å støtte fylkesmannens tilråding om nasjonalpark som verneform i området. DN viser til at Soløyfjellet har moderat med ferdsel/forstyrrelser og har stor betydning for villrein. I likhet med fylkesmannen og fylkestinget, mener DN at det vil være en forringelse å ta ut dette området. Utover dagens lovverk legges det ingen restriksjoner på sauebeiting og jaktutøvelse. DN støtter fylkesmannens tilråding.

FRD, Naturvernforbundet i Sunndal og Oppland har ulike ønsker om utvidelse av nasjonalparken.

Sunndal kommune anbefaler at Reppdalen omklassifiseres til landskapsvernområde.

Fylkeslandbruksstyret i Oppland, Statskog SF, Oppland bonde og småbrukarlag, bondelagene i Oppland og Hedmark, Statskog SF, Mjøsen skogeierforening, Glommen skogeierforening og Norskog ber om vurderinger av grensen mellom nasjonalparken og landskapsvernområdet på grunn av skoginteresser.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal sier Reppdalen er vegløs og vanskelig tilgjengelig, og et viktig vårbeite for villreinen. En tilrår at Reppdalen inngår i nasjonalparken.

Fylkesmennene i Møre og Romsdal og Oppland sier at deler av landskapsvernområdene som av flere høringsinstanser er ønsket vernet som nasjonalpark, kvalifiserer til nasjonalparkstatus med hensyn til naturkvaliteter, inngreps- og brukersituasjonen. Men noen av disse områdene brukes mer intensivt enn tilsvarende områder som er foreslått som nasjonalpark, og ut fra dette har en kommet til at landskapsvern er den mest aktuelle verneformen.

Fylkesmannen i Oppland sier landskapsvernområdet i Skamsdalen ligger som en kile inn i nasjonalparken. Av skog er det i nasjonalparken i Oppland foreslått å omfatte noe høyereliggende bjørkeskog i Skamsdalen for å utvide naturtypespekteret, men på grunn av innkomne høringsuttalelser foreslår Fylkesmannen at grensa mellom nasjonalparken og landskapsvernområdet justeres med hensyn til skoginteressene.

Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmennenes tilrådinger.

Oppdal bygdealmening, Sør-Trøndelag skogeierforening, Oppdal bondelag, Oppdal sau- og geitalslag, Snøfjelltjønning veg og hytteforening, Beitelag IX-Åmotsdal, hytteeiere i Tjønnglupen og Fylkestinget i Sør-Trøndelag ønsker at hyttefeltene ved Tjønnglupen, Snøfjelltjønning og Soløytjernene holdes utenfor verneforslaget.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag sier at det forvaltningsmessig kunne vært en fordel å utelate områdene fra nasjonalparken. I og med deres beliggenhet midt innpå fjellet er det verken forvaltnings- eller arronderingsmessig formålstjenlig å etablere områder uten vern midt i nasjonalparken. Det vil være en betydelig svekkelse av nasjonalparken å utelate hele området inn til Tjønnglupen.

Direktoratet for naturforvaltning mener generelt at det er å foretrekke at hytteområder legges utenfor nasjonalparker, men finner å støtte fylkesmennenes tilråding blant annet på grunn av hyttenes beliggenhet. DN er oppmerksom på at området er viktig for villreinen, noe som må få konsekvenser for eventuelle søknader om videre hyttebygging i området.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets vurdering av grensesetting for nasjonalparken

Kommentarer til verneomfang og avgrensning av landskapsvernområdene:

- *Avgrensning for Dalsida og Eikesdalsvatnet landskapsvernområder:*

To områder ble foreslått med alternativ avgrensning. Dette var området øst for Romsdalen med alternativ landskapsvern – eller biotopvernområde; og området nord for Isfjorden med alternativ vern som landskapsvernområde eller forvaltning etter pbl.

Møre og Romsdal fylkeslag av Norges jeger- og fiskerforbund, Norsk ornitologisk forening, FRD ønsker at områdene vernes som landskapsvernområde.

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal støtter vern av området nord for Isfjorden.

Norges landbrukshøgskole ønsker landskapsvern i Romsdalen.

Rauma kommune ser på valg av verneform som underordnet i forhold til ensartet forvaltning. Samarbeidsutvalget for bondelagene i Nesset fremmet forslag om at området kunne utgjøre et eget landskapsvernområde, og på sikt bli utvidet med forslaget til landskapsvernområde i verneplanen for Reinheimen.

Grytten Bondelag vil at området øst for Romsdalen forvaltes etter pbl.

Møre og Romsdal fylkeskommune v/fylkestinget, Rauma og Nesset kommuner, Langelia og Selsetra Grunneigarlag og Hen Bondelag går imot landskapsvernområde nord for Isfjorden.

NTNU mener de vestlige deler av området inneholder færre påviste verneverdier enn området for øvrig. Det er heller ikke villrein i dette delområdet.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal går inn for landskapsvernområde i området ved Romsdalen. Fylkesmannen ser argumenter for å dele landskapsvernområdene i og rundt Romsdalen på en annen måte, men helhetstanken i Dovrefjellutvidelsen taler for å binde sammen dette arealet med de østlige delene.

Fylkesmannen sier området nord for Isfjorden ikke er leveområde for villrein, men arealet har et vakkert landskap, og er viktig for friluftslivet. Dersom kriteriet om leveområde for villreinen skal være avgjørende, ser en ikke arronderingsmessige grunner til å gå helt til vestgrensen for alternativet. Fylkesmannen tilrår derfor en endring av vestgrensen.

NNV anbefaler at området knyttes sammen med verneforslaget for Reinheimen, med status som landskapsvernområde.

SABIMA mener at landskapsvern vil være den beste verneform i området ved Romsdalen.

Nesset kommune, bondelagene i Øksendal og Møre og Romsdal, Samarbeidsorganet for bondelagene i Nesset, Møre og Romsdal Bonde- og Småbrukarlag, Møre og Romsdal fylkeskommune v/Fylkestinget, Fylkeslandbruksstyret i Møre og Romsdal, Øksendal Skoglag, Møre og Romsdal Skogeigarlag, Grunneiernes Fellesutvalg og tolv grunneiere har kommet med forslag til grenseendringer for områdene ved østsida av Eikesdalsvatnet. Forslagene innebærer en innskrenkning av landskapsvernområdet.

Møre og Romsdal Bondelag, Møre og Romsdal Skogeigarlag, Nesset kommune og Nesset fjellstyre ønsker Mardalen inn i biotopvernområdet.

Sunndal Fjellstyre og Naturvernforbundet i Sunndal viser til villreininteresser og kraftutbyggingstrusler nord for Reinsvatnet, og ønsker landskapsvernområde her.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal sier at området er urørt av større tekniske inngrep og arealet nord til Ljøsåbotn har et potensiale for økende bruk av villrein. En sikring av ytterområdene er viktig for reinstammens videre ekspansjon. Det er også viktig å sikre leveområdene til øksendalvalmuen. Etter nøye vurdering vil fylkesmannen tilrår en grensejustering områdets nordre del, samt at en ut fra sterke landbruksinteresser vil anbefale at en sone langs Eikesdalsvatnet fra Eikesdal til Vike tas ut av landskapsvernområdet. En finner det ikke naturlig å ta ut arealer på vestsiden av Eikesdalsvatnet da det verken er veg eller fast bosetning her.

Liene og fjellsidene ned mot Eikesdalsvatnet utgjør et spesielt vakkert landskap med store verneverdier. Fylkesmannen finner det lite naturlig å ta ut de små dyrkede arealene på Hoem. Her er landbruksinteressene svært små, og vil kunne videreføres innen et landskapsvernområde. Mardalen har store kvaliteter, men reguleringene har ødelagt det meste av verneverdiene knyttet til fossene. Fylkesmannen finner det ikke naturlig at nvl brukes til å sikre dette området, og det er heller ikke en del av villreinområdet som forsvarer anvendelse av biotopvern.

DNT er av den oppfatning at området på vestsida av Eikesdalsvatnet må tas ut av verneplanen. Verneforskriftene anses for restriktive i forhold til friluftslivet. Det legges flere forutsetninger til grunn for at DNT skal kunne akseptere vern i området. DNT mener at området på østsida av Eikesdalsvatnet, mellom Eresfjord og Øksendal, må tas ut av verneplanen, da områdene ikke er villreinområder.

NNV, SABIMA og Norsk Biologforening går inn for vern som landskapsvernområde for hele området nord for Isfjorden.

Statnett mener foreslåtte bestemmelser er til hinder for en ombygging av eksisterende kraftledning, og mener derfor at korridoren for kraftledningen bør tas ut av verneforslaget.

Direktoratet for naturforvaltning har etter befarings med Fylkesmannen og berørte kommuner i Møre og Romsdal funnet å tilrå at området på østsiden av Romsdalen vernes som landskapsvernområde. Derimot tilrår DN at det alternativt foreslåtte området på nordsiden av Isfjorden trekkes ut av verneplanen. Dette omfatter et areal på 140 km². Denne grenseendringen innebærer at kraftledningen som Statnett viser til, blir liggende utenfor verneområdet.

Områdene på østsiden av Eikesdalsvatnet er potensielle for økt bruk av villreinen. Med de grenseendringer som er foretatt ser en ikke store brukerkonflikter i området. Ad kraftutbyggingsprosjekter vises det til kommentarer under avsnittet om "Kraftutbygging" nedenfor.

Eikesdal sameige, en grunneier og Samarbeidsorganet for bondelagene i Nesset ønsker Gravdalen ut av planen pga. beiteinteresser og kraftutbyggingsinngrep.

Naturvernforbundet i Rauma, en grunneier, og FRD er skuffet over at ikke større områder er med i verneområdet.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal viser til at de fysiske inngrepene etter kraftutbygginga i Gravdalen er holdt utenfor, og at beiteinteressene ikke blir berørt av landskapsvern.

Fylkesmannen i Oppland sier at i forbindelse med utsending av melding for oppstart av verneplanen ble området skissert som aktuelt å verne som landskapsvernområde, men deler av området er kvalifisert til nasjonalpark med hensyn til naturkvaliteter. Ut fra naturfaglige argument og brukersituasjonen er det ikke naturlig å trekke vernegrensa langs eiendomsgrensa mellom statsallmenningen og privat eiendom som ønsket i dette området.

NGU sier at noen av de antatt største og mest interessante talk- og klebersteeforekomster i Norge finnes i Lesja kommune. NGU vil anmode om at forekomstene inntil videre holdes utenfor landskapsvernområdet, og foreslår en justering av grensene. NGU mener det bør gjennomføres en konsekvensutredning.

Direktoratet for naturforvaltning har i møte med NGU og Bergvesenet fått opplyst at NGU ser for seg en mer omfattende kartlegging og vurdering av klebersteeforekomstene. Med de grenseendringer som allerede er foretatt faller store deler av forekomstene utenfor vernegrensene. På bakgrunn av bl.a. villreinens bruk av området, og også kommunens negative holdning til brudd, tilrår ikke DN grenseendringer. Angående konsekvensutredninger vises det til kommentarer tidligere i dokumentet.

Miljøverndepartementet viser til at spørsmålet om grensetrekking i forhold til klebersteinforekomsten i Dalsida har vært gjenstand for grundig vurdering. De største forekomstene av kleberstein er allerede tatt ut av verneforslaget. Lesja kommune går imot næringsmessig utnyttelse av forekomsten. Departementet ønsker ikke å overprøve kommunens syn i saken og kan på denne bakgrunn ikke se at det er realistisk å iverksette tiltaket. Dersom det likevel skulle vise seg aktuelt og økonomisk drivverdig med uttak av kleberstein i området utenfor verneområdet, kan en eventuelt komme tilbake for å vurdere en grenseendring slik at resterende forekomster skal kunne drives. Departementet slutter seg for øvrig til fylkesmennenes og direktoratets vurderinger og tilrådinger.

- *Avgrensning for Knutshø landskapsvernområde:*

Naturvernforbundet i Hedmark mener deler av området må inngå i nasjonalparken.

Alvdal og Tynset kommuner, Hedmark fylkeskommune, TrønderEnergi/Kraftverkene i Orkla, Hedmark Energi AS og grunneierne på Kvikne ønsker at østlig grense justeres vestover. Fylkestinget i Sør-Trøndelag, Oppdal bygdealmening, Sør-Trøndelag skogeierforening, Oppdal bondelag, Oppdal sau- og geitalslag og Snøfjelltjønning veg og hytteforening ønsker at landskapsvernområdet innskrenkes i Oppdal.

Knutshø villreinutvalg mener vernegrensene bør være sammenfallende med avgrensningen av leveområdet til villreinstammen slik det framkommer av temakart.

Naturvernforbundet i Hedmark og FRD foreslår at Rødalen og området rundt Innerdalsvatnet bør innlemmes i verneområdet.

Folldal Næringsforening ønsker at Sletthøaområdet trekkes ut av landskapsvernområdet fordi dette vil sikre en størst mulig grad av lokal forvaltning.

Fylkesmennene i Hedmark og Sør-Trøndelag sier det knytter seg nasjonale/regionale verne-kvaliteter til området, men på grunn av inngrepssituasjonen og brukerinteresser er landskapsvernområde er en mer naturlig verneform enn nasjonalpark. Hensynet til villreinens leveområder må stå sentralt. Det vil ikke være riktig og heller ikke hjemmelsgrunnlag for å innlemme arealer med store tekniske inngrep i områder vernet etter naturvernloven. Dette er bakgrunnen for at arealene der de store reguleringsmagasinene i Knutshø ligger ikke omfattes av verneforslaget. Noe av de samme betraktningene har ligget til grunn for ikke å foreslå Einunndalen innlemmet. Fylkesmennene er klar over at villreinen også bruker arealer utenom det som foreslås vernet, men på bakgrunn av ovenstående vil en ikke anbefale at verneforslaget utvides til å gjelde alt areal innenfor det som er definert som leveområde for villrein.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag mener at å ta seterdalene ut av landskapsvernområdet vil gi en svært uryddig arronderings- og forvaltningsmessig situasjon i området. Det er dokumentert store naturfaglige verdier i Unndalen og Orkelkrokområdet, som også omfatter svært viktige bruksområder for villreinen. Kalvingsområdet til villreinen ligger sentralt i Orkelkrokområdet.

Den lokale referansegruppa mener at skiferforekomsten i Gissingerdalen er drivbar og har et betydelig potensiale. Fylkesmannen anbefalte at det videre i planprosessen ble gjort en nærmere vurdering av forekomsten og øvrige kvaliteter, som grunnlag for en eventuell grensejustering.

Fylkesmannen i Hedmark sier at noe av det sentrale ved villreinens beitedynamikk, der bruksmønsteret pulserer i takt med beiteslitasje og snøforhold, alltid vil medføre at det er et visst areal med "hvilende" beiter. Det er viktig å se artens arealbruk i et langt tidsperspektiv (10-30 år). Villreinfaglig dokumentasjon peker på at fjellområdet mellom Einunndalen og Folldal er et viktig vinterbeiteområde både for bukkeflokker og fostringsflokker. Området har et urørt preg og brukerinteressene er i første rekke knyttet til beite, jakt og fiske. Fylkesmannen fraråder at Sletthøa trekkes ut av landskapsvernområdet.

Bortsett fra en del veier som går inn i fjellområdet, er omfanget av tekniske inngrep relativt beskjedent i Tynset. Av setrene som ligger spredt i fjellområdet er det et mindretall som benyttes aktivt i landbrukssammenheng. Arealene oppleves som urørte. Omfanget og virkningen av vassdragsinngrepet i Orkla er vurdert til ikke å diskvalifisere for vern som landskapsvernområde. Dalføret ved Rødalshøa synes å være av mer perifer betydning i villreinsammenheng. Fylkesmannen finner ikke å anbefale at verneforslaget utvides til å gjelde Rødalen. På bakgrunn av inngrepssituasjonen er ikke området rundt Innerdalsvatnet innlemmet i landskapsvernområdet.

Oppdal kommune ønsker en utvidelse av landskapsvernområdet nordøstover.

NNV og Norsk Biologforening anbefaler vern av Gissingerdalen.

NGU og PIL viser til at det tidligere har vært tatt ut takskifer i Gissingerdalen. NGU sier at en ikke kan se bort fra at det kan bli mulig med uttak for et mer lokalt marked. Forekomsten ligger i yttergrensen til landskapsvernområdet og representerer et relativt lite areal, og NGU mener det bør være forsvarlig å trekke vernegrensen utenom forekomsten av leirskifer.

Norsk Almenningsforbund mener leirskiferforekomsten er et aktuelt uttaksområde.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at skiferområdet ligger i utkanten av verneplanen.

Det har tidligere vært uttak av skifer i området. Det aktuelle området er lite brukt av villrein. DN tilrår derfor en grenseendring i området ved Gissingerdalen. DN støtter ellers fylkesmennenes vurderinger og tilrådinger.

FRD går inn for at større deler av Vinstradalen innlemmes i Knutshø landskapsvernområde.

Hedmark fylkeskommune, Fylkeslandbruksstyret i Hedmark, Folldal kommune, Folldal fjellstyre, Folldal næringsforening, Folldal Sau og Geitalslag, Nedre Folldal Bondekvinne- og Øvre Folldal Bondekvinne- og setereiere i Kakkeldalen har bedt om at hele Kakkeldalen og Setaldalen blir holdt utenom et landskapsvernområde, slik at setrer og setergrunder ikke blir omfattet av verneforslaget.

Naturvernforbundet i Folldal og Hedmark, FRD, og Norsk Ornitologisk Forening, avd. Hedmark mener Einunndalen bør vernes.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag sier at årsaken til grensetrekkingen i Vinstradalen er at en anser det som formålstjenlig å ha ensartet status på hele dalen, samt hensynet til eventuell framtidig utnytting av en vannkilde i dalen. Dalbunnen har liten betydning for Knutshøreinen.

Fylkesmannen i Hedmark uttaler at utgangspunktet for grensetrekkingen i Kakkeldalen har vært å holde de delene av dalen med høyest setertetthet og flest tekniske inngrep utenom landskapsvernområdet. Fylkesmannen har etter lokal høring funnet å anbefale en grenselinje på tvers av dalføret som går ca. 1.5 km lengre nord enn høringsforslaget. Flere bygninger og sankekveier i området faller derved utenfor verneområdet. Dersom grensene skal trekkes slik at alle setrene i dalen blir liggende utenfor, vil dette være uheldig med tanke på bevaring av helheten og sammenhengen i villreinsens leveområder. Setrene ligger såpass langt inne i fjellet at kilen som vil være nødvendig for å unngå også disse i landskapsvernområdet vil bli svært lang, og i stor grad splitte opp verneområdet.

Borkhussætra i Setaldalen, og Gløtlægret øst for Einunndalen, ligger også langt inne i fjellområdet. Med bakgrunn i de betraktninger som er lagt til grunn for de innerste setrene i Kakkeldalen, jfr. avsnittet foran, vil fylkesmannen ikke anbefale at disse områdene tas ut av landskapsvernområdet. Fylkesmannen bemerker at Borkhussetra ligger nær svært viktige bruksområder for villreinen. Kalvingslandet for villreinstammen ligger rett vest for Setaldalen. Det er i dag ikke er knyttet noe landbruksdrift til setrene på Gløtlægret. En viser til flere kommentarer under avsnittet "Merknader til planprosessen og verneform". På bakgrunn av disse og ut fra en samlet vurdering vil Fylkesmannen i Hedmark anbefale at den opprinnelige grenseforslaget med hensyn til Einunndalen legges til grunn for den videre behandlingen av verneforslaget.

NNV synes det er uheldig at Einunndalen blir liggende som en kile i landskapsvernområdet. Området har stor betydning for villreinen og utgjør et viktig kulturlandskap som seterdal. Norsk bygdealmennning påpeker forskjellsbehandlingen spesielt for seterdalene i Knutshøområdet. For seterdalene i Oppdal er det anbefalt bruk av nvl, mens det for tilsvarende områder i Hedmark er foreslått bruk av pbl.

DNT foreslår at Innerdalen og Orkelsjøområdet, og deler av Einunndalen blir integrert i landskapsvernområdet.

Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmennenes tilråding.

Veslnøsaområdet i Oppdal kommune ble fremmet alternativt som landskapsvernområde eller som forvaltet etter pbl.

Fylkestinget i Sør-Trøndelag går inn for at området tas ut av planforslaget.

Knutshø villreinnemnd mener pbl er godt egnet til å ivareta området, men er samtidig positiv til opprettelsen av Knutshø landskapsvernområde.

Trondhjems Turistforening, Norsk Ornitologisk Forening, FRD, Naturvernforbundet i Folldal og Sør-Trøndelag, NTNU Vitenskapsmuseet og en enkeltbruker støtter opprettelsen av landskapsvernområdet, og ønsker Veslnøsaområdet innlemmet i det.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag sier at Veslnøsaområdet ikke innehar verdifulle lokaliteter for dyre- og planteliv i like stor grad som områdene lenger sør i Knutshø. Fylkesmannen mener hele området vest og nord for Orkelsjøen bør gis samme forvaltningsmessige status, og anbefaler at Veslnøsaområdet utelates fra landskapsvernområdet.

Direktoratet for naturforvaltning støtter Fylkesmannens tilråding.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilråding.

- *Avgrensning for Åmotsdalen landskapsvernområde:*

Fylkestinget i Sør-Trøndelag, Lønset bondelag, Soløyfjell Beitelag, grunneiere i Åmotsdalen, Dindal Sameie og Lønset grunneierlag Sone 8 er i mot vern av dalen.

Norsk Ornitologisk Forening, FRD, Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag og en grunneier støtter opprettelsen av landskapsvernområdet.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag sier området er en seterdal med svært artsrik lauvskog, og er i deler av året tilholdssted for "høyfjellsarter" som jerv, fjellrev og rovfugl. Villreinen trekker i enkelte år også ned i dalen. Dette er en av få "vegløse" daler i fjellområdet. Bare en gammel kjerreveg går inn til den innerste setra. Åmotsdalen er omgitt av nasjonalparken, og et vern som landskapsvernområde vil sikre bredde med hensyn til naturtyper og en sammenheng i verneområdet vest for Drivdalen. Fylkesmannen anbefaler at høringsforslaget opprettholdes.

Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmannens tilråding.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilråding.

- *Avgrensning for Åmotan - Grøvudalen landskapsvernområde:*

To områder, ett i Sunndal og et i Dindalen, ble sendt på høring med alternativ virkemidler, hhv. bruk av pbl og nvl.

Trondhjems Turistforening, Naturvernforbundet i Sunndal, Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal, Grøvu-gruppa, Norsk Ornitologisk Forening og FRD ønsker utvidelse av landskapsvernområdet.

Sunndal kommune, Fylkestinget i Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag, Fylkeslandbruksstyret i Møre og Romsdal, Møre og Romsdal Bonde og Småbrukarlag, Sunndal, Lønset og Møre og Romsdal Bondelag, Møre og Romsdal Skogeigarlag, Dindal Sameie, Lønset grunneierlag Sone 8, Grunneiernes Fellesutvalg og enkelte grunneierne ønsker redusering av verneområdet.

Fylkesmennene i Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal mener området inneholder store verneverdier men også sterke brukerinteresser og betydelige inngrep. Fylkesmannen i Møre og Romsdal finner å ta det alternative området i Sunndal ut av verneplanen. Anbefalingen medfører en sikring av det sentrale Åmotan og Grøvudalen. Dette er avgjørende for å ta vare på det særegne landskapet med tilhørende fauna og flora. Fylkesmannen har lagt vekt på å få med de vernede vassdragene som munner ut i Åmotan. Det anbefales også en endring av grensen som vil gi en mer likeartet arrondering i forhold til områdene i Oppdal. Etter en samlet vurdering vil Fylkesmannen i Sør-Trøndelag anbefale at det alternativt hørte området i Dindalen (det østligste området av Dindalen) tas ut av verneplanen. Grunnlaget for å innlemme andre deler av dalen i landskapsvernområdet er i første rekke å ivareta verdier knyttet til kvartærgeologi, vegetasjon og kulturlandskapet i grenseområdet mot Lindalen.

Fjellområdene innenfor det foreslåtte landskapsvernområdet er viktige sommerbeiter for villreinen. Fylkesmennene ser det som avgjørende å kunne sikre disse trekkene til beitene ved å verne de resterende områdene som landskapsvernområde, og tilrår dette.

DNT ønsker at en større del av området vernes som landskapsvernområde.
Sunndal kommune mener det er viktig å justere grensene ved Svisdalen.

Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmennenes vurderinger, med unntak av i Svisdalen der DN vil justere grensen slik at innmarksareal og gården Svøu tas ut av verneområdet.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilråding.

- *Avgrensning for Jora landskapsvernområde:*

FRD, Norges padleforbund, Norges jeger- og fiskerforbund sitt fylkeslag i Gudbrandsdalen, Naturvernforbundet i Lesja, Dovre og Oppland, Norsk ornitologisk forening sin avdeling Oppland og to grunneiere vil at Joravassdraget skal sikres et varig vern mot kraftutbygging gjennom verneplanen.

Dovre kommune støtter et landskapsvernområde i Skamsdalen, da dette vil sikre denne delen av vassdraget mot utbygging.

Oppland fylkeskommune, Oppland fylkeslandbruksstyre, FRD og Naturvernforbundet i Oppland foreslår grenseendringer for landskapsvernområdet.

Statkraft SF ber om at grensene for nasjonalparken justeres slik at de ikke er i konflikt med en eventuell kraftutbygging. Alternativt ønskes området som biotopvernområde.

Lesja fjellstyre, Lesja, Lesjaskog, Oppland og Hedmark bondelag, Mjøsen skogeierforening, Glommen skogeierforening og Norskog mener verneverdiene knyttet til Joravassdraget kan sikres ved kommunal planlegging, knyttet til en utvidet verneplan for vassdrag.

Fylkesmannen i Oppland mener verneverdiene blir best ivaretatt gjennom det opprinnelige forslaget til vern på Dalsida. Fylkesmannen legger likevel vekt på de innkomne synspunkter og mener at grenseforslaget på Dalsida som ble foreslått av Oppland fylkeslandbruksstyre og Oppland fylkeskommune i hovedsak omfatter de naturfaglige mest verdifulle områdene. Fylkesmannen slutter seg til deres forslag og tar deler av området ut av verneplanen, slik at landskapsvernområdet omfatter Skamsdalen med landskapsrommet langs Jora og Reinåe.

Direktoratet for naturforvaltning viser til innledningen og kommentarene fra NVE angående kraftutbyggingsprosjekter i kapitlet nedenfor, og tilrår vern som landskapsvernområde etter fylkesmannens forslag til grensesetting.

Miljøverndepartementet har følgende merknader:

Vedr. spørsmålet om grensetrekking i forhold til klebersteinforekomsten i Jora (Dalsida) viser departementet til omtalen på s.14. Ellers slutter departementet seg til tilrådingene fra fylkesmannen og direktoratet.

- *Avgrensning for Fokstugu landskapsvernområde:*

Dovre fjellstyre og Oppland fylkeskommune ønsker ikke at området blir vernet.

To grunneiere foreslår at grensene for Fokstugu landskapsvernområde trekkes slik at eiendommen Fokstugu gård ikke blir omfattet av verneforslaget.

NTNU Vitenskapsmuseet, FRD og Naturvernforbundet i Oppland foreslår utvidelse av landskapsvernområdet.

Fylkesmannen i Oppland sier at området ved bruk av nvl kan binde sammen Dovrefjell nasjonalpark, Fokstumyra naturreservat, Dovre nasjonalpark og Rondane nasjonalpark. Dette vil være i tråd med Stortingets behandling om verneplanene for Rondane/Dovrefjell. På lengre sikt kan det være mulig å reetablere villreintrekk i området dersom E6 og jernbane blir lagt om. Det er derfor viktig å få en varig sikring mot arealdisponering som kan vanskeliggjøre reetableringen av villreintrekket.

Vedrørende Fokstugu gård er den delen av bruket med innmark, våningshus og driftsbygninger ikke omfattet av forslaget til vern.

NNV anbefaler at Fokstuguområdet vernes som landskapsvernområde.

Dovre kommune har i vedtak av 10.02.00 akseptert opprettelsen av Fokstugu landskapsvernområde.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at området er et egenartet natur- og kulturlandskap og et viktig vinterbeiteområde for villrein. DN støtter fylkesmannens tilråding.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilråding.

- *Kommentarer angående avgrensning for Fokstumyra naturreservat:*

Det er hørt på forslag om både utvidelse og innskrenkning av Fokstumyra naturreservat. Innskrenkningen gjaldt opphevelse av eksisterende vern av et areal på ca 240 dekar som er gammel, gjødslet innmark og kulturbeite.

Dovre kommune foreslår at grensene på Fokstumyra naturreservat justeres slik at en setervei blir unntatt verneområdet, og den søndre delen legges til Fokstugu landskapsvernområde.

Fylkesmannen i Oppland sier at grensene for Fokstumyra naturreservat er trukket for å sikre områdets verneverdier knyttet til kvartærgeologi og våtmarks- og myrsystemet. Grensesettingen er i all hovedsak i tråd med et forslag fra Dovre kommune.

Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmannens vurderinger til grensedraging.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilråding.

- *Avgrensning for Sandgrovbotn – Mardalsbotn biotopvernområde:*

Øverdalen Grunneierlag og Sandgrovbotn Sameie er overrasket over at man vil verne kraftutbyggingsområdene, og mener vernet bare bør omfatte statsallmenning. Taffjord Kraftproduksjon AS ber om at grensen flyttes østover slik at konsesjonsbehandling av Glutra og Isa ikke hindres, og at det ikke skapes problemer for driften av Grytten kraftverk. Fylkestinget i Møre og Romsdal og Hen Bondelag ser positivt på biotopvernområdet.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal uttaler at områdene mot Isfjorden er ytterområdene for Snøhettareinen i Rauma kommune. Her er sommerbeitepotensiale for et større antall dyr. I hovedsak er dette et bukkeområde, men også fostringsflokker bruker de østligste delene av området. Forslaget om biotopvernområde er tilpasset foretatte inngrep og drift av anleggene.

DNT går i mot etableringen av Sandgrovbotn – Mardalsbotn biotopvernområde. Forskriftens bestemmelser om friluftsliv og annen menneskelig virksomhet er for strenge i forhold til områdets betydning for villreinen.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at villreinens bruk av området er økende. Sikring av områder for naturopplevelse og utøvelse av et enkelt umekanisert friluftsliv er et viktig motiv ved opprettelse av store verneområder. DN kan ikke se at det er lagt begrensninger på denne aktiviteten. Angående punktet om regulering av ferdsel vises det til kommentarer under verneforskriftene om friluftsliv. DN viser videre til uttalelsen fra NVE, jf avsnittet om kraftutbygging nedenfor, der NVE sier at bl.a. prosjektene Glutra og Isa bør vike for vernet. Det bemerkes at drift og vedlikehold av anlegg fortsatt kan skje. DN støtter fylkesmannens tilråding om biotopvernområde.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilråding.

- *Avgrensning for Torbudalen biotopvernområde:*

Flere rettighetshavere og organisasjoner i Nesset ber om en justering av grensen for biotopvernområdet som innebærer innskrenkning av arealet.

Nesset kommune, Fylkestinget i Møre og Romsdal og fylkeslandbruksstyret i Møre og Romsdal støtter verneforslaget.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal sier at de viktigste reintrekkene mellom delområdene for Snøhetta vest-delstammen går i dette området, og biotopvernområdet er tenkt å sikre dette. Det er av avgjørende betydning å hindre inngrep og forstyrrelser her, og dette kan gjøres gjennom vern etter viltlova som vist i høringsforslaget fra fylkesmennene.

DNT støtter etableringen av Torbudalen biotopvernområde, men mener bestemmelsene er for strenge i forhold til fotvandreres påvirkning av villreinen.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at området ikke innehar de kvalitetene som kreves for vern som landskapsvernområde, men at området er viktig for villreinen. Det er derfor foreslått bruk av vl i form av biotopvernområde. Direktoratet finner å støtte fylkesmannens tilråding.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilråding.

- *Kommentarer angående Hjerkinns Skytefelt:*

Det er framkommet merknader om at Hjerkinns skytefelt ikke er med i høringsutkastet.

Fylkesmennene sier at skytefeltet ikke ble særlig diskutert i forbindelse med verneforslaget pga. at Forsvarsdepartementet parallelt gjennomførte utredning av Regionfelt Østlandet, og at konklusjonen av dette arbeidet ville legge føringer for skytefeltet på Hjerkinns framtidige status. Gjennom Stortingets behandling av regionfelt Østlandet er Hjerkinns skytefelt vedtatt lagt ned. Derfor vil ikke fylkesmennene anbefale at krav/ønsker fra Forsvarets Bygningstjeneste om justering av verneområdene og behov for standplasser for langdistanseskyting tas til følge.

Forsvarets bygningstjeneste opprettholder sine merknader fra lokal høring for å sikre at Forsvaret har et funksjonsdyktig skytefelt inntil Regionfelt Østlandet er etablert. Forsvaret må kunne gjennomføre sin pålagte virksomhet uten å komme i konflikt med verneplanen.

Sunndal kommune mener Forsvarets ønsker om langdistanseskyting ikke bør ha innvirkning på avgrensning eller verneregler.

Direktoratet for naturforvaltning legger til grunn at Hjerkinns skytefelt skal kunne nyttes på en hensiktsmessig måte fram til nedleggingen og at tilpasninger til dette kan skje innenfor foreslåtte verneforskrifter.

Miljøverndepartementet viser til og slutter seg til direktoratets anmerkning. MD vil understreke at forswarets bruk av Hjerkinns vil fortsette inntil denne virksomheten kan bli overført til det nye Regionfelt Østlandet i Åmot kommune. Etter planen vil flyttingen skje gradvis i perioden 2005-2008. Departementet forutsetter at Forsvaret i samarbeid med sentrale og regionale miljøvernmyndigheter samt berørte kommuner i samarbeid finner fram til løsninger som ivaretar hensynet både til verneformålet og til forswarets øvelsesbehov i overgangsperioden.

Merknader til verneforskriftene for verneområdene (tematisert)

Følgende kommentarer er felles for nasjonalpark- og landskapsvernforskriftene.

• Formål

Lesja kommune, bondelagene i Møre og Romsdal, Oppland, Hedmark, Lesja og Lesjaskog, Møre og Romsdal Skogeigarlag, Glommen skogeierforening, Mjøsen skogeierforening og Norskog mener at tradisjonell beitebruk har vært med på å gi landskapet sin karakter og at dette bør være en del av verneformålet for enkelte av landskapsvern- og biotopvernområdene. Beite bør på lik linje med friluftsliv være en del av verneformålet til nasjonalpark. Verneformålet bør også fremme sikring og bruk av kulturminner i områdene.

Fylkesmennene peker på at nvl og vl ikke har hjemmel for å fremme aktiviteter som f.eks. landbruk og beitebruk. Endringen tilrås ikke tatt til følge. Fylkesmennene understreker at selv om næringsmessige aspekter ikke innarbeides i formålsparagrafen, betyr ikke dette at hensynet til disse interessene ikke kan bli ivaretatt. Utfordringen ligger i å utforme vernebestemmelsene slik at vernet ikke skal være til hinder for aktiviteter og utnyttelse som ikke kommer i konflikt med verneverdiene.

NB og NSF mener at bruken av området til beiteformål bør være nevnt i forskriften til nasjonalparken på lik linje med friluftsliv.

DNT ønsker at sikring av friluftslivets naturgrunnlag og tilrettelegging for naturopplevelser gjennom merkede ruter og turisthytter kommer med i formålet. DNT ser det som naturlig og nødvendig å understreke i formålsparagrafen at tradisjonelt og enkelt friluftsliv er et hovedformål i denne nasjonalparken. For landskapsvernområdene ønsker DNT at sikring av friluftslivets naturgrunnlag og tilrettelegging for gode naturopplevelser tilføyes.

Friluftsrådene landsforbund støtter at friluftsliv inngår i verneformålet for nasjonalparken og ønsker at tilsvarende gjennomføres for landskapsvernområdene.

Direktoratet for naturforvaltning er enig i at tradisjonell utmarksbruk, bl.a. beite, er det beste tiltaket for skjøtsel av seterlandskap, men nvl kan ikke benyttes direkte for å verne om, eller opprettholde, spesielle bruksformer. DN viser til at forskriftene åpner for at tradisjonell drift kan fortsette, og dette vil være en forutsetning for at det ønskede landskapsbilde opprettholdes i enkelte deler av området. DN viser for øvrig til formålsparagrafen der det er sagt at allmennheten skal ha adgang til naturopplevelser gjennom utøvelse av friluftsliv.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets merknader og tilråding.

• *Kraftutbygging*

Under lokal høring ble det framsatt flere prosjekter som kunne være aktuelle i forbindelse med kraftutbygging innenfor det foreslåtte verneområdet. Mange uttalelser dreide seg spesielt om kraftutbyggingsspørsmål og avgrensning. I løpet av planprosessen har det skjedd endringer i Norges kraftutbyggingspolitikk, og under sentral høring har NVE vurdert forholdet mellom vern og berørte vannkraftprosjekter. NVE sier med bakgrunn i bl.a. St.meld nr. 24 (2000-01) at flere av de berørte prosjektene vil være lite aktuelle for utbygging, og således bør vike for verneinteressene.

En del av prosjektene falt utenom de foreslåtte verneområdene etter grenseendringer som ble foretatt etter lokal høring. Nedenfor følger en oversikt over de prosjekter som på sentral høring lå innenfor verneforslaget, og som NVE nå mener bør vike for vernet:

PROSJEKT	FYLKE	VERNEFORM
43301 Glutra	Møre og Romsdal	Biotopvernområde
43302 Isa	Møre og Romsdal	Biotopvernområde
44811 Vangså	Oppland	Landskapsvernområde
44801 Aura II, alt B2	Møre og Romsdal, Oppland	Nasjonalpark / landskapsvernområde
44803 Aura ovf Usma	Møre og Romsdal	Landskapsvernområde
44805 Skarvdalsvatn	Møre og Romsdal	Nasjonalpark
44809 Høvelvatn	Møre og Romsdal	Landskapsvernområde
49317 Børsjøen reg.	Hedmark	Landskapsvernområde
44821 Skjellbreiddåa	Oppland	Nasjonalpark

Innkommne kommentarer fra lokal høring vedrørende vannkraftutbygging som ikke lenger anses å komme i konflikt med foreslåtte verneområder etter grenseendringer eller er uaktuelle for utbygging, er på bakgrunn av dette utelatt fra denne tilrådingen.

Gjenstående prosjekter som NVE mener kan være aktuelle for videre utbygging er:

- 43731 Vikeelva og 44804 Aura overføring Kjøttåa, - ikke behandlet i Samlet Plan, berører Eikesdalsvatnet landskapsvernområde.
- 44801 Aura II, alt A2, kategori I i Samla Plan, berører Torbudalen biotopvernområde
- 44802 Reinsvatn (kat I), berører Torbudalen biotopvernområde.
- Elgsjøen. NVE behandler nå en søknad fra Glommens og Laagens Brukseierforening om reguleringskonsesjon for Elgsjø og Marsjø. Berører Knutshø landskapsvernområde.

Fylkestinget i Møre og Romsdal vil ikke avvente en rullering av Samla Plan, og prioriterer ikke utbygging av marginale prosjekter. De ønsker vern av arealene som blir berørt av de fo-

reslåtte prosjektene rundt Reinsvatnet, i Kjøttåa, Togvatna og Isa/Glutra.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal mener Statkraft SF sine nye prosjekter virker konfliktfylte i forhold til å sikre verneverdiene. Planene vil innebære store tekniske inngrep i områder som i dag er inngrepsfrie, og vil redusere arealene av denne type natur. Flere av prosjektene kommer i konflikt med viktige leveområder for villreinen, og vil således kunne ta bort mye av hovedgrunnlaget for det utvidede Dovrefjellvernet. Dette gjelder særlig områdene ved Togvatna (prosjekt 44805) og Kjøttåbotn (prosjekt 44804). Fylkesmannen finner det uheldig at disse planene blir presentert så sent i prosessen at man vanskelig kan ta dette inn i planforutsetningene. Det tilrås at man ikke endrer verneforslaget på dette punktet.

SABIMA og Norsk Biologforening støtter synspunktet om at verneinteresser må ha forrang i området, og påpeker det uforenlige med kraftutbygging i et verneområde uansett verneform. Statkraft savner konkret vurdering om de foreslåtte prosjektene vil være av vesentlig betydning for kvalitet og omfang av verneplanene. Statkraft mener det vil være uheldig å vedta vern i detteandområdet, uten at en har sett på hvilke konsekvenser dette vil få for miljøspørsmålene vurdert mot oppdekning av kraftbehovet totalt sett.

Sunndal kommune støtter DN om at nye kraftutbyggingsprosjekter som er fremmet i forbindelse med verneplanen ikke skal ha betydning for omfanget av vernet.

Direktoratet for naturforvaltning viser til de prosjekter/planer som NVE mener er mulig å videreføre og vil bemerke at kjente utbyggingsplaner vedrørende Reinsvatnet og Aura II er vurdert i liten grad å komme i konflikt med foreslåtte verneområde og vil kunne konsesjonsbehandles. DN forutsetter at de planlagte bekkeinntakene ved Holbuvatnet i Sunndal legges i samsvar med Samla Plan prosjektet og slik at de ikke berører landskapsvernområdet, men legges inn i Torbudalen biotopvernområde. Planene vedrørende Kjøttåa og Vikeelva er ikke tidligere vurdert i Samla Plan. DN mener verneverdiene i området bør gå foran kraftutbyggingsinteressene, og vil ikke tilrå at disse planene gjennomføres. DN tilrår at grensene og verneformen opprettholdes i området. Elgsjø/Marsjø er plassert i Samla Plan, kat I. Det er ikke planlagt endring av reguleringshøyden. Vernevedtaket vil ikke hindre en oppgradering/rehabilitering av anleggene, men DN finner etter en samlet vurdering å trekke Elgsjøen ut av landskapsvernområdet (jf. nedenfor).

Glommens og Laagens Brukseierforening (GLB) mener prinsipielt at alle reguleringsmagasin bør ligge utenfor landskapsvernområdene.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag er prinsipielt enig med GLB. Fylkesmannen vil derfor anbefale at Elgsjøen tas ut av planforslaget selv om reguleringshøyden er liten.

RA er prinsipielt enig om at reguleringsmagasin ikke bør inngå i verneområder.

Norsk Biologforening tilrår at Elgsjøen tas med i verneområdet trass regulering.

NVE sier en utvidelse av nasjonalparken ikke må hindre videre drift og vedlikehold av vassdragsanleggene, inklusive opprusting av eksisterende vei eventuelt bygging av ny anleggsvei inn til Elgsjødammen. Utvidelsen må heller ikke hindre en oppgradering/rehabilitering av anleggene.

Direktoratet for naturforvaltning sier at en bygging av ny kjøretrase i nasjonalparken vil være i strid med intensjonene i verneforslaget. En eventuell søknad må likevel vurderes konkret og krever dispensasjon fra forskriften. I tråd med høringsuttalelsene tilrår DN at reguleringsmagasinet Elgsjøen tas ut av verneplanen, og grensen trekkes til høyeste regulerte vannstand.

Miljøverndepartementet vil bemerke:

Med de merknader som er kommet inn til de ulike prosjekter synes det ikke å være konflikter mellom opprettelsen av de aktuelle verneområder og spørsmålet om ny kraftutbygging.

Departementet vil knytte en spesiell kommentar til spørsmålet om elektriske anlegg, herunder kraftlinjer og som berører landskapsverneområdene og biotopvernområdene:

Forskriftene åpner for drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg der slike finnes på vernetidspunktet. Vedlikehold omfatter blant annet utskifting av komponenter knyttet til kraftledninger (liner, isolatorer, master, traverser m.v.) i samsvar med anleggets tillatte egenskaper i forhold til konsesjon etter energiloven. Oppsetting av master med annen utforming enn eksisterende anlegg, omfattes normalt ikke av vedlikeholdsbestemmelsen. Ved utskifting av master eller andre komponenter, skal master og komponenter som er mest mulig lik eksisterende benyttes, med mindre overgang til andre typer master og komponenter vil redusere anleggets innvirkning på verneverdiene uten urimelige kostnader eller ulemper for anleggseieren, jf. energiforskriften § 3-4.

Bestemmelsene åpner for at tiltakshaveren kan foreta nødvendig istandsetting ved akutte utfall av anleggene. Ved akutte feil på anleggene kan det oppstå behov for umiddelbar reparasjon av installasjoner som medfører bruk av motorkjøretøy. I slike akutte tilfeller vil det ikke være tid til å innhente tillatelse til bruk av motorkjøretøy i verneområdet. I slike tilfeller forutsettes det at motorferdsel skjer mest mulig skånsomt, og at det snarest mulig i ettertid meldes fra til ansvarlig forvaltningsmyndighet for verneområdet.

I enkelte av verneområdene er det innført en spesiell unntaksbestemmelse som gjelder oppgradering og/eller fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og øking av linjetverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i strid med verneformålet. Bestemmelsen omfatter tilfeller hvor det oppføres andre typer master, ved oppsetting av større master eller opphenging av nye liner m.v. som endrer anleggets egenskaper i forhold til hva det er gitt konsesjon til å etablere, og når endringen ikke innebærer en vesentlige fysisk endring i forhold til formålet med vernet. Eksempel på tiltak kan være endring av driftsspenning eller linetykkelse. Oppgraderinger som innebærer bruk av større eller endrede master kan også omfattes dersom det ikke kommer i konflikt med verneverdiene.

Der oppgradering/fornyelse kan innebære en vesentlig fysisk endring i strid med verneformålet, krever tiltaket en særskilt tillatelse etter konkret behandling av søknad. Hvorvidt oppgraderingen eller fornyelsen innebærer en vesentlig fysisk endring i forhold til formålet med vernet må avklares gjennom en konkret vurdering av tiltakets samfunnsmessige betydning satt opp mot hensynet til verneformålet i det enkelte tilfelle. Departementet antar at slike dispensasjoner under normale omstendigheter vil kunne gis. Hensikten med konkret søknad er også å etablere en kontakt i forkant mellom tiltakshaver og forvaltningsmyndigheten for verneområdet med sikte på å drøfte avbøtende tiltak slik at mulige negative konsekvenser for verneformålet som følge av anlegget i størst mulig grad reduseres og dermed synliggjøres allerede i søknaden. Hensikten er ikke å diskutere nedleggelse eller dramatiske omlegginger av det eksisterende anlegget, men derimot en mest mulig skånsom utforming og mindre justeringer av anlegget. Opprettholdelse av luftledning i det samme området skal normalt aksepteres. Ved vurderingen skal det legges vekt på tiltakshavers plikter etter energiloven til å sørge for å holde anlegget i tilfredsstillende driftssikker stand, herunder sørge for vedlikehold og modernisering som sikrer en tilfredsstillende leveringskvalitet, samt plikten til ved planlegging, utførelse og drift av elektriske anlegg å sørge for at allmennheten påføres minst mulig miljø- og land-

skapsmessige ulemper i den grad det kan skje uten urimelige kostnader eller ulemper for konsesjonæren.

Nye kraftledninger krever særskilt tillatelse etter vurdering av konkret søknad. Det presiseres at vurderingen her kan være forskjellig fra situasjoner med oppgraderinger eller fornyelser av anlegg som er i drift på vernetidspunktet. Hvis et planlagt nytt anlegg ikke er i direkte konflikt med verneformålet, kan det gis tillatelse til et slikt tiltak.

- *Landbruksvirksomhet:*

Oppland bonde- og småbrukarlag og Oppland sau- og geitalslag ønsker at all aktivitet som omhandler tradisjonell seter- og beitedrift bør tillates uten krav om søknad. Dette gjelder bl.a. motorferdsel i forbindelse med utkjøring av saltstein. Sammen med Oppdal og Sør-Trøndelag bonde- og småbrukarlag ønsker de at det skal tillates bygging av tilsynsbuer.

Fylkesmannen i Oppland uttaler generelt at det må foretas en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle, slik at tiltak blir vurdert opp mot viktige verneverdier. Det vil i forvaltningsplanen bli utarbeidet retningslinjer for dispensasjoner. I forvaltningsplanen vil bli lagt opp til en praksis med flerårige tillatelser, blant annet for utkjøring av saltstein på vinterstid.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag peker på at det som hovedregel ikke gis tillatelse til oppføring av nye bygninger i nasjonalparken. Etablering av nasjonalpark vil ikke være til hinder for å iverksette forebyggende tiltak mot rovdyrskader, og tilsynsbuer kan her være relevant. Det er viktig at alle tiltak blir konkret vurdering. Det vil derfor ikke være aktuelt å åpne for bygging av tilsynsbuer i nasjonalparken uten søknadsplikt. For bygging av tilsynsbuer i landskapsvernområdene peker fylkesmannen på at dette er dekket opp i forskriften.

Direktoratet for naturforvaltning sier oppføring av tilsynsbuer vil være forholdsvis sjeldne og enkeltstående tiltak. DN støtter fylkesmennenes tilrådinger.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilråding.

- *Friluftsliv:*

Villreinnemnda for Snøhetta, Snøhetta villreinutvalg og en enkeltbruker peker på faren for at vern kan gi økt ferdselstrykk i verneområdene, med slitasje og forstyrrelse av dyrelivet.

Kristiansund og Nordmøre Turistforening hevder at områdene er robuste m.h.t. menneskelig ferdsel, og advarer mot ordninger som hindrer fri ferdsel.

FRD ønsker hjemmel som kan regulere organisert ferdsel i landskapsvernområdene.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal sier ferdsel og forstyrrelser framstår som en av de største truslene mot villreinen. Tilrettelegging slik at ferdsel kan kanaliseres vil gi rom for et aktivt friluftsliv i framtida.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag mener eventuelle ferdselsreguleringer vil være en "sikkerhetsventil" for å kontrollere en mulig uheldig utvikling i ferdselsmønster, omfang mv. Det vil imidlertid i denne forbindelse bli gjennomført en omfattende prosess med høring blant ulike aktører i forkant av en eventuell beslutning om slik regulering.

NJFF mener en bør være varsom med å fastsette forbud mot ferdsel eller regulere ferdselen spesielt. NJFF aksepterer imidlertid at verneforskrifter har en slik hjemmel, slik at denne kan tas i bruk dersom andre virkemidler ikke når fram.

DNT mener det ikke er nødvendig å regulere fotturismen i marginale villreinområder. Ferdsel og friluftsliv er den viktigste årsaken til at det finnes kulturminner i fjellet. Ferdselens påvirk-

ning av kulturminner vil være svært begrenset, og referansen til kulturminner bør utgå. DNT ser det som urimelig at det kan nektes vedlikehold av allerede gjennomførte tilretteleggingstiltak. Dette oppfattes som urimelig da en regulering ikke er gjeldende i forhold til andre tiltak som f. eks landbruksdrift.

Friluftslivets fellesorganisasjon er i prinsippet i mot enhver regulering av retten til fri ferdsel. De kan imidlertid se at det i noen spesielle tilfeller kan være behov for å regulere ferdselen av hensyn til sårbare naturtyper og/eller arter.

RA ønsker at ferdselsreguleringer skal innføres for å hindre skade på kulturmiljø.

Villreinrådet i Norge er tilfreds med at det ikke tillates merking nye løyper og stier. Rådet mener det er viktig å unngå utbygging av overnattingskapasiteten for å hindre økt trafikk gjennom sentrale områder. Rådet er tilfreds med at det er åpnet for regulering av ferdsel for å unngå forstyrrelser i kalvingsområdene.

Direktoratet for naturforvaltning sier at det naturvennlige friluftslivet er basert på den frie ferdselsretten, og utgjør en viktig del av vår identitet og kulturarv. Vern av områder sikrer også arealer for utøvelse av tradisjonelt friluftsliv. Dovrefjellområdet har en sentral plass for det tradisjonelle friluftslivet i Norge, og innenfor verneforslaget finnes tilrettelagte og merkede turstier for ferdsel til fots. Det er i forskriften for nasjonalparken slått fast at allmennheten fortsatt skal ha tilgang til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv.

De senere år har det skjedd en endring i mønster og omfang av friluftslivet, der nye aktører og nye friluftslivsformer har tatt fjellområder i bruk. Dette fører til økt press på naturen i retning av ønsker om økt tilrettelegging og anlegg for nye aktiviteter, eller i form av at aktørene søker bort fra regulerte og tilrettelagte områder, noe som kan føre til økt press på sårbare arter.

Regulering av ferdsel betyr ikke at all ferdsel og friluftsliv er skadelig, men stiller krav til bevisst styring av tilrettelegging med skjerming av sårbare områder i eventuelt bestemte tider på året. DN viser til at hjemmelen til å regulere ferdsel ved forskrift kun er ment å bli tatt i bruk i helt spesielle tilfeller, når og hvor verneverdiene i ett gitt område ellers ville ha vært truet. Dette kan f.eks. være i kalvingsområder for villrein. For at en slik forskrift skal kunne vedtas må den ha vært på høring hos ulike parter, deriblant kommunene. Nvl innehar ingen tilsvarende hjemmel til regulere ferdsel som skader kulturmiljø i landskapsvernområdene.

DN viser til at selv om det ikke er innført spesielle bestemmelser om regulering av ferdsel i verneforskriften, kan slik regulering, i landskapsvernområder og andre vernede områder skje med hjemmel i nvl § 22.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets merknader og tilråding.

- *Jaktprøver og båndtvang (angår nasjonalparken, landskaps- og biotopvernområdene):* Oppdal og Lesja kommuner, Sør-Trøndelag skogeierforening, Oppdal skogeierlag, Oppdal sau- og geitalslag, Oppdal bondelag, Oppdal bygdealmennning, Snøfjelltjønning veg- og hytteforening, Oppdal Næringsforening, Oppdal kommune v/Næringsseksjonen, Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag og Nordenfjeldske fuglehundklubb mener vls båndtvangbestemmelser er tilstrekkelige.

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal er i tvil om løshunder er noe problem.

Møre og Romsdal jeger og fiskerforening støtter framlegget om utvidet båndtvangstid, men anbefaler at lovlig jakthundtrening er unntatt til ordinær båndtvangstid starter.

Fylkesmennene i Møre og Romsdal, Oppland og Hedmark viser til at viltet, spesielt villreinen, er sårbar for forstyrrelse i perioden fra 1. mars og utover våren og sommeren. I sentrale villreinområder er det derfor viktig at hunder blir holdt under kontroll i denne perioden.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag vil med bakgrunn i oppsummeringen av uttalelsene tilrå at forslaget om utvidet båndtvang tas ut av verneforskriften.

NJFF og NFS er skeptiske til forslaget om utvidet båndtvang utover vls bestemmelser.

SABIMA og Norsk Biologforening støtter forslaget om utvidet båndtvang.

Villreinrådet i Norge påpeker at det er generell båndtvang i forbindelse med villreinens kalvingstid ettersom villreinen i Snøhetta kalver fra 20. mai.

Direktoratet for naturforvaltning vil etter en samlet vurdering av høringsuttalelsene gå inn for at forslaget om utvidet båndtvang tas ut av forskriften.

Nordenfjeldske fuglehundklubb er imot at arrangement av jaktprøver trenger særskilt tillatelse.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag mener det i første rekke er faren for forstyrrelse av dyrelivet som gjør at jaktprøver er foreslått søknadspliktig. Dette vil gi forvaltningsmyndigheten mulighet til å styre eller begrense uønsket aktivitet, samtidig som en slik ordning vil gi en god oversikt over omfanget av planlagt og gjennomført virksomhet. Gjennom forvaltningsplanen bør det generelt legges opp til en minst mulig byråkratisk praktisering av bestemmelsene.

NJFF synes det er strengt at det også i landskapsvernområdene må søkes om å arrangere jaktprøver. En mulighet er meldeplikt der forvaltningsmyndigheten kan fastsatte særskilte vilkår.

Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmannens tilråding.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilråding.

- *Motorisert ferdsel:*

Dombås og Lesja Røde Kors Hjelpekorps og Arbeidsgruppa for hjelpekorpsene i de berørte fylkene mener at det må gis anledning til øvelser, kjentmannskjøring med snøscooter i områdene og skolering av mannskapene.

Fylkesmennene mener at øvelseskjøring så langt som mulig bør kanaliseres til områder utenfor verneområdene.

DNT er skeptiske til punktet om øvelseskjøring.

Norges Røde Kors mener planen ivaretar redningstjenestens behov.

Direktoratet for naturforvaltning har i samarbeid med Justisdepartementet trukket opp retningslinjer for arbeid med redningstjenester i verneområder. Retningslinjene gjelder ferdsel i sikringsøyemed, forberedende redningstjeneste og ferdsel i forbindelse med forebyggende redningstjeneste. Disse retningslinjene er innarbeidet i forskriften og både hjelpekorpsene og forvaltningsmyndigheten skal legge disse til grunn ved behandlingen av søknader om øvelser.

- *Mineraler/Metaller:*

NGU og PII sier undersøkelsene av metalliske råstoffene ikke har vært så omfattende som en kunne ønske, men vil ikke be om at malmforekomstene innenfor området unntas vern.

Bergvesenet anbefaler at det gjennom forskriftene gis adgang til å foreta undersøkelser som ikke medfører inngrep av synlig art, når hensikten er å "forfølge" et geologisk forskningsobjekt eller et leteobjekt gjennom verneområdet fra et "ikke vernet" område til et annet.

Direktoratet for naturforvaltning sier forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra vernebestemmelsene for vitenskapelige undersøkelser og i særlige tilfeller så lenge tiltaket ikke strider mot formålet med vernet. Dette vil være enkelttiltak og DN finner det ikke hensiktsmessig å forskriftsfeste dette særskilt.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilråding.

- ***Merknader til forskriften for Dovrefjell - Sunndalsfjella nasjonalpark***

- ***Kulturminner***

NTNU og RA er positive til eget punkt om kulturminner.

Direktoratet for naturforvaltning ønsker en generell bestemmelse om bevaring av kulturminner i verneforskriften for nasjonalparken. DN foreslo i sentral høring et nytt forslag i forskriften. Denne er kun en presisering av kulturminneloven og tydeliggjøring av kulturminnenes verdi, og innebærer således ikke en endring i restriksjonsnivået. DN tilrår at punktet tas inn i forskriften for nasjonalparken.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilråding.

- ***Landbruksvirksomhet***

NTNU vil ha definert hvilke dyreslag og hvor mange som kan regnes som tradisjonell beiting. Sunndal kommune vil at beiting skal skje i samsvar med forvaltningsplan, eller kommunen og Grunneiernes fellesutvalg foreslår formuleringen "Rasjonell beitebruk etter tid og tilhøve innenfor de rammer bærekraftig bruk og verneverdiene setter".

Sunndal bondelag og Møre og Romsdal bondelag vil unngå at bestemmelsene hindrer innføring av nye beitedyr og -former.

Fylkesmennene i Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag sier at med "tradisjonell" beiting menes beiting utøvd av de beitedyr det har vært vanlig å slippe i utmarka i området. Innføring av nye beitedyrarter og vesensforskjellige raser av dagens husdyr, kan gi et helt annet beitetrykk og påvirke både landskap og fjellets dyre- og planteliv på en negativ måte. Nødvendige presiseringer vil bli gitt i forvaltningsplanen.

Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmennenes kommentarer.

Lesja, Dovre og Oppdal kommuner, Fylkestinget i Sør-Trøndelag, Fylkeslandbruksstyrene i Sør-Trøndelag og Oppland, Møre og Romsdal, Oppland, Hedmark, Sunndal, Oppdal og Lønset bondelag, Oppdal, Oppland og Sør-Trøndelag bonde- og småbrukarlag, Oppland og Oppdal sau- og geitalslag, Snøfjelltjønnin veg- og hytteforening, Oppdal bygdealmenning, Dindal sameie, Beitelag IX-Åmotsdal, Lønset grunneierlag sone 8, Sør-Trøndelag, Mjøsen skogeierforening, Glommen skogeierforening, Norskog, Statskog SF og Lesja og Dovre fjellstyrer mener at bestemmelsen om regulering av beite må tas ut av verneforskriften for nasjonalparken. Det er ikke behov for denne paragrafen, og den er i konflikt med hevdvunnen beiterett. Fjelloven blir trukket fram der det står at bruksrettene skal kunne utvikle seg etter "tida og tilhøva".

Naturvernforbundet i Oppland og Sunndal kommune vil endre bestemmelsen slik at regulering av beiting kan skje for å hindre overbeiting.

NTNU, Vitenskapsmuseet mener at vernebestemmelsen er berettiget.

FRD ser bestemmelsen som en sovende regel som bør stå.

Fylkesmennene sier at med de muligheter som ligger for en eventuell regulering av beite i eksisterende lovverk, vil fylkesmennene tilrå at punktet tas ut av verneforskriften. I vurderingen er det lagt avgjørende vekt på den grad av konflikt og motstand denne bestemmelsen medfører i lokalsamfunnet.

NB og NSF er tilfreds med at bestemmelsen om regulering av beite er fjernet.

DNT ser det som naturlig at verneforskriften inneholder bestemmelser som kan regulere beitetrykket fra bl.a. sau og storfe.

SABIMA mener at det ikke er forsvarlig å fjerne verneforskriftens bestemmelse om regulering av beite.

Direktoratet for naturforvaltning sier at bakgrunnen for bestemmelsen er å ha en hjemlet mulighet til å regulere beitetrykket, hvis det skulle oppstå en situasjon der beitingen får et omfang eller karakter som medfører at verneverdier kan gå tapt. På bakgrunn av motstanden mot bestemmelsen har DN likevel funnet å støtte fylkesmennenes tilråding. Lov om statsallmenninger, lov om bygdeallmenninger og lov om ymse beitespørsmål kan på en god måte gi nødvendig hjemmel for regulere dette.

Sunndal kommune ønsker at drift av turisthytter skal være lagt til dagens nivå. Kommunen ønsker også at det skal innføres en ny, søknadsfri, generell bestemmelse: "Øvrige tiltak som skal kunne iverksettes i henhold til forvaltningsplan".

Fylkesmannen i Møre og Romsdal finner det ikke naturlig at forvaltningsplanen skal hjemle ulike tiltak, men er enig med kommunen i at forvaltningsplanen skal klargjøre hvilke tiltak som ikke strider mot inngrepsforbudet.

Direktoratet for naturforvaltning sier at forvaltningsplanen skal være retningsgivende og mer utfyllende i forhold til verneforskrifter, men kan i seg selv ikke hjemle ulike tiltak slik kommunen ønsker.

NFS mener nybygg også må kunne tillates i nasjonalparken.

DNT ser behov for en mer smidig hjemmel i forhold til bygninger som har et allmennyttig formål, som f.eks. turisthytter, samt andre tiltak som merking av stier.

Direktoratet for naturforvaltning mener det ikke er ønskelig med flere bygninger innenfor nasjonalparken. Det er derfor ikke gitt noen generell åpning for dette i forskriften. Eventuelle byggeaktiviteter må vurderes ut fra konkrete behov og hensynet til verneverdiene, bl.a. villrein, og vil derfor kreve særskilt dispensasjon fra byggeforbudet i vernebestemmelsene.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilråding under de enkelte underpunktene.

- *Ferdsel og friluftsliv*

Sunndal kommune og Sunndal og Møre og Romsdal bondelag mener formuleringen "utsetting av dyr" ikke er presis nok.

Møre og Romsdal jeger- og fiskerforbund vil fjerne vilkåret for fiskeutsettinger.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal sier hjemmelen om utsetting av dyr er tenkt i forhold til introduksjon av nye, villlevende arter, men opprinnelige tamme dyrearter kan også endre landskap og høgfjellsøkosystem. Introduksjon av fisk i tidligere fisketomme vann vil ha en dramatisk effekt på vannfaunaen, og vil gi tap av viktige referanseområder. Kravet om tidlige utsetting vil fange opp dette, og en tilrå dette.

Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmennenes tilråding, men viser til at forskriften ikke er ment å omfatte husdyr på beite. Det er i forskriften presisert at beiting skal kunne foregå.

Lesja kommune ber om at det åpnes for uttak av rovvilt som gjør skade på beitedyr.

Fylkesmannen i Oppland gjør oppmerksom på at all jakt og fangst som er i samsvar med vl og lov om laksefisk og innlandsfisk og forskrifter gitt i medhold av disse, er tillatt. Det vil si at bestemmelsen ikke legger ytterligere restriksjoner på denne virksomheten.

Direktoratet for naturforvaltning uttaler at for jakt og fangst samt rovviltforvaltningen gjelder vl.

Oppdal og Sunndal kommuner, næringsseksjonen i Oppdal kommune, Oppdal Næringsforening, Dovrefjell Opplevelser, FRD, Møre og Romsdal bondelag, Villreinutvalget i Snøhetta og Naturvernforbundet i Møre og Romsdal ønsker ferdselsforbud og stenging av turisthytter i spesielle perioder, samt regulering av organisert virksomhet.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal viser til at det mangler sertifiseringsordninger for firma som arrangerer turer i verneområder. Derfor kan ikke dette forskriftsfestes. Det er viktig med kontakt mellom grunneier og tiltakshaver for organisert, kommersiell bruk slik at grunneieren og kommunen evt. skal kunne regulere visse former for friluftsliv i.h.t. frilufsloven. Fylkesmannen ser at bestemmelsen om teltforbud kan omgås, men anbefaler at denne blir som i høringsforslaget.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag mener at hensikten med bestemmelsen om kommersiell bruk er at forvaltningsmyndigheten skal kunne ha kontroll med aktivitet som kan ha negativ innvirkning på de verdier som ligger til grunn for vernet i nasjonalparken. Hensikten er å styre virksomhet i nasjonalparken på en måte som gjør at man unngår konflikter mellom ulike interesser. Under arbeidet med forvaltningsplanen vil det være nødvendig å trekke opp retningslinjer for typer av virksomhet, omfang mv som skal omfattes av denne bestemmelsen.

Fylkesmannen i Oppland mener at det er riktig å ha en meldeplikt for organisert virksomhet i nasjonalparken, slik at forvaltningen og Statens naturoppsyn kan ha oversikt over den organiserte ferdselen i nasjonalparken og kan drive aktiv informasjon overfor brukerne.

Friluftsrådernes landsforbund mener bestemmelsen om organisert turvirksomhet/bruk bør endres eller utgå av forskriften.

DNT mener det bør komme klarere fram at ideelle lag og foreninger har et rapporteringsansvar til forvaltningsmyndighetene etter hver sesong. Ønsket om forhåndsmelding virker sterkt byråkratiserende.

Direktoratet for naturforvaltning sier at det er de ulike virksomhetenes effekt på naturmiljøet som er av interesse i forhold til regulering av ferdsel, hvorvidt ferdselen er kommersiell eller ikke er her av underordnet betydning. For bedre å presisere, samt å gjøre mulighetene for å drive ferdsel i nasjonalparken mindre byråkratisk, foreslår DN å endre ferdselsbestemmelsen. En tilrår at tradisjonell turvirksomhet i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger har direkte tillatelse til ferdsel i stedet for krav om forhåndsmelding. Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må fortsatt ha særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Dette skal presiseres nærmere i en forvaltningsplan.

En enkeltbruker, Norsk Ornitologisk forening og Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag ønsker at det tas inn et punkt som forbyr is- og fjellklatring.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag sier at is- og fjellklatring de siste 10 årene har hatt et visst omfang i området, spesielt ved Kongsvoll. Her er også en hekkelokalitet for kongeørn. De siste årene har det imidlertid ikke vært registrert hekkeaktivitet her. Aktiviteten er likevel ikke av et omfang som etter fylkesmennenes vurdering krever en egen bestemmelse i forskriften.

Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmennenes tilråding.

Sunndal kommune ønsker at det skal være tillatt med omlegging av stier. Kommunen mener at det ikke skal tillates oppsetting av skilt og merking av nye stier.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal sier at omlegging av stier kan berøre sårbare områder, og derfor bør dette gis en konkret vurdering. Fylkesmannen mener skilting og merking også bør gis en konkret vurdering, og at rammene for dette avklares i forvaltningsplanen.

Direktoratet for naturforvaltning sier at det er ønskelig for forvaltningsmyndigheten å ha oversikt og kontroll over utviklingen i nasjonalparken. DN støtter fylkesmannens tilråding.

Miljøverndepartementet støtter direktoratets tilråding under de enkelte underpunktene.

- *Motorisert ferdsel*

NTNU ønsker hjemmel for motorferdsel i forskningsøyemed.

Naturvernforbundet i Sunndal og Sør-Trøndelag ønsker strengere regler for motorferdsel.

Torbudalen hytteeierforening og Sunndal fjellstyre vil ha hjemmel for å kjøre snøscooter etter etablert trasé fra Hafsåsen til Torbudalen.

Grunneiernes fellesutvalg, Sunndal kommune og Sunndal bondelag vil at nødvendig transport av ved mv, skal være unntatt søknadsplikt.

Sunndal kommune ønsker en åpen hjemmel for snøscooterkjøring etter etablert ordning og trasé Geitådalen - Torbudalen.

Snøfjelltjønning veg- og hytteforening sier det må være tillatt med motorisert ferdsel for andre med eierinteresser eller bruksinteresser i fjellet. De ønsker at nødvendig kjøring på barmark til hytter ved Snøfjelltjønning/Tverrfjellet kan skje uten søknad.

Oppdal kommune, Sør-Trøndelag skogeierforening, Oppdal skogeierlag, Oppdal sau- og geitelslag, Lønset og Oppdal bondelag, Oppdal bygdealmening, Beitelag IX-Åmotsdal, Snøfjelltjønning veg- og hytteforening, Oppdal og Sør-Trøndelag bonde- og småbrukarlag, Dindal sameie og Lønset Grunneierlag sone 8 vil at det skal åpnes for utkjøring av saltstein, uten søknad, og de åtte førstnevnte instanser vil også at bestemmelsene ikke er til hinder for flyging lavere enn 300 m i forbindelse med beitedyrleting mv.

Fylkesmennene sier at det er en målsetting i størst mulig grad å begrense alle former for motorferdsel. Fylkesmennene mener at barmarkskjøring skal holdes på et absolutt minimum i nasjonalparken. Av hensyn til en etablert praksis i hytteområdet ved Snøfjelltjønning er det i verneforskriften imidlertid foreslått at det kan gis dispensasjon for nyttekjøring. Det anses ikke aktuelt å åpne for slik ferdsel uten søknad.

I forbindelse med utarbeidelsen av forvaltningsplan vil det bli lagt opp til en praksis med flerårige tillatelser. Det vil være aktuelt å gi flerårige tillatelser for brukere med særlige behov for regelmessig transport. For flyving i forbindelse med beitedyrleting mv, vil det være nødvendig med søknadsplikt for at forvaltningsmyndigheten skal kunne kontrollere omfang og eventuelt andre forhold i forbindelse med flyvningen.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal vil ikke anbefale et generelt unntak for varetransport til hyttene i Torbudalen, men ser for seg at det kan gis flerårige tillatelser for de som har et stabilt, nødvendig behov for slik transport.

NINA-NIKU mener snøscootertrafikken gjennom Torbudalen er medvirkende årsak til mislykkete hekkesesonger for et overvåket kongeørnpar. De frykter at Soløyfjellet vil kunne gå tapt som bruksområde, spesielt vinterområde for rein, dersom det gis tillatelser til bilkjøring til Snøfjelltjønnan og tilrettelegges for vinterferdsel i området.

DNT går i mot at det gis anledning til barmarkskjøring til Søndre Snøfjelltjønn. Transporten bør finne sted på snødekt mark og kjøresporene bør revegeteres.

Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmennenes vurderinger.

Sunndal og Oppdal kommuner mener lavtflyging under 1000 m.o.b bør være forbudt.

Forsvarets bygningstjeneste påpeker behov for lavtflygingskorridor over verneområdet, nær skytefeltets grenser, uavhengig av om skytefeltet blir nedlagt eller ikke.

Fylkesmennene viser til at grensen på 300m er en standardnorm i nasjonalparker og som er fastsatt etter forhandlinger mellom miljøvernmyndigheter og forsvars- og sivile luftfartsmyndigheter. Sivil luftfart opererer generelt med grenser for lavtflyvning på 300m over tettsteder og 150m utenfor tettbygd strøk. I nasjonalparker har en mao lagt opp til restriksjoner i tråd med det som gjelder for tettbygde strøk. Fylkesmennene legger til grunn de store verneverdiene i foreslått nasjonalpark og mener at det bør praktiseres et lavtflygingsforbud. Militær operativ virksomhet er unntatt.

Luftfartstilsynet støtter forslaget om å opprettholde lavtflygingsgrensen på 300 meter.

Norsk Biologforening støtter forbudet mot lavtflyging.

DNT foreslår at grensen for luftfartøy heves til 1000 m over bakken.

Forsvarets bygningstjeneste opprettholder uttalelsene fra lokal høring.

Direktoratet for naturforvaltning viser til fylkesmennenes merknader og henvisning til forhandlingene om grenser for flyging over nasjonalparker. Inntil Regionfelt Østlandet er ferdigstilt, vil Forsvarets eksisterende lavtflygingsgrenser bli opprettholdt.

DNT mener at nødvendig transport av ved, materialer mm til turistforeningshytter som allmennheten kan bruke, bør unntas søknadsplikt. DNT vil at det skal åpnes for motorisert ferdsel vinterstid for drift og vedlikehold av turisthyttene.

Direktoratet for naturforvaltning ønsker å opprettholde søknadsplikt for motorisert ferdsel for å kunne føre kontroll og ha oversikt med den motoriserte ferdselen i området. Ved å gi flerårige tillatelser bør det medføre minimalt ekstraarbeid for instansene.

Oppdal kommune ønsker at det kan gis tillatelse til begrenset masseuttak til vedlikehold av veien fra Dindalen til hytter ved Søndre Snøfjelltjønn.

Direktoratet for naturforvaltning sier at det i forvaltningsplanene vil bli foretatt en vurdering av grus- og masseforekomster, men vil ikke åpne for at det i nasjonalparken kan tas ut løsmasser for vedlikehold av kjørespor.

NTNU, Vitenskapsmuseet, Naturvernforbundene i Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag ønsker presisering av hva som er "vanlige blomster".

Lesja kommune mener at "Plukking av vanlige blomster til eget bruk" virker selvsagt og bør tas ut av forskriften.

Fylkesmennene viser til at Dovrefjellområdet de siste hundre årene har vært besøkt av plante-samlere, som bl.a. har samlet sjeldne plantearter. Innsamling av plantemateriale kan for enkelte plantearter medføre en fare for utryddelse. Plantearter som vurderes å være vanlig i dag, kan bli vurdert som sårbare i et lenger perspektiv. Hvilke plantearter som vil være fredet mot plukking/innsamling, vurderes i forhold til gjeldende rødliste for sårbare og trua arter.

Direktoratet for naturforvaltning sier det er ønskelig at det utvises en viss forsiktighet når det gjelder innsamling/plukking av plantemateriale. Det er flere arter som er spesielle for Dovrefjell-Sunddalsfjellområdet, og forskriften skal hindre at det ikke drives innsamling for kommersielt salg/utnyttelse.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådinger under de enkelte underpunktene.

- ***Generelle kommentarer til forskriftene for landskapsvernområdene:***

Uttalelser som berører to eller flere områder er samlet her.

- ***Myndighet for vurdering av tiltak i landskapsvernområdene:***

Oppdal kommune mener at bestemmelsen i forskriften "Fylkesmannen avgjør i tvilstilfeller om et tiltak må anses å ville endre landskapets art eller karakter vesentlig", må endres til "Forvaltningsmyndigheten avgjør i tvilstilfeller....".

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag viser til at denne formuleringen er direkte forankret i lovteksten i nvl § 5 om landskapsvernområder.

- ***Kraftutbygging/anlegg (kommentarene gjelder også biotopvernområdene):***

NVE, Hedmark Energi AS, TrønderEnergi og GLB ber om at det innarbeides en bestemmelse om generelt unntak for vedlikehold av eksisterende vassdrags- og energianlegg. NVE sier at det er viktig at planene ikke umuliggjør oppgradering og vedlikehold av nettanleggene. De forutsetter at det vil være adgang til å følge opp pålegg gitt i konsesjon.

Statnett SF og NVE mener at motorisert ferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av kraftledninger bør presiseres i vernebestemmelsen og være unntatt søknadsplikt.

TrønderEnergi/Kraftverkene i Orkla og GLB påpeker at forskriften må inneholde en bestemmelse som tillater motorisert ferdsel for nødvendig tilsyn, hydrologiske målinger, drift og vedlikehold av kraftverksanlegg, både sommer og vinter.

TrønderEnergi mener det må gis tillatelse til landing med luftfartøy for nevnte tiltak.

Lesja kommune mener at motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av Aursjøreguleringa må være tillatt unntatt søknadsplikt.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal ser på motorisert ferdsel i denne forbindelse som vedlikehold av anlegg, men vil presisere dette i forvaltningsplanen slik at misforståelser unngås.

Fylkesmennene i Hedmark og Sør-Trøndelag mener "anlegg" omfatter eksisterende vassdrags- og kraftutbyggingsanlegg og innretninger, men presiserer dette ved å nevne "kraftledninger og kraftutbyggingsanlegg" spesifikt i forskriften for Knutshø landskapsvernområde. De anbefaler også at forskriften suppleres med "Motorferdsel i forbindelse med vedlikehold og drift av eksisterende veier og kraftanlegg, herunder anleggsveier, luker og dammer." Fylkesmennene bemerker at begrepet "motorferdsel" i denne sammenhengen også omfatter landing med luftfartøy.

Statnett ber om at begrepet "kraftledninger" nevnes spesielt i vernebestemmelsene. De vil at det for enkelte landskapsvern- og biotopvernområder åpnes for at det kan gis tillatelser til ombygging, oppgradering og utskifting av eksisterende kraftledninger.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at begrepet "anlegg" i verneforskriften er ment å omfatte kraftledninger. DN finner likevel å ta inn begrepet "kraftledninger" i vernebestemmelsene for landskapsvernområdene for å presisere at motorisert ferdsel i denne forbindelse er tillatt. DN kan ikke anbefale en generell åpning for ombygging, oppgradering og utskifting av kraftledninger. Eventuelle søknader om slike tiltak må vurderes særskilt i hvert enkelt tilfelle, og behandles som dispensasjon fra forskriften.

Miljøverndepartementet viser til sine merknader på s. 23 flg. og slutter seg for øvrig til direktoratets tilråding.

- *Landbruk- og byggevirksomhet:*

Lesja og Dovre kommuner, Oppland fylkeskommune, Fylkeslandbruksstyret i Oppland, Joramo bygdeallmenning og Statskog SF påpeker at vedlikehold og tilpasning av seterbebyggelse og adkomstveger må kunne tilpasses den næringsmessige utnytting som til enhver tid er mulig, og slik at utøvelsen av bruksrettene ikke låses.

Fylkesmannen i Oppland sier at fortsatt seterdrift er en viktig forutsetning for opprettholdelse av de landskapsmessige kvalitetene. Formålsparagrafen til verneområdene vil bli førende for den framtidige forvaltningen, men ønsker og behov som landbruket måtte ha må på lik linje med andre tiltak vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle. Fylkesmannen foreslår at det i forskriften innføres et nytt punkt det kan gis tillatelse til: "Tiltak som er nødvendig for å oppfylle andre myndigheters krav til hygiene, helse, miljø og sikkerhet i landbruket." I forvaltningsplanen vil forholdet til landbruket bli ytterligere utdypet.

NFS ønsker at verneforskriftene utformes slik at det kommer fram at krav stilt fra andre myndigheter også gir grunnlag for dispensasjon fra verneforskriftene.

Direktoratet for naturforvaltning mener det er ønskelig at seterdriften opprettholdes. DN er positiv til oppstart av seterdrift og restaurering av seterbebyggelse i landskapsvernområdene. Under behandlingen til sentral høring fant ikke DN å kunne støtte fylkesmannens forslag til nytt forskriftspunkt. DN mener at en del krav som andre myndigheter kan stille, spesielt bygningsmessige tiltak, dekkes opp av forskriftene. For andre tiltak er det muligheter for å søke dispensasjon fra forskriftene.

Sør-Trøndelag skogeierforening, Oppdal skogeierlag, Snøfjelltjønning veg- og hytteforening, Oppdal bondelag, Oppdal sau- og geitalslag og Beitelag IX-Åmotsdal mener det må åpnes for landbrukstilknyttet næringsvirksomhet.

Sunndal Fjellstyre, Eikesdal Sameie og grunneiere mener det kan være områder som er ønskelig for hyttebygging.

Fylkesmennene i Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag viser til at hyttebygging vil kunne endre landskapets karakter, og medføre økt ferdsel i sårbare områder. Det kan således redusere verneverdiene knyttet til vilt og landskapsbilde.

Etter fylkesmennenes oppfatning legges det ikke opp til begrensinger på den landbruksvirksomheten som foregår i dag, og det er i verneforskriftene lagt opp til at seter- og landbruksdrifta i området skal kunne utvikle seg i tråd med endrede produksjonskrav innen næringen.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag sier at det i løpet av planprosessen har vært diskusjon rundt begrepsbruken i forbindelse med bestemmelsen om "tillatelse til oppføring av nye bygninger". Motforestillingene til å ta inn formuleringen "landbrukstilknyttet næringsvirksomhet" er at det kan gis inntrykk av at det i landskapsvernområdene åpnes for f.eks. turistvirksomhet og

hyttebygging for utleie; virksomhet som i mange tilfeller er i en "gråson" mellom landbruksdrift og annen type virksomhet. Dette vil kunne medføre unødige forvaltningsmessige konflikter, og liten forutsigbarhet i forvaltningen.

LD ber om at formuleringene i forskriftene samordnes og ønsker at begrepet "landbruksformål" benyttes i forskriftene vedrørende oppføring av bygninger. LD ber om at bruksendring av eksisterende bygningsmasse, ved f.eks. ombygginger og restaureringer, kan finne sted.

RA forutsetter at det stilles vilkår i forbindelse med gjennomføring av tiltak, bl.a. krav til materialvalg og stedlig byggeskikk, til landskaps- og biotopvernområdeforskriftene.

DNT påpeker at det bør kunne gis tillatelser til oppføring av nye bygninger også til andre formål enn landbruk, - for eksempel turisthytter.

Direktoratet for naturforvaltning tilrår at det i forskriftene benyttes formuleringen "tradisjonell landbruksvirksomhet". Denne formuleringen defineres i hht pbl (LNF-områder) til at det ikke er tillatt med annen bygge- og anleggsvirksomhet enn den som har direkte tilknytning til landbruk / stedbunden næring. Blant annet vil det ikke være tillatt med oppføring av hytter.

For bruksendringer av bygninger tilrår DN at det åpnes for dette i alle landskapsvernområdene. Det bemerkes at bruksendringer krever søknad og tillatelser innhentet etter pbl. Forvaltningsplanen vil gi utfyllende retningslinjer om materialvalg og byggeskikk.

Det vil bare unntaksvis være aktuelt å oppføre bygninger til andre formål enn landbruk. DN viser derfor til muligheten for å søke dispensasjon fra forbudet i forskriften for slike tiltak.

Miljøverndepartementet har følgende merknad: Etter samråd med Landbruksdepartementet endres bestemmelsen om dispensasjonsadgang for oppføring av nye bygninger i landbruket slik at begrepet "tradisjonell" tas ut og at bestemmelsen dermed får følgende formulering: "Oppføring av nye bygninger til landbruksvirksomhet og som ikke er i strid med verneformålet". MD vil presisere husvære så som jakthytter, utleiehytter osv ikke er å regne for husvære i landbruket. Det vises her til omtalen av dette i forhold til LNF-områder i PBL, jf Miljøverndepartementets retningslinjer til arealdelen av kommuneplanen, T-1225.

- *Beitekultivering/nydyrking*

Dovre kommune, Fylkeslandbruksstyret i Oppland og Lesja fjellstyre ønsker muligheter for beitekultivering/nydyrking i tilknytning til seterdriften.

NTNU, NJFF, fylkeslag i Gudbrandsdal og Naturvernforbundet i Oppland ønsker en restriktiv praksis med hensyn til beitekultivering og nydyrking.

Fylkesmennene mener nydyrking kan foregå mange steder uten at det skader landskapets art eller karakter, men ser at det kan finnes botanisk og landskapsmessige viktige områder der dyrking ikke bør skje. Ved planer om nydyrking/beitekultivering bør arealene vurderes konkret i forhold til omfang og naturverdiene på stedet. Videre nydyrking i tilknytning til eksisterende dyrket mark vil normalt være uproblematisk.

Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmennenes kommentarer.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets merknader.

- *Grusuttak*

Sør-Trøndelag skogeierforening, Oppdal skogeierlag, Snøfjelltjønning veg- og hytteforening, Oppdal bondelag, Oppdal sau- og geitalslag, Beitelag IX-Åmotsdal, Leiran/Låggia Utmark-

slag og en grunneier ønsker at det må gis anledning til uttak av løsmasser for veivedlikehold og at det kan åpnes for uttak av grus på nye steder når de tilviste lokaliteter blir tømt.

Fylkesmennene i Sør-Trøndelag og Hedmark viser til at grusforekomster i Hedmark ble vurdert som en del av det faglige grunnlaget i verneplanprosessen. NGU har videre utarbeidet en rapport om grusforekomstene. Dette vil være et aktuelt tema i forvaltningsplanene som vil bli utarbeidet for verneområdene.

NGU og PIL mener at det bør utarbeides oversikt/rapport over grusforekomster for veivedlikehold i de foreslåtte verneområdene. Dette bør gjøres for å kunne utarbeide gode forvaltningsplaner, både med hensyn til uttaksområder for grus og rehabiliteringen av disse.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at grusforekomster for veivedlikehold skal vurderes og kartfestes i forvaltningsplanene.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets merknad.

- *Skogbruk:*

Statskog og grunneiere i Sunndal ønsker endringer i bestemmelsene for fjellskoghogsten og vegbygging i den forbindelse.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal ser begrensede konflikter for skogbruket i verneregulene. For et område i Sunndal vil skogskjøtsel og vegbygging avklares i egen forvaltningsplan.

LD ønsker ikke at det legges restriksjoner på skogbruk i landskapsvernområdene. LD ber om at det vises til lov om skogbruk og skogvern. –

DNT mener det bør innføres bestemmelser som sikrer natur- og friluftslivsvennlig skogsdrift i hht plan. Skogsdrift må skje på frosset mark og det må ikke gis tillatelse til nye skogsveier.

Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmennenes tilrådinger. Områdene inneholder ulike kvaliteter og verneinteresser, og en ser det som hensiktsmessig med noe differensierte bestemmelser, som f. eks. begrensninger på hogstflatestørrelsen. Angående bygging av skogsveier vil bestemmelsene variere, avhengig av forholdene og aktiviteten innen det enkelte landskapsvernområde.

Miljøverndepartementet vil påpeke at Lov om skogbruk og vernskogbestemmelsene generelt er lagt til grunn, men det er i noen områder satt begrensninger på hogstflatestørrelsen pga områdenes verneverdier og ønske om bevaring av landskapsbildet. Departementet går likevel inn for at flatestørrelsene innenfor Knutshø og Åmotsdalen landskapsvernområder settes til 3 dekar da dette ikke antas å få negative følger for verneverdiene i området. Departementet slutter seg for øvrig til direktoratets merknader.

- *Andre saksområder i verneforskriftene:*

RA mener kulturminner og kulturlandskap er en viktig del av verneformålet i landskapsvernområdene. Det bør vurderes om det skal innarbeides en egen bestemmelse i forskriften for dem, som i nasjonalparken.

Direktoratet for naturforvaltning bemerker at nvl ikke innehar samme hjemmel angående kulturminner i landskapsvernområdene som i nasjonalparker. Kulturminner er en del av kulturlandskapet, men nvl gir i § 3 en direkte adgang til å verne kulturminner mot inngrep og utbygginger mv. Denne hjemmelen finnes ikke for landskapsvernområder. En kan derfor ikke

innta dette direkte i formålet, men anser at kulturminner er godt dekket opp gjennom de øvrige bestemmelser i forskriften.

Miljøverndepartementet har i ferdselsbestemmelsene for landskapsvernområdene også tatt inn en referanse til og presisering i forhold til kulturminner/kulturmiljø. Departementet slutter seg for øvrig til direktoratets merknader.

DNT føler det er urimelig at forvaltningsmyndigheten kan nekte merking av stier, da en slik regulering ikke er gjeldende i forhold til andre tiltak som f.eks. landbruksdrift.

Direktoratet for naturforvaltning uttaler at vernebestemmelsene generelt ikke er til hinder for vedlikehold av merka løyper og stier. Det er i forskriften likevel en tilleggsbestemmelse som gir hjemmel til å kanalisere/begrense utbredelsen av stinett og ferdsel dersom det skulle bli nødvendig av hensyn til verneformålet.

- *Forskriftene for Dalsida og Eikesdalsvatnet landskapsvernområder:*

Møre og Romsdal fylkeslag av Norges Jeger og Fiskerforbund vil ha brøyteforbudet på Sandgrovbotnvegen på kote 800 m.o.h.

FRD vil bare åpne for vintertransport i forbindelse med hogst.

Grunneiernes fellesutvalg ønsker bestemmelser som omhandler næring unntatt fra søknadsplikt.

En grunneier mener motorferdselloven gir tilstrekkelig styring.

Statens vegvesen har behov knyttet til rassikring og rydding langs Eikesdalsvatnet.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal mener at ut fra ulikt kjørebehov i næring, kan ikke fylkesmannen foreta så sterke innskjerper som FRD foreslår. Grensen for brøyteforbudet på Sandgrovbotnvegen er tilpasset terrengmessige forhold. Det er ikke aktuelt å hindre rassikringstiltak.

Statens vegvesen, Vegdirektoratet viser til uttalelsen fra Møre og Romsdal vegkontor der vegkontoret påpekte at det for Eikesdalsvegen kan være behov for større masseforflytninger i forbindelse med rassikring. Det er også påpekt at man bør ha rom for tiltak mot og opprydding etter større ras.

Direktoratet for naturforvaltning mener at rassikring kan framstå som markerte trekk i landskapet, men uttaler at selv om området er vernet vil det kunne gis adgang til nødvendige rassikringstiltak og oppryddingsarbeider. For slike tiltak må det søkes om dispensasjon fra forbudet i forskriften.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilråding.

- *Forskriften for Knutshø landskapsvernområde:*

Folldal Sau- og Geitalslag mener at restaurering av seterbebyggelse må unntas søknadsplikt.

En grunneier påpeker at det må gis tillatelse til å bygge bruer over Orkla og Vesleorkla ved eventuell gjenopptakelse av seterdrift.

Fylkesmannen i Hedmark sier at av hensyn til det helhetlige kulturlandskapet vil det være viktig at evt. restaureringsarbeider ivaretar mest mulig av den opprinnelige bygningens utseende og funksjon. Det er slike forhold som begrunner at fylkesmannen ønsker at restaureringsplaner skal forelegges forvaltningsmyndigheten. Bygging av bruer vil være et enkelttiltak, og fylkesmannen anbefaler at eventuelle planer behandles etter den generelle unntaksbestemmelsen i verneforskriften.

Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmannens tilråding.

Hedmark Reiseliv BA påpeker at det må være mulig å tilrettelegge for naturbasert reiseliv som ikke går på bekostning av naturverdiene.

Folldal Næringsforening påpeker at bestemmelsen om organisert bruk ikke må utgjøre noe hinder for naturguiding som næring.

Naturvernforbundet i Folldal mener at reglene for organisert ferdsel må forbedres.

Knutshø villreinnemnd og Knutshø villreinutvalg er positive til at vernebestemmelsene gir hjemmel til å styre/begrense ferdsel.

Fylkesmannen i Hedmark mener det er viktig at forvaltningsmyndigheten kan styre organisert bruk, for eksempel i forhold til spesielt sårbare områder og av hensyn til faren for unødig forstyrrelse av dyrelivet. Søknadsplikt for større grupper gir også en god oversikt over omfanget av planlagt og utført virksomhet. Gjennom forvaltningsplanen bør det legges til grunn en minst mulig byråkratisk praktisering av bestemmelsene.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag sier at forvaltningsmyndigheten vil være sentral i forbindelse med å initiere arbeidet med eventuelle ferdselsreguleringer. Ferdselsreguleringer vil være en "sikkerhetsventil" for å kontrollere en eventuell uheldig utvikling i ferdselsmønsteret, omfang mv. Det vil imidlertid forut bli gjennomført en omfattende høringsprosess blant ulike aktører.

Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmennenes kommentarer da det er ønskelig å ha kontroll med arrangement som skjer i verneområdet. Når det gjelder innføring av forskrift for regulering av ferdsel skal denne på høring, deriblant til kommunene, før et vedtak om eventuell regulering.

Oppdal kommune mener at motorisert ferdsel bør reguleres i medhold av motorferdselloven med tilhørende forskrifter. Kommunen og Oppdal bygdealmemming mener at dersom ikke motorferdselloven skal gjelde, må utkjøring av saltstein vinterstid skje uten krav om søknad. Oppdal bygdealmemming mener at adkomsten til beiteområdene ikke må hindres av forbud mot brøyting av hovedinnsfartsvegene.

Sør-Trøndelag skogeierforening, Oppdal skogeierlag, Snøfjelltjønning- og hytteforening, Oppdal bondelag og Oppdal sau- og geitalslag ønsker at det etter søknad kan åpnes for snøscootertransport til et ikke-vernet område ved Orkelsjøen.

FRD og Naturvernforbundet i Folldal mener at det i landskapsvernområdet kun må være tillatt med motorisert ferdsel på vinterføre i forbindelse med hogst.

Folldal Sau og Geitalslag mener at utkjøring av saltstein vinterstid, og snøscootertransport eller kjøring med bil/traktor for transport av driftsmidler, må tillates uten krav om søknad.

Leiran/Laggia Utmarkslag krever at det må være anledning til transport av felt elg og hjort fra arealer over skoggrensa. Utmarkslaget påpeker at jegere som leier setre/husvære også må få anledning til å kjøre inn til disse.

To grunneiere krever at dagens bruk av aktuelle veger må kunne fortsette som før.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag mener etablering av landskapsvernområde ikke medfører endrede forhold for eks.vis næringsutøvers kjøring i området. En liberalisering av dagens praksis vil imidlertid kunne medføre forstyrrelser og uheldig effekt på villreinstammen og annet dyreliv i området. Fylkesmannen vil dermed anbefale at forskriftsforslaget forblir uendret.

Som følge av de foreslåtte endringer i avgrensningen av Knutshø landskapsvernområde, vil de ytre deler av Orkelsjøvegen bli liggende utenfor verneområdet. Det vil ikke være aktuelt å åpne for vinterbrøyting i de av delene av Orkelsjøvegen/Unndalsvegen og Vinstradalsvegen som blir liggende innen det foreslåtte landskapsvernområdet.

Fylkesmannen i Hedmark sier at det er relativt begrensede arealer som er aktuelle for generell åpning for barmarkskjøring i forbindelse med hogst. For brukere med særlige behov for regelmessig transport vil det være aktuelt å gi flerårige tillatelser. Motorisert ferdsel på barmark over skoggrensa vil etterlate mer skjemmende og varige spor enn kjøring på mer bærekraftig mark nede i skogen. En vil ikke anbefale at det gis generell tillatelse til transport over skoggrensa.

Kjøring i forbindelse med jakt, fiske og fritidsbruk er primært ment å gjelde eierne av setereieendommene. Dette må tolkes slik at forvaltningsmyndigheten vil vurdere å tillate slik kjøring for familiemedlemmer og leiere av eiendommene.

Norsk Biologforening går i mot enhver form for motorisert ferdsel i landskapsvernområdet pga. det sårbare og meget verneverdige plantelivet.

Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmannens tilråding, med unntak av bestemmelsen om at det kan tillates motorisert ferdsel i forbindelse med jakt, fiske og fritidsbruk. DN kan ikke se at det foreligger hjemmel i motorferdselloven til nevnte punkt og tilrår at bestemmelsen tas ut av forskriften. DN har merket seg at enkelte av setrene i området ligger såpass langt unna bilveg, at DN finner å kunne åpne for at det kan gis dispensasjon fra forskriften til nødvendig transport til disse setrene på traktorveier/kjørespor som er angitt i forvaltningsplanen.

Hedmark Reiseliv BA er forbauset over at det er forbud mot alle typer skilting.

Fylkesmennene sier omfanget av ferdseltraseer i form av veier og ulike kjørespor, samt stier, må sies å være relativt stort i Knutshø. Ytterligere tilrettelegging ved etablering av nye turstier kan være konfliktfylte av hensyn til muligheten for forstyrrelse av villrein.

DNT vil at etablering av nye merkede stier/løyper, bruer og skilt skal kunne tillates.

Direktoratet for naturforvaltning sier at en regner med at slike tiltak vil være av begrenset omfang, og at en dermed ikke generelt åpner for dette i forskriften. DN finner imidlertid å ta inn et nytt punkt i forskriften om at forvaltningsmyndigheten, etter søknad, kan gi tillatelse til opparbeiding og merking av nye turstier og løyper. En ønsker å ha kontroll og oversikt over merkede stier for å vurdere eventuelle virkninger på verneverdiene.

Miljøverndepartementet vil bemerke at det ikke finnes energi- eller kraftanlegg innenfor verneområdet. Særlig referanse til slike anlegg i verneforskriftens pkt. 1.2 a) er derfor tatt ut. For øvrig sluttet departementet seg til direktoratets merknader og tilrådninger.

- *Forskriftene for Åmotan – Grøvdalen landskapsvernområde:*

Sunndal kommune vil at det i forbindelse med gjenopptakelse av jordbruksdrift eller seterdrift kan stilles krav om at dersom dette krever harving, pløying eller gjødsling kan dette bare skje i henhold til forvaltningsplan.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal støtter ikke kommunens endringsforslag. Tillatelse til ulike tiltak bør gis en konkret vurdering ut fra lokalisering og omfang.

Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmannens kommentarer og vil i utgangspunktet være positiv til gjenopptakelse av seterdrift i landskapsvernområdene. Derfor bør også nydyrking på nedlagte voller kunne skje. De ulike tiltakene skal vurderes konkret ut fra omfang og påvirkning på landskapet, og her vil blant annet forvaltningsplanene være retningsgivende.

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal mener størrelse på 3 daa er nok, mens en grunneier ønsker en utvidelse i størrelsen på tillatt hogstflate.

En grunneier og Grunneiernes fellesutvalg (GF) vil ta ut hogstflatebegrepet og erstatte dette med at "25% av trærne skal stå igjen etter hogst".

Fylkesmannen i Møre og Romsdal mener det er svært få områder som er aktuelle for et aktivt skogbruk etter deres forslag til grenseendringer. Tynning i fjellskogen uten flatehogster vil ikke hindres av vernereglene. Fylkesmannen opprettholder forslaget til forskrift.

Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmannens tilråding.

DNT mener det viktig å begrense biltrafikken opp traktorveien mot Snøfjelltjønningen.

Direktoratet for naturforvaltning påpeker at det kun er nødvendig transport i forbindelse med frakt av materialer og som kan tillates for den del av traseen som faller innenfor verneområdet.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets merknader og tilråding.

- *Forskriften for Åmotsdalen landskapsvernområde*

Oppdal kommune mener at Lov om motorferdsel med tilhørende forskrifter skal gjelde. Der- som ikke dette gjøres, ønsker kommunen at motorferdsel til landbruksformål på eksisterende kjerreveg kan tillates uten krav om søknad.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag viser til tilsvarende kommentarer under Knutshø landskaps- vernområde. I tråd med praksis i øvrige landskapsvernområder mener fylkesmannen transport i forbindelse med jordbruksvirksomhet på kjerreveg bør kunne gjennomføres uten søknad. Fylkesmannen vil derfor endre forskriften.

Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmannens tilråding.

DNT vil det skal kunne tillates nye merkede stier/løyper, bruer og skilt etter søknad.

Direktoratet for naturforvaltning sier at en regner med at slike tiltak vil være av begrenset omfang i Åmotsdalen, slik at en ikke vil åpne for dette i forskriften. DN gjør oppmerksom på at det kan søkes dispensasjon fra verneforskriften. Det finnes allerede merkede stier i dalen, og DN tilrår at det tas inn et punkt i forskriften som åpner for at vedlikehold av merkede stier, løyper, bruer og skilt kan skje i hht forvaltningsplanen.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilråding.

- *Forskriften for Jora landskapsvernområde:*

Lesja kommune er positive til ny hyttebygging både som fortetting og i nye områder.

Lesja fjellstyre kan ikke se at en forsiktig hyttebygging er negativt for viltet.

Lesja bondelag, Naturvernforbundet i Lesja og Dovre og Norges jeger- og fiskerforbund, fyl- keslag i Gudbrandsdal går i mot ny hyttebygging på Dalsida.

Fylkesmannen i Oppland viser til at fylkesdelplanen og verneplanen skal utfylle hverandre i forhold til virkemiddelbruk. I fylkesdelplanforslaget er det bl.a. lagt opp til at ny hyttebygging i seterdalene ikke bør tillates. Seterdalene ligger som kiler inn i villreinområdet. En økt hytte- bygging i disse områdene vil derfor være uheldig ved at de kan generere økt ferdsel i villrein- området. Området kan også miste sitt særpreg som seterlandskap og få mer et preg som en hyttedal, og landskapet kan dermed endre karakter i uheldig retning. Fylkesmannen mener at det ikke bør gjennomføres ny hyttebygging i dette området.

Direktoratet for naturforvaltning viser til de grenseendringer (reduksjoner) som fylkesmannen har foretatt etter lokal høring, der store deler av det foreslåtte landskapsvernområdet nå er foreslått unntatt vern. Fylkesdelplanen vil være retningsgivende for planlegging og utviklingen i dette området. Direktoratet støtter fylkesmannens tilråding.

Norges padleforbund ber om at vernereglene må utformes slik at et skånsomt friluftsliv kan utøves i Jora.

Fylkesmannen i Oppland sier at så lenge ferdselen skjer skånsomt vil det ikke bli konflikt mellom verneformålet og friluftslivet knyttet til Jora.

Direktoratet for naturforvaltning sier at det ikke legges begrensninger på friluftslivsaktiviteter så fremt disse ikke har negative virkninger på verneformålet.

Lesja kommune, Lesja fjellstyre, Oppland bonde- og småbrukarlag, Oppland sau- og geitelslag, og Lesja bondelag er i mot begrensninger på vinterbrøytingen av Dalsidevegen. Dalsiden hytteeierforening og Dalsidevegene A/S mener vegen må åpnes for motorferdsel i forbindelse med vinter- og påskeferie. Dalsidevegene A/S mener vegen også må kunne brøytes for hogst.

Norges Jeger- og Fiskerforbund, fylkeslag i Gudbrandsdal, FRD og Naturvernforbundet i Oppland, Lesja og Dovre mener at vinterbrøytingen bør reguleres.

Fylkesmannen i Oppland vil ut i fra hensynet til viltinteressene tilrå at vegnettet fra Myrin til Svartdalssetra og fra Nysetra til Skamsdalssetra skal være stengt i perioden 1.12. - 1.06., men at dette ikke skal være til hinder for motorferdsel i forbindelse med vedlikehold og tilsyn av disse delene av Dalsidevegene.

Direktoratet for naturforvaltning legger fylkesmannens vurderinger til grunn for sin tilråding.

Lesja kommune mener at det må være tillatt med nødvendig motorferdsel i forbindelse med landbruksdrift – ikke bare på og i nærheten av innmark.

Naturvernforbundet i Oppland og FRD mener at verneforskriftene bør skjerpes med hensyn til transport av ved og kjøring i forbindelse med hogst. Dette bør bare tillates på vinterføre.

Fylkesmannen i Oppland vil ikke tilrå at vernereglene endres, men at det blir gjort tilpasninger i forvaltningsplan. Forvaltningsplanen skal gi retningslinjer om barmarkskjøring i utmark.

Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmannens tilråding.

Forsvarets bygningstjeneste, region østlandet viser til melding om langdistanseskyting på Hjerlann. Dersom regionfelt Østlandet blir etablert er det behov for midlertidige standplasser på 15 og 20 km. Hvis ikke regionfeltet blir etablert er det behov for standplasser på 15-35 km, og på sikt opp til 50 km.

Fylkesmannen i Oppland legger Stortingets behandling av regionfelt Østlandet til grunn. Fylkesmannen mener det ikke kan være riktig å legge til rette for midlertidige standplasser.

Direktoratet for naturforvaltning sier at eksisterende virksomhet, som bla lavtflyging, skal kunne foregå inntil skytefeltet nedlegges. Langdistanseskyting og anlegging av nye standplasser kan være i konflikt med verneinteressene. DN ønsker ikke nye inngrep i områdene, men

vil likevel akseptere tilrettelegging for en hensiktsmessig bruk av Hjerkinns skytefelt til Regionfelt Østlandet er etablert. Tilretteleggingstiltak, bl.a. midlertidige standplasser må omsøkes og vurderes i hvert enkelt tilfelle.

Statnett SF vil at bestemmelsene ikke må være til hinder for drift og vedlikehold av eksisterende overføringsledninger, eller behov for framtidige nettforsterkninger. Verneplanen bes utformet slik at framtidige planer for ombygging av eksisterende anlegg, eventuelt planer for nye overføringsanlegg ikke blir vanskeliggjort.

Fylkesmannen i Oppland sier at ved foreslåtte endring av grensene for landskapsvernområdet, vil det kunne gjennomføres en planbehandling for en eventuell etablering av en ny kraftlinje uten at denne vil berøre verneområdet. Når det gjelder eksisterende anlegg kan disse vedlikeholdes i henhold til bestemmelsene slik at dagens standard opprettholdes.

Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmannens tilrådinger, og viser til at eventuelle planer om ombygginger/nye anlegg vil vurderes på linje med andre tiltak.

Miljøverndepartementet viser her til omtalen omkring spørsmålet om ombygging/oppgradering av eksisterende kraftlinjer, s. 23 flg. Departementet slutter seg for øvrig til direktoratets vurderinger og tilrådinger.

- *Felles kommentarer angående skogbruksvirksomhet for Jora og Fokstugu landskapsvernområder:*

Dovre og Lesja kommuner og Lesja fjellstyre mener det må kunne gis tillatelser til etablering av enkle traktorveier for utkjøring av virke i forbindelse med hogst.

Dovre kommune og Allmenningsstyret for Dalsida statsalmenning sier at det må være anledning til en forsiktig planering i terrenget for å komme fram med teknisk utstyr.

Fylkeslandbruksstyret i Oppland mener det må være mulighet til opparbeiding av veger i forbindelse med eventuell utvising av nye setrer eller dyrkingsfelt som krever ny vegadkomst, eller hvis skogdrift foranlediger behov for ny vegadkomst.

Norges Jeger- og Fiskerforbund, fylkeslag i Gudbrandsdal, Naturvernforbundet i Oppland, Lesja og Dovre og Norsk ornitologisk forening, avdeling Oppland mener det ikke må tillates nye skogsveier i området.

Fylkesmannen i Oppland mener at det ut fra høringen og utarbeida fagrapporter ikke synes å være behov for bygging av nye skogsbilveier i dette området nå, men at dette over tid kan endre seg. Fylkesmannen vil derfor åpne for at det kan, etter søknad, gis tillatelse til opparbeidelse av enkle traktorveger for utkjøring av ved og tømmer.

Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmannens tilråding.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilråding.

- *Felles merknader for Fokstugu landskapsvernområde og Fokstumyra naturreservat:*

Statens vegvesen, Oppland vegkontor forutsetter at det legges til rette for en utvikling og bruk av hovedvegnettet i tråd med overordnede mål og krav fra sentrale myndigheter. Vegvesenets ansvar omfatter også informasjon og tilrettelegging for stopp og rast langs vegen.

Jernbaneverket vektlegger at manglende kryssingsmuligheter er den viktigste begrensningen i forhold til kapasitet og kjøretider på Dovrebanen. Det er aktuelt å anlegge et kryssingsbelte på strekningen Fokstua - Hjerkinns.

Fylkesmannen i Oppland påpeker at selve E6 over Dovrefjell ikke blir omfattet av verneforslaget. Ved framtidige planer for vegutbedring må dette vurderes konkret, der hensynet til områdets vernekvaliteter blir vektlagt i planleggingen. Ved etablering av kryssingsspor for jernbanen må dette vurderes i forhold til områdenes verneverdier.

Statens vegvesen, Vegdirektoratet viser til tidligere uttalelse og påpeker viktigheten med samarbeid med andre myndigheter og verneinteresser, slik at en i fellesskap kan bidra til at vegen som turistveg utvikles i samspill med verneinteressene.

Jernbaneverket, Region Nord har planer om forlengelse av kryssingsspor som vil komme i berøring med Fokstumyra naturreservat.

Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmannens kommentarer. En viser til at dersom en videre utbygging/tilrettelegging utover selve veien skal skje må dette vurderes i hht til verneverdiene. Jernbaneverkets planer om kryssingsspor inn i naturreservatet vil komme i sterk konflikt med verneinteressene i området. Legging av kryssingsspor vil være et stort inngrep i et så verdifullt område, da dette kan føre til endrete naturforhold og økt grad av forstyrrelse på dyrelivet. Kryssingssporet bør søkes lagt utenom verneområdet.

Miljøverndepartementet har følgende merknad: Jernbaneverkets planer om forlengelse av eksisterende kryssingsspor ved Fokstumyra stasjon ligger innenfor eksisterende naturreservatgrenser og vil således forutsette en dispensasjon fra forbudet i bestemmelsene. Departementet mener i likhet med Direktoratet for naturforvaltning at et slikt tiltak kan være i konflikt med verneformålet. Forslaget om grenseutvidelse og revisjon av bestemmelsene for naturreservatet endrer ikke på en slik vurdering. Jernbaneverket kan søke om dispensasjon på vanlig måte dersom man ønsker å gå videre med tiltaket. Ved en slik behandling kan man få vurdert de ulike sider ved saken på en skikkelig måte – også om det er mulig å legge kryssingssporet utenfor verneområdet.

- *Forskriften for Fokstumyra naturreservat:*

FRD, Norsk ornitologisk forening, avdeling Oppland og Naturvernforbundet i Oppland støtter forslaget til ferdselsforbud fra 01.05 til 01.08.

Mjøsen skogeierforening, Glommen skogeierforening, Bondelagene i Hedmark og Oppland, og Norskog vil at ferdselsforbudet for naturreservatet skal kortes ned fra 01.05 til 01.07. Dette vil gjøre det mulig å drive noe organisert virksomhet i området.

Dovre kommune mener verneforslaget ikke må være til hinder for bruk av fiskeplassene. Det kan være nødvendig å redusere reservatarealet i nordre del for å sikre fisket dersom ferdselsforbudet skal vare fram til 01.08. Kommunen mener videre at naturreservatet innenfor visse rammer må kunne brukes i reiselivssammenheng. Det bør åpnes for mulighet til å etablere observasjonspunkter i ytterkantene av reservatet, langs E6 og ved jernbanelinjen. Ferdsel langs stien gjennom reservatet, bør kunne skje i organiserte grupper, og med godkjent guide.

Dovre fjellstyre mener at retten til fiske i Løken er en viktig bruksrett, og at den beskjedne bruken av området i dag ikke kan ha avgjørende betydning for fuglelivet. Elgsafarivirksomheten kan reguleres uten å innføre et ferdselsforbud fram til 01.08.

Fylkesmannen i Oppland sier at tidspunktet for fuglenes hekkeperiode varierer fra år til år på grunn av årlige variasjoner i klima. Forstyrrelser som følge av ferdsel vil lett føre til mislykket hekking. Med økt ferdsel i området vil dette kunne bli et stort problem dersom ikke tidsrommet med ferdselsforbud blir utvidet. Fylkesmannen mener det bør legges til rette for fiske i omkringliggende områder til naturreservatet, framfor innenfor reservatet. Fylkesmannen vil opprettholde forslaget om ferdselsforbud utenom den oppmerka stien.

Fylkesmannen mener at i utgangspunktet vil all organisert virksomhet, uavhengig av om den er kommersiell eller ikke, bli forbudt, men det kan bli gitt tillatelser til organiserte turer. Organisert virksomhet (turer) langs den oppmerkete stien vil i utgangspunktet ikke kreve særskilt dispensasjon fra forvaltningsmyndigheten. Derimot må organisert virksomhet utenom den oppmerkede stien ha særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Muligheten for å etablere observasjonspunkter i ytterkantene av reservatet, langs E6 og ved jernbanelinjen bør følges opp i arbeidet med en forvaltnings- /skjøtselsplan. I den sammenheng vil fylkesmannen presisere at aktiviteter som skjer utenfor naturreservatet ikke kan styres av fredningsforskriften.

DNT mener at ferdselsforbudet må vurderes/justeres ut fra det forstyrrelsespotensialet ferdse- len har på de truede fugleartene i reservatet. DNT mener det bør etableres en merket opplevel- sessti i reservatet som informerer om verneverdiene og gjør det mulig for allmennheten å opp- leve den unike naturen.

Norsk Biologforening går inn for en sterk regulering av ferdselen på Fokstumyra.

Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmannens forslag om endring av perioden med ferdselsforbud til å gjelde for perioden 01.05 til 01.08 – tidligere forslag - 25.04 til 15.07. DN opplyser at verneverdiene knyttet til Fokstumyra er av nasjonal/internasjonal verdi. Området er et viktig våtmarksområde i et sårbart høyfjellssystem. Dersom det skjer en økning i ferdselstryk- ket kan det få uheldige følger for den unike naturen som bla. forstyrrelser i hekke- og oppfost- ringsperioden.

Dovre kommune mener vernet ikke skal være til hinder for bekjempelse av ørekyte.

Fylkesmannen i Oppland sier at dersom det blir aktuelt kan det åpnes for bekjempelse av øre- kyte også innenfor reservatgrensen.

Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmannens tilråding.

Norges Jeger- og Fiskerforbund, fylkeslag i Gudbrandsdal vil at jakt på elg bør tillates i hele naturreservatet.

Fylkesmannen i Oppland sier at i den aktuelle jaktperioden er det en god del fugl på trekk i området. Dersom det felles elg i den fuktige delen av myra vil slaktet kunne bli problematisk å frakte ut uten å skade myrvegetasjonen. Fylkesmannen tilrår at det blir jaktforbud i reserva- tet med unntak av den utvidete delen av reservatet innenfor Joramo bygdealmemming, nord for jernbanen. Dette medfører bare en mindre utvidelse av jaktforbudsområdet.

NJFF har forståelse for behovet for restriksjoner på ferdsel i området i de deler av året da det er viktig for hekking, og at det er behov for å ta særlige hensyn til områdets funksjon for trek- kende våtmarksfugler. NJFF tar avstand fra restriksjonene på jaktutøvelse og kravet om helårs båndtvang, og går inn for at det skal være tillatt med jakt på hjortevilt i hele reservatet, og annen jaktutøvelse senhøstes og eventuelt utover vinteren.

Direktoratet for naturforvaltning legger fylkesmannens vurderinger til grunn for tilrådingen, men vil at det i forvaltningsplanen skal kartfestes hvor ulike aktiviteter, som jakt, er tillatt.

FRD, Naturvernforbundet i Oppland og Norsk ornitologisk forening, avdeling Oppland vil at veien til Nysetra som går gjennom reservatet bør stenges av hensyn til uønsket ferdsel og for å få gjennomført et effektivt oppsyn.

Fylkesmannen i Oppland sier at dersom tilkomsten til Nysetrene bli lagt om vil fylkesmannen vurdere dette spørsmålet, samt annen ikke-motorisert ferdsel på nytt. Med dagens bruk av vegen vil ikke fylkesmannen tilrå endringer i foreslått regelverk.

Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmannens tilråding.

Norsk ornitologisk forening, avdeling Oppland vil at bruk av gjeterhund bør være forbudt i perioden 01.05 til 01.08.

Fylkesmannen i Oppland sier at i forbindelse med nødvendig tilsyn av husdyr på beite vil det være tillatt med ferdsel til fots i reservatet også i den foreslåtte tida med ferdselsforbud fra 01.05 til 01.08. Ved slik ferdsel er det også tillatt å bruke gjeterhund. Hunden skal være under kontroll slik at fuglelivet ikke blir negativt berørt.

Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmannens tilråding.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets vurderinger og tilråding.

Forskriftene for biotopvernområdene:

Torbudalen hytteeierforening ønsker fri snøscooterkjøring etter Aursjøveien i Torbudalen. Torbudalen hytteeierforening, Statskog SF og Sunndal kommune er i mot totalt brøytingsforbud, og ønsker endring i datoer eller forbud kun på enkelte strekninger.

Villreinutvalget for Snøhetta og Nettet fjellstyre støtter brøytingsforbudet av veien.

Sunndal kommune ønsker motorbegrensning på Osbuvatnet, Langvatnet og Sandvatnet, og innstramminger for motorbåt på Reinsvatnet i tråd med kommunens forskrifter. Den ønsker også et generelt unntak for transport på vinterføre etter etablert ordning.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal gjør oppmerksom på at verneforskriften ikke kan hjemle motorferdsel i Torbudalen utover hva motorferdselloven gir anledning til. Fylkesmannen finner å endre forskriften ang. motorbåt/motorbegrensninger i tråd med kommunens forskrifter, men en vil ikke tilrå et generelt unntak for motorferdsel på vinterføre. Fylkesmannen vil endre formuleringene for stenging av Aursjøvegen, slik at kun deler av vegen er vinterstengt. Hovedpoenget er å skjerme villreintrekkene ved Aursjøen mot menneskelig ferdsel.

Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmannens tilråding.

Sunndal fjellstyre og Sunndal kommune har bedt om at bestemmelsene åpner for bruk av elektrisk påhengsmotor på de før nevnte vatn samt på Torsbuvatn.

Miljøverndepartementet ønsker å imøtekomme forslaget fra Sunndal fjellstyre og Sunndal kommune om elektrisk påhengsmotor. Pkt. 3.2.d for i forskriften for Torbudalen biotopvernområde får følgende tillegg etter siste punktum: *Elektrisk påhengsmotor kan nyttes på ovennevnte vatn samt på Torbuvatnet.*

Departementet slutter seg for øvrig til direktoratets vurderinger og tilråding.

Merknader om rådgivende utvalg og forvaltningsmyndighet

Flere lokale høringsinstanser ønsker at det skal opprettes et rådgivende utvalg for verneområdene, og noen sentrale instanser har framsatt ønsker om å bli representert i et slikt utvalg.

Fylkesmennene mener etablering av et rådgivende utvalg bør vurderes mot fylkesdelplanens forslag om et Dovrefjellråd. Rådet kan komme med synspunkter på forvaltningen av verneområdene, kommunedelplanområdene og det øvrige arealet. Fylkesmennene mener det er viktig at representanter for grunneiere, andre brukere og lokale myndigheter og alle berørte kommuner er representert i et slikt utvalg. En vil anbefale at det opprettes et rådgivende utvalg for verneområdene så raskt som mulig etter et eventuelt vernevedtak.

Direktoratet for naturforvaltning ser det som ønskelig at det opprettes et felles rådgivende utvalg for verneområdet. Utvalget vil ikke ha formell myndighet for forvaltningen av verneforskriftene. DN støtter det allerede opprettede Dovrefjellrådet som bør kunne spille en aktiv rolle i forhold til forvaltningen.

Plassering av forvaltningsmyndighet har vært et sentralt tema under verneplanprosessen. Vilkårene for delegering av forvaltningsmyndighet er endret etter at verneforslaget ble sendt på lokal høring. I det lokalt hørte verneforslaget framgikk det at Fylkesmannen skal være forvaltningsmyndighet for verneområdet. I ettertid har DN gitt kommunene tilbud om å overta forvaltningsmyndigheten for bl.a. landskapsvernområdene, og i forbindelse med sentral høring av verneplanen ba DN også om synspunkter på en eventuell kommunal forvaltning av hele eller deler av nasjonalparken.

Flertallet av lokale instanser anbefaler en forvaltningsmodell som gjør at forvaltningsmyndigheten for verneområdene legges til lokalt/kommunalt nivå, og Fylkestingene i de berørte fylkene viser til utkastet til fylkesdelplan der det er foreslått en 5-års prøveordning med utvikling av lokal forvaltning.

Noen lokale høringsinstanser og enkelte grunneiere uttrykker skepsis til lokal forvaltning og anbefaler statlig forvaltningsmyndighet, dette for bl.a. å unngå forskjellsbehandling.

Det er også ønsket fra en del lokale høringsinstanser at et interkommunalt Dovrefjellråd skal forvalte nasjonalparken.

Fylkesmennene mener at en må velge forvaltningsmodeller som både ivaretar hensynet til nasjonale verneverdier, og hensynet til lokal medvirkning i forvaltningen. Dersom kommunene ønsker å overta forvaltningen av områdene står ikke dette i motsetning til statlige forventninger om forvaltning av verneområdene.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal ser det ikke som hensiktsmessig å bygge opp en ny forvaltningsenhet for landskapsvernområdene, og et Dovrefjellråd vil ikke bli et egnet organ for den daglige forvaltninga. Et slikt råd vil evt. ha sin styrke i en rådgivende funksjon i prinsipielle saker. Fylkesmannen mener at nasjonalparkene er en nasjonal interesse som staten bør ha forvaltningsansvaret for.

Fylkesmannen i Oppland støtter at det gjennomføres en prøveordning som skissert i fylkesdelplanen. Dette vil sikre en forankring og kompetanseheving over kommune og fylkesgrenser.

Fylkesmannen i Sør- Trøndelag går imot at Dovrefjellrådet skal tillegges forvaltningsmyndighet.

Blant instansene som ved sentral høring har uttalt seg til spørsmålet omkring forvaltningsmyndighet for nasjonalparken er det delte oppfatninger hvorvidt kommunale eller statlige organer bør ha ansvaret.

LD er positiv til delegering av forvaltningsmyndighet for landskapsvernområdene.

Reiselivsbedriftenes Landsforening og NNV mener at arealer av nasjonal verdi må forvaltes av statlige organer.

NJFF og NFS mener forvaltningsmyndigheten for nasjonalparken bør tillegges kommunene, eventuelt Dovrefjellrådet,

Norsk Almenningsforbund, NB og NSF forutsetter en forvaltningsmodell som gir størst grad av lokal medinnflytelse.

DNT ønsker en differensiering av myndighetsansvaret der sentrale myndigheter bør ha ansvaret for de vernebestemmelsene som omhandler irreversible inngrep, mens lokale myndigheter bør få ansvaret for de bestemmelsene som omhandler mindre vesentlige tiltak og ikke-irreversible inngrep.

Sunnal kommune er skeptisk til delegering av hele eller deler av forvaltningsansvaret for nasjonalparken til kommunene av hensyn til behovet for en enhetlig forvaltning og en holdning om at nasjonalparkforvaltningen bør ha én adresse.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at det er en overordnet målsetting at det etableres en forvaltningsmodell som sikrer helhetlig forvaltning av naturfaglige verneverdier i hele verneområdet. DN mener at dersom kommunene ønsker det og visse forutsetninger er fylt, bør forvaltningsmyndigheten for naturreservatet, landskapsvern- og biotopvernområdene delegeres til kommunene.

DN er innstilt på å overføre forvaltningsmyndighet også for nasjonalparken til kommunene dersom de vil påta seg dette. Dersom dette ikke er av interesse for kommunene, tilrår DN at forvaltningsmyndigheten for nasjonalparken tillegges fylkesmennene. DN vil også stille seg positiv til at det oppnevnte Dovrefjellrådet utnevnes til rådgivende utvalg for verneområdene.

DN peker på at en ordning med kommunal forvaltning av verneområdene vil stille store krav til samarbeid kommunene i mellom, for å sikre en helhetlig forvaltning og lik praktisering av verneforskriftene. Forvaltningsplanen og opprettelse av et felles rådgivende utvalg vil bli ei viktig retningslinje for å sikre slike hensyn. DN understreker at det er kommunene ved kommunestyret som er rettslig part ved delegering, og at vedtak som blir fattet av forvaltningsmyndigheten er å betrakte som ordinære kommunale vedtak. Kommunene kan ikke delegere myndighet videre til fristilte partssammensatte forvaltningsutvalg som ikke er en del av kommunens ordinære organ etter kommunelova.

Interkommunale nemnder kan heller ikke få delegert myndighet og på den måten fatte vedtak som vedkommer areal i flere kommuner. Det er ikke adgang til å gi grunneiere, rettighetshavere, lag, organisasjoner m.v. formell myndighet til forvaltning av verneforskriftene. Forvaltningsmyndigheten for verneområdene bør vurdere i hvilken grad disse interessene skal være representert i et rådgivende utvalg.

For denne type store verneområder vil DN være ankeinstans uavhengig av hvem som er forvaltningsmyndighet.

Selv om det ideelt sett burde foreligge en godkjent forvaltningsplan før delegering finner sted, vil DN likevel tilrå at myndighet blir delegert like etter at vernet blir vedtatt.

Miljøverndepartementet vil bemerke:

I møte av 31.10.01 har Dovrefjellrådet (DFR) drøftet forvaltningsmodeller for verneområdene på Dovrefjell.

- DFR foreslår modeller for lokal forvaltning av verneområdene på Dovrefjell i første omgang for en prøveperiode på 5 år.
- Rådet tilrår at kommunene blir forvaltningsmyndighet for landskapsvernområder, biotopvernområder og naturreservater. Dette i nært samarbeid kommunene mellom og med Dovrefjellrådet.

- For nasjonalparken tilrår Dovrefjellrådet at vernebestemmelsene forvaltes av DFR v/arbeidsutvalg og sekretariatet. DFR ønsker at det skal arbeides for en hjemmel i nvl som kan gi organet evt interkommunale selskaper, mulighet for å få delegert forvaltningsmyndighet for verneområder.
- Inntil dette blir mulig ønsker de at vedtaksmyndigheten ligger hos kommunene, men at saker forberedes og innstilles fra DFR

Departementet er innstilt på at forvaltningen av verneområdene – også nasjonalparken – skal delegeres til lokalt nivå og at dette i første omgang bør skje for en begrenset prøveperiode. Det skal tas hensyn til de merknader som bl.a. er fremkommet under høringen av verneforslagene og de synspunkter som DFR har fremmet på møte 31.10.01. Nærmere avtale om organisering av forvaltningen skal skje mellom kommunene og Direktoratet for naturforvaltning. Departementet slutter seg for øvrig til direktoratets merknader og tilrådninger.

Forvaltningsplaner

Sunn dal kommune sier forvaltningsplanene er viktig for lokal aksept og forståelse for vernet. De ønsker at verneforslaget skal tre i kraft først når det foreligger en godkjent forvaltningsplan.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal mener at det er viktig å få fullført forvaltningsplanen, men det må advares mot en ytterligere utsetting av ikrafttredelse av vernevedtaket. Man kan derfor basere seg på en forenklet plan den første tiden.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at en forvaltningsplan er et praktisk hjelpemiddel til å opprettholde og fremme verneformålet. Forvaltningsplanene skal gi konkrete retningslinjer om bruk, informasjon, skjøtsel og eventuell tilrettelegging m.m.,- og skal sikre forvaltningsmyndigheten en samlet oversikt over aktuelle tiltak innenfor et verneområde. DN understreker at for et så stort verneområde bør en forvaltningsplan foreligge snarest mulig etter vernevedtaket.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets vurderinger og tilrådning.

Naturoppsyn

Høringsdokumentet og innspill fra høringsinstansene ved lokal høring ble skrevet før Statens naturoppsyn (SNO) var etablert og fullt operative som statlig naturoppsyn, og SNO's kommende rolle var ikke særlig tydeliggjort. Innspillene har derfor i liten grad vektlagt oppsynsspørsmålet, med unntak av et par uttalelser som nevner behov for lokal forankring og ressurser til økt oppsyn, og behovet for god samordning av oppsynet.

Ved sentral høring har Norges Fjellstyresamband (NFS) og Sunn dal kommune hatt kommentarer vedrørende organiseringen av oppsynet. NFS presiserer at en stor utvidelse av nasjonalparken og nye verneområder medfører økt behov for å drive informasjon og føre kontroll med verneforskriftene. De legger vekt på at SNO bør basere oppsynet på samarbeid med eksisterende oppsynsordninger i området gjennom kjøp av tjenester, og på den måten medvirke til å styrke det lokalt forankra oppsynet. Sunn dal kommune viser til at store deler av kommunens arealer blir vernet, og krever at staten stiller nødvendige midler til disposisjon for bl a oppsyn og informasjonsvirksomhet (minimum ett årsverk).

DN viser til at det generelle utgangspunktet er St. meld. nr. 62 (1991-92), som slår fast at det skal etableres et velkvalifisert feltapparat i forvaltninga av nasjonalparker og andre større verneområder. Ot. prp. nr. 30 (1995-96) signaliserer også behovet for sterkere styring og koordinering av oppsynsvirksomheten. Det fokuseres blant annet på at oppsynet i nasjonalparker og

andre større verneområder bør være heltidsansatt personell med høy kompetanse. Lov om statlig naturoppsyn av 21. juni 1996 åpnet for etablering av et slikt oppsyn, og for opprettelsen av Statens naturoppsyn (SNO). SNO har et særlig ansvar for nasjonale verneverdier og oppsynsoppgaver av nasjonal karakter.

SNO har det overordnede ansvar for statlig naturoppsyn i alle verneområder. DN har, etter at SNO ble etablert, arbeidet for å få et tydeligere skille mellom forvaltning/forvaltningsmyndighet og håndhevelse/oppsyn. Det statlige naturoppsynet skal i første rekke ha slike oppgaver som er beskrevet i Lov av 21. juni 1996 om statlig naturoppsyn; - forebygging av miljøkriminalitet, kontroll, veiledning og informasjon, og å drive med praktiske oppgaver som skjøtsel, registreringer, dokumentasjon mv.

Hovedoppgavene for et framtidig oppsyn i Dovrefjell-området kan skisseres som følger:

- Informasjon og rettledning til brukere/besøkende.
- Holde oversikt over utviklingstendenser i bruken av området.
- Holde oppsyn/oversikt med status over natur- og kulturverdiene i området, med spesiell vekt på sårbare og trua arter.
- Kontrollere, rapportere og reagere på brudd på verneforskriften og annet lov-/regelverk.
- Føre tilsyn og utføre eventuelt vedlikehold på statlig eiendom, herunder informasjons- og oppmerkingsmateriell.
- Skadedokumentasjonsarbeid og oppsyn med rovvilt, moskus og bufe i nasjonalparken.

SNO har i dag en stilling på Oppdal med hovedansvar for dagens Dovrefjell nasjonalpark. Denne stillingen har siste år også ivaretatt funksjonen som koordinator for arbeidet med skadedokumentasjon av rovviltskader på bufe i hele Sør-Trøndelag. Nasjonalparkoppgavene har som en konsekvens av dette blitt kraftig nedprioritert, eller har i en viss grad blitt ivaretatt gjennom økt lokalt tjenestekjøp og kortere engasjementer i sesongen.

Ut fra erfaringene fra organisering av naturoppsynet i tilsvarende store nasjonalparker og landskapsvernområder vurderer DN at det vil være behov for 4 nye oppsynsstillinger i det samlede nye verneområdet i Dovrefjell, i tillegg til eksisterende stilling på Oppdal. Siden høringsuttalelser og lokale forventninger i stor grad signaliserer at det er viktig å bygge videre på og styrke også det lokale oppsynet, mener DN at styrking av det totale oppsynet på Dovrefjell kan skje gjennom en kombinasjon av nye SNO-stillinger og økt kjøp av tjenester fra eksisterende lokale oppsyn.

Det blir imidlertid viktig å få et samordnet og helhetlig statlig naturoppsyn i både nasjonalparken og landskapsvernområdene. Ved lokalisering av nye SNO-stillinger bør dette i en viss grad ses i sammenheng med etablering av Forollhogna nasjonalpark og framtidige oppsynsbehov ved utvidelse av nasjonalparken i Rondane. Også SNOs arbeid med rovvilt generelt og med skadedokumentasjon må ses i sammenheng med oppsynsbehovet i de nye verneområdene, for å få en samordnet og best mulig utnyttelse av oppsynsressursene. I alle fire fylker vil det være positivt å få avlastet dagens SNO-stillinger ift rovviltarbeidet, og dette vil også gi større fleksibilitet i organisasjonen knyttet til dette arbeidet.

DN legger til grunn at det må være en betydelig statlig tilstedeværelse i en ny nasjonalpark, men mener samtidig at en styrking av eksisterende oppsyn kan være viktig for å sikre god lokal forankring og gode samarbeidsrelasjoner. DN vil derfor anbefale at det etableres 3 nye SNO-stillinger i området, og at det i tillegg bevilges midler slik at oppsyn tilsvarende en stilling kan baseres på kjøp av tjenester blant de 5 fjellstyrene i området med ansatte fjelloppsynsmenn og Oppdal bygdeallmenning. En SNO-stilling vil få et koordinerende ansvar for det totale statlige oppsynsarbeidet i både nasjonalparken og i landskapsvernområdene. Lokalisering av de nye stillingene bør vurderes av SNO, i samarbeid med berørte kommuner, ut fra en

helhetlig vurdering av mulighetene for å utnytte nye SNO-stillinger og lokale oppsynsordninger til et styrket og mest mulig effektivt og funksjonelt statlig naturoppsyn i området.

Miljøverndepartementet slutter seg til DN's konklusjon om behovet for et samordnet og effektivt oppsyn i området. Arbeidet med å etablere et slikt oppsyn må skje innenfor eksisterende budsjетtrammer.

Miljøverndepartementet

tilråd:

1. Forskrifter om vern av Dovrefjell i Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag, Oppland og Hedmark fylker fastsettes i samsvar med vedlagte forslag (vedlegg 1 – 11).
2. Samtidig oppheves:
 - kgl. res av 21.06.1974 om opprettelse av Dovrefjell nasjonalpark, Oppdal kommune, Sør-Trøndelag fylke, Dovre og Lesja kommuner, Oppland fylke og
 - kgl. res av 09.11.1923, endret ved kgl. res. av 08.06.1962 og kgl. res. av 23.05.1969 om opprettelse av Fokstumyra naturreservat, Dovre kommune, Oppland fylke.

Sendes tilbake til *Naturremndet*
Det attesteres at denne gjenpart er
i samsvar med kongelig resolusjon
av 3 / mai 2002
Statsrådets kontor. 7 / mai 2002
Olav G. Knudsen

FORSKRIFT OM VERNEPLAN FOR DOVREFJELL. VERN AV DOVREFJELL - SUNNDALSFJELLA NASJONALPARK I SUNNDAL OG NESSET KOMMUNER I MØRE OG ROMSDAL FYLKE OG I OPPDAL KOMMUNE I SØR-TRØNDELAG FYLKE OG I LESJA OG DOVRE KOMMUNER I OPPLAND FYLKE.

Fastsatt ved kronprinsregentens resolusjon av 3. mai 2002 med hjemmel i lov av 19. juni 1970 nr 63 om naturvern § 3, jfr. § 4 og §§ 21, 22 og 23. Fremmet av Miljøverndepartementet.

§ 1 AVGRENSING

Nasjonalparken berører følgende gnr/bnr:

Neset kommune: 123/1 (Eresfjord og Vistdal statsallmenning)

Sunndal kommune: 9/1, 9/2, 11/1, 11/2, 11/3, 11/4, 11/5, 11/6, 11/7, 12/1, 12/2, 12/3, 13/2, 13/4, 13/6, 19/1, 19/4, 23/1, 23/2, 23/3, 23/4, 29/1, 34/2, 35/1, 36/1, 36/2, 37/2, 38/2, 38/4, 39/1, 40/3, 41/6, 41/7, 45/1, 45/2, 45/3, 45/15, 46/1, 46/2, 46/4, 46/8, 47/1, 47/2, 47/3, 47/5, 47/6, 47/8, 47/9, 47/10, 47/11, 47/12, 53/4, 53/6, 53/27, 53/60, 56/1, 56/2, 57/1, 121/1 (Sunndal statsallmenning).

Oppdal kommune: 60/1, 62/1, 62/2, 125/6, 126/1, 126/3, 126/4, 126/6, 127/1, 128/1, 128/2, 128/5, 129/1, 129/3, 130/1, 130/2, 132/1, 199/1, 356/1 (Oppdal bygdeallmenning).

Lesja kommune: 156/1 (Dalsida statsallmenning)

Dovre kommune: 87/1 (Dovrefjell statsallmenning)

Nasjonalparken dekker et areal på 1 692,9 km². Grensene for nasjonalparken framgår av vedlagte kart i målestokk 1:150.000, datert Miljøverndepartementet april 2002. De nøyaktige grensene for nasjonalparken skal avmerkes i terrenget og knekkpunktene skal koordinatfestes.

Kartet og verneforskriften oppbevares i Sunndal, Neset, Oppdal, Lesja og Dovre kommuner, hos Fylkesmennene i Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Oppland, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

§ 2 FORMÅL

Formålet med Dovrefjell - Sunndalsfjella nasjonalpark er å:

- ta vare på et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt fjellområde,
- ta vare på et høyfjellsøkosystem med det naturlige biologiske mangfoldet,

- ta vare på en viktig del av leveområdet til villreinstammene i Snøhetta og Knutshø,
- sikre variasjonsbredden i naturtyper,
- bevare landskapsformer og særpregede geologiske forekomster,
- verne om kulturminner.

Allmennheten skal ha adgang til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

§ 3 VERNEBESTEMMELSER

1. Landskapet

1.1 Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring av bygninger, andre varige eller midlertidige innretninger, gjerder og anlegg, vegbygging, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving og påfylling av masse, sprenging og boring, uttak og fjerning av stein, mineraler eller fossiler, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, planting, bakkeplanering, fremføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, merking av stier og løyper, plassering av campingvogner og bobiler o.l. Oppstillingen er ikke uttømmende.

1.2 Bestemmelsene i punkt 1.1 er ikke til hinder for:

- Vedlikehold av eksisterende bygninger og andre innretninger som ikke kan medføre endret bruk. Bygninger og anlegg skal ikke endre funksjon, bygges om eller utvides. Vedlikehold av bygninger skal skje i samsvar med tradisjonell byggeskikk.
- Vedlikehold av merkede stier, løyper, bruer og skilt i henhold til forvaltningsplanen.
- Drift av turisthytter og utleie av private hytter/stølshus.

1.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- Gjenoppføring av bygninger som går tapt ved brann eller naturskade.
- Ombygging og utvidelse av bygninger som ikke kan medføre endret funksjon.
- Bygging av bruer eller klopper.
- Anlegging av sanketrøer o.l.
- Oppsetting av skilt og merking av nye stier i henhold til retningslinjer i forvaltningsplanen.

2. Plantelivet

2.1 All vegetasjon, herunder døde trær og busker, skal vernes mot skade og ødelegging av enhver art. Planting, såing, gjødsling og innføring av nye plantearter er forbudt.

2.2 Bestemmelsene i 2.1 er ikke til hinder for:

- Tradisjonell utmarksbeiting.

- b) Skånsom bruk av trevirke til bålbrekking.
- c) Plukking av bær og matsopp.
- d) Plukking av vanlige planter til eget bruk.
- e) Bruk av kvist til snarefangst.

2.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til uttak av trevirke til brensel for hytter og setrer som ligger i nasjonalparken.

3. Dyrelivet

3.1 Dyrelivet, herunder hi, reir, hekke-, yngle og gyteplasser er fredet mot skade og unødvendig forstyrrelse. Utsetting av dyr på land og i vatn er forbudt. Kalking i vassdrag må ha særskilt tillatelse.

3.2 Bestemmelsen i pkt. 3.1 er ikke til hinder for:

- a) Jakt og fangst etter viltlovens bestemmelser.
- b) Fiske etter lakse- og innlandsfiskelovens bestemmelser.

3.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) Utsetting av fisk fra lokale fiskestammer hvor dette er gjort tidligere.
- b) Kalking av vatn og elver som er nødvendig for å hindre at en art dør ut. Det skal gjennom forvaltningsplanen fastsettes et referanseområde som ikke kan kalkes.

4. Kulturminner

4.1 Kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse. Løse kulturminner kan ikke flyttes eller fjernes.

4.2 Forvaltningsmyndighetene kan gi tillatelse til restaurering og skjøtsel av kulturminner.

5. Ferdsel

5.1 All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

5.2 Bestemmelsene i denne forskrift er ikke til hinder for tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger.

Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten, jf. forvaltningsplan.

5.3 Sykling, organisert kjøring med hundespann og organisert bruk av hest er bare tillatt på veier, traséer eller i områder som er særskilt utpekt av forvaltningsmyndigheten gjennom forvaltningsplanen. Bruk av hest til kløving og gjeting er tillatt.

5.4 Innenfor nærmere avgrensede deler av nasjonalparken kan Direktoratet for naturforvaltning ved forskrift regulere eller forby ferdsel som kan være til skade for naturmiljøet.

5.5 Av hensyn til naturmiljøet eller kulturminner kan forvaltningsmyndigheten legge om og/eller kreve fjernet merking av løyper og stier.

5.6 Telting utover en uke på samme sted krever særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten. Dette gjelder ikke vanlige vandretelt.

Bestemmelsene i punkt 5 gjelder ikke i forbindelse med militær operativ virksomhet, politi-, rednings-, brannvern-, skjøtsels-, oppsyns- eller forvaltningstjeneste.

6. Motorferdsel

6.1 Motorferdsel er forbudt på land og vatn, og i lufta under 300 meter.

6.2 Bestemmelsene i pkt. 6.1 er ikke til hinder for:

- a) Motorisert ferdsel i forbindelse med militær operativ virksomhet, politi-, rednings-, brannvern-, oppsyns- og forvaltningsoppgaver.
- b) Bruk av beltekjøretøy på snødekt mark og helikopter til nødvendig transport til og fra Forsvarets radiolinjestasjon på Snøhetta.

6.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) Øvelseskjøring på vinterføre til formål nevnt i pkt. 6.2 a).
- b) Nødvendig transport av ved, materialer m.m. til buer og hytter, og motorferdsel i forbindelse med snømålinger o.l. på snødekt mark langs etablerte traséer eller ved lufttransport.
- c) Nødvendig transport på vinterføre som er nødvendig for drift og vedlikehold av turistanlegg som ikke ligger til brøytet bilveg.
- d) Nødvendig transport av ved, materialer m.m. på barmark etter eksisterende kjørespor til hytter ved Søndre Snøfjelltjønn.
- e) Utkjøring av saltstein på vinterstid i regi av beitelag.
- f) Flyging lavere enn 300 meter over bakken i forbindelse med beitedyrledning og dyretellinger.

7. Forurensning

7.1 Forurensning og forsøpling er forbudt i nasjonalparken. Avfall skal tas med ut av området. All bruk av kjemiske midler som kan på virke naturmiljøet er forbudt.

7.2 Støy

Bruk av motordrevet modellfly, modellbåt, isbor o.l. er forbudt.

§ 4 GENERELLE UNNTAKSBESTEMMELSER

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra vernebestemmelsene når formålet med vernet krever det, for vitenskapelige undersøkelser, for arbeid eller tiltak av vesentlig

samfunnsmessig betydning og i andre særlige tilfeller, når dette ikke strider mot formålet med vernet.

§ 5 FORVALTNINGSPLAN

Forvaltningsmyndigheten kan iverksette tiltak for å fremme formålet med vernet. Det skal utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for oppsyn, skjøtsel, tilrettelegging, informasjon m.m. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Direktoratet for naturforvaltning.

§ 6 FORVALTNINGSMYNDIGHET

Direktoratet for naturforvaltning fastsetter hvem som er forvaltningsmyndighet for nasjonalparken.

§7 RÅDGIVENDE UTVALG

Det kan opprettes et rådgivende utvalg for forvaltningen av nasjonalparken.

§ 8 IKRAFTTREDELSE

Denne forskrift trer i kraft straks.

**FORSKRIFT OM VERNEPLAN FOR DOVREFJELL. VERN AV
KNUTSHØ LANDSKAPSVERNOMRÅDE I OPPDAL KOMMUNE,
SØR-TRØNDELAG FYLKE, I TYNSET OG FOLLDAL KOMMUNER,
HEDMARK FYLKE, OG I DOVRE KOMMUNE, OPPLAND FYLKE.**

Fastsett ved kronprinsregentens resolusjon av 3. mai 2002 med hjemmel i lov av 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern § 5 og § 6, jf. §§ 21, 22 og 23. Fremmet av Miljøverndepartementet

§ 1 AVGRENSING

Landskapsvernområdet berører følgende gnr/bnr:

Oppdal kommune: 356/1 (Oppdal bygdeallmenning med tilhørende bruksretter).

Tynset kommune: 4/8, 70/1, 106/1, 106/3, 106/4, 106/6, 106/10,13, 118/4, 124/45, 124/47, 124/53, 124/111, 136/1, 140/1, 140/2, 141/1, 144/4, 147/1, 151/1, 151/2, 151/3, 151/4, 151/7, 151/9, 152/1, 153/1, 153/2, 153/3, 153/4, 153/5, 153/6, 153/7, 154/1, 154/9, 156/1, 156/2, 161/1, 167/25, 170/2, 170/3, 170/4, 170/5, 170/7, 170/8, 170/9, 170/10, 170/11, 170/13, 170/15, 170/21, 170/23, 170/26, 170/27, 170/33, 170/34, 171/2, 171/3, 171/12, 193/1, 193/6.

Folldal kommune: 48/2, 70/1, 118/1, 118/2, 120/1, 120/9, 121/1, 121/3, 123/1, 129/1, 129/2, 130/1, 130/3, 130/6, 131/1, 132/1, 132/2, 134/1, 134/2, 134/6, 134/9, 134/11,41, 134/20, 134/27, 138/1,2, 139/1, 139/2, 139/6, 139/14,16, 139/15, 139/18,19, 139/22, 139/24, 139/26, 139/27, 139/28, 139/31, 139/35, 139/36,37, 141/1, 142/1, 142/2, 142/3, 142/4, 142/5, 142/6, 142/7, 142/8, 142/9, 142/15, 142/19, 145/5, 145/6,7, 172/6, 172/7, 172/8, 230/1 (Folldal statsallmenning med tilhørende fester og bruksretter).

Alvdal kommune: 2/101, 4/6, 7/26, 31/10, 31/13, 31/19, 33/3.

Dovre kommune: 1/1

Landskapsvernområdet dekker et areal på 907,8 km². Grensene for landskapsvernområdet fremgår av vedlagte kart i målestokk 1:150.000, datert Miljøverndepartementet april 2002. De nøyaktige grensene for landskapsvernområdet skal avmerkes i terrenget og knekkpunktene skal koordinatfestes.

Kartet og verneforskriften oppbevares i Oppdal, Tynset, Folldal og Dovre kommuner, hos Fylkesmennene i Sør-Trøndelag, Hedmark og Oppland, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

§ 2 FORMÅL

Formålet med opprettelsen av Knutshø landskapsvernområde er å ta vare på et sammenhengende høgfjellsområde med leveområdene til villreinen i Knutshø, og et særpreget natur- og kulturlandskap med tilhørende planteliv, dyreliv, landskapsformer og kulturmiljø.

§ 3 VERNEBESTEMMELSER

1. Landskapet

1.1 Området er vernet mot alle tekniske inngrep eller tiltak som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter. Med de unntak som følger av forskriften pkt. 1.2 og 1.3 er det forbud mot inngrep som oppføring, påbygging og ombygging av bygninger, anlegg og faste innretninger, riving av gamle seterbygninger, vegbygging, vassdragsregulering, oppdemninger, oppdyrking av nye arealer, treslagskifte, sprøyting med kjemiske midler, inngjerding av utmarksarealer, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, framføring av luftledninger, bergverksdrift og annen form for grave-, sprengnings- eller borearbeider, plassering av campingvogner og bobiler, merking av stier, skilting, forurensning og forsøpling. Opplistingen er ikke uttømmende.

Fylkesmannen avgjør i tvilstilfeller om et tiltak kan endre landskapets art eller karakter vesentlig.

1.2 Bestemmelsene i pkt. 1.1 er ikke til hinder for:

- a) Vedlikehold av eksisterende bygninger, veger, øvrige anlegg, gjerder o.l. Alt vedlikeholdsarbeid på bygninger skal ta utgangspunkt i tradisjonell byggeskikk. Arbeidet skal ikke medføre endringer av størrelsen eller fasade på bygningen.
Eksisterende veger og andre anlegg kan vedlikeholdes slik at dagens standard opprettholdes.
- b) Drift av eksisterende jordbruksarealer og setervoller, herunder gjerding.
- c) Anlegg av sanketrøer i regi av beitelag.
- d) Uttak av løsmasser til vegvedlikehold fra områder som er spesielt avsatt til formålet i forvaltningsplanen.
- e) Vedlikehold av merkede stier, løyper, bruer og skilt i henhold til forvaltningsplanen.

1.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) Oppføring av nye bygninger til landbruksvirksomhet og som ikke er i strid med verneformålet.
- b) Ombygging og restaurering av eksisterende bygninger.
- c) Tilbygg til eksisterende bygninger.
- d) Gjenoppføring av bygninger som går tapt ved brann eller naturskade.

- e) Gjenopptakelse av jordbruksdrift på nedlagte setervoller.
- f) Riving av gammel seterbebyggelse.
- g) Oppdyrking/beitekultivering av nye arealer.
- h) Opparbeiding og merking av nye turstier og løyper.
- i) Framføring av nye kraftlinjer, kabler eller telelinjer.

2. Plantelivet

- 2.1 For skjøtsel og drift av skogen i området gjelder lov om skogbruk og skogvern, dog er hogst av flater større enn 3 dekar forbudt.
- 2.2 Endring i sammensetning av treslag ved skogkultur, felling av særmerkte og dekorative trær, felling av furu med brannlyer eller gadder og døde trær som er med på å prege landskapet er forbudt.
- 2.3 Nye plantearter må ikke innføres, jf. imidlertid punkt 1.2 b.

3. Dyrelivet

- 3.1 Jakt, fangst og fiske er tillatt i tråd med gjeldende lovverk.
- 3.2 Nye dyrearter må ikke innføres. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til utsetting av fisk fra lokale fiskestammer der dette er gjort tidligere.

4. Ferdsel

- 4.1 All ferdsel skal skje hensynsfullt og varsomt slik at det ikke skjer skade på landskap eller kultur- og naturmiljø. Dyrelivet må ikke forstyrres.
- 4.2 Organisert bruk av landskapsvernområdet til idrettsarrangementer, jaktprøver eller andre større arrangementer må ha særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten.
- 4.3 Innenfor nærmere avgrensede deler av landskapsvernområdet kan Direktoratet for naturforvaltning ved forskrift regulere eller forby all slags ferdsel når det er nødvendig for å bevare natur- og kulturmiljøet.

Bestemmelsen i pkt. 4.3 gjelder ikke i forbindelse med militær operativ virksomhet, politi-, rednings-, brannvern-, oppsyns- og forvaltningsoppgaver.

5. Motorisert ferdsel

- 5.1 Motorisert ferdsel til lands og til vanns og landing med luftfartøy er forbudt.
- 5.2 Bestemmelsene i 5.1 er ikke til hinder for:

- a) Motorisert ferdsel i forbindelse med militær operativ virksomhet, politi-, rednings-, brannvern-, oppsyns- og forvaltningsoppgaver.
- b) Motorferdsel på traséer som i forvaltningsplanen er avmerket som bilveg.
- c) Motorferdsel på innmark.

- d) Motorferdsel på traktorveier/kjørespor som er angitt i forvaltningsplanen i forbindelse med jordbruksvirksomhet og tillatt hogst.
- e) Motorferdsel på vinterføre i forbindelse med tillatt hogst.
- f) Motorisert transport av felt elg og hjort under skoggrensen.
- g) Motorferdsel i forbindelse med vedlikehold og drift av veier og kraftanlegg, herunder anleggsveger, kraftledninger, luker og dammer.

5.3. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) Øvelseskjøring på vinterføre til formål nevnt i pkt. 5.2 a).
- b) Utkjøring av saltstein på vinterstid i regi av beitelag.
- c) Luft- og snøscootertransport av brensel, materialer, utstyr og proviant til setrer, buer og hytter.
- d) Motorferdsel på barmark i forbindelse med tillatt hogst.
- e) Motorferdsel i forbindelse med nødvendig transport til setrer på traktorveier/kjørespor som er angitt i forvaltningsplanen.

§ 4 GENERELLE UNNTAKSBESTEMMELSER

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra vernebestemmelsene når formålet med vernet krever det, for vitenskapelige undersøkelser, for arbeid eller tiltak av vesentlig samfunnsmessig betydning eller i andre særlige tilfeller, når dette ikke strider mot formålet med vernet.

§ 5 FORVALTNINGSPLAN

Forvaltningsmyndigheten kan iverksette tiltak for å fremme formålet med vernet. Det skal utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for oppsyn, skjøtsel, tilrettelegging, informasjon m.m. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Direktoratet for naturforvaltning.

§ 6 FORVALTNINGSMYNDIGHET

Direktoratet for naturforvaltning fastsetter hvem som er forvaltningsmyndighet for landskapsvernområdet.

§ 7 RÅDGIVENDE UTVALG

Det kan opprettes et rådgivende utvalg for forvaltningen av landskapsvernområdet.

§ 8 IKRAFTTREDELSE

Denne forskriften trer i kraft straks.

FORSKRIFT OM VERNEPLAN FOR DOVREFJELL. VERN AV ÅMOTSDALEN LANDSKAPSVERNOMRÅDE I OPPDAL KOM- MUNE I SØR-TRØNDELAG FYLKE.

Fastsatt ved kronprinsregentens resolusjon av 3. mai 2002 med hjemmel i lov av 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern § 5 og § 6, jf. §§ 21, 22 og 23. Fremmet av Miljøverndepartementet.

§ 1 AVGRENSING

Landskapsvernområdet berører følgende gnr./bnr.:

Oppdal kommune: 41/1, 42/1, 42/2, 42/3, 44/2, 44/3, 45/2, 47/2, 49/7, 50/1, 50/2, 50/11, 51/1, 51/2, 51/3, 52/2, 53/1, 55/3, 56/3, 56/8, 58/1, 58/4, 66/1, 67/1, 67/2, 68/1, 69/1, 69/3, 70/1, 70/3, 70/4, 70/5, 71/1, 72/2, 72/3, 73/1, 73/2, 74/1, 75/1, 75/6, 76/2, 77/6, 78/1, 108/1.

Landskapsvernområdet dekker et areal på 13,4 km². Grensene for landskapsvernområdet framgår av vedlagte kart i målestokk 1:150.000, datert Miljøverndepartementet april 2002. De nøyaktige grensene for landskapsvernområdet skal avmerkes i marka og knekkpunktene skal koordinatfestes.

Kartet og verneforskriften oppbevares i Oppdal kommune, hos Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

§ 2 FORMÅL

Formålet med opprettelsen av Åmotsdalen landskapsvernområde er å ta vare på et særpreget natur- og kulturlandskap med tilhørende plante- og dyreliv, der seterlandskapet med seterbebyggelse og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart.

§ 3 VERNEBESTEMMELSER

1. Landskapet

1.1 Området er vernet mot alle tekniske inngrep eller tiltak som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter. Med de unntak som følger av forskriften pkt. 1.2 og 1.3 er det forbud mot inngrep som oppføring, påbygging og ombygging av bygninger, anlegg og faste innretninger, riving av gamle seterbygninger, vegbygging, vassdragsregulering, oppdemninger, oppdyrking av nye arealer, planting, sprøyting med kjemiske midler, inngjerding av utmarksarealer, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, framføring av luftledninger, bergverksdrift og annen form for grave-, sprengnings- eller borearbeider, forurensing og forsøpling. Opplistingen er ikke uttømmende.

Fylkesmannen avgjør i tvilstilfeller om et tiltak må anses å ville endre landskapets art eller karakter vesentlig.

1.2 Bestemmelsene i pkt. 1.1 er ikke til hinder for:

- a) Vedlikehold av eksisterende bygninger, anlegg, gjerder o.l. Alt vedlikeholdsarbeid på bygninger skal ta utgangspunkt i tradisjonell byggeskikk, og ikke medføre endringer av størrelse eller fasade på bygninger. Eksisterende anlegg kan vedlikeholdes slik at dagens standard opprettholdes.
- b) Drift av eksisterende jordbruksarealer og setervoller, herunder gjerding.
- c) Anlegg av sanketrær i regi av beitelag.
- d) Vedlikehold av merkede stier, løyper, bruer og skilt i henhold til forvaltningsplanen.

1.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) Oppføring av nye bygninger til landbruksvirksomhet og som ikke er i strid med verneformålet..
- b) Ombygginger og restaurering av eksisterende bygninger.
- c) Tilbygg til eksisterende bygninger.
- d) Gjenoppføring av bygninger som går tapt ved brann eller naturskade.
- e) Gjenopptakelse av jordbruksdrift på nedlagte setervoller
- f) Riving av gammel seterbebyggelse.
- g) Oppdyrking/beitekulturering av nye arealer.
- h) Vedlikehold av eksisterende kjerreveg.

2. Plantelivet

2.1 For skjøtsel og drift av skogen i området gjelder vernskogbestemmelsen i medhold av lov om skogbruk og skogvern, dog er hogst av flater større enn 3 dekar forbudt.

2.2 Endring i sammensetningen av treslag ved skogkultur, felling av særmerkte og dekorative tre, felling av furu med brannlyer eller gadder og døde trær som er med på å prege landskapet og som er viktig for dyrelivet er forbudt.

2.3 Nye plantearter må ikke innføres, jf. imidlertid pkt 1.2 b.

3. Dyrelivet.

3.1 Jakt, fangst og fiske er tillatt i tråd med gjeldende lovverk.

3.2 Nye dyrearter må ikke innføres.

4. Ferdsel.

4.1. All ferdsel skal skje hensynsfullt og varsomt slik at det ikke skjer skade på landskap, kulturminner eller naturmiljø. Dyrelivet må ikke forstyrres.

5. Motorisert ferdsel.

5.1. Motorisert ferdsel til lands og til vanns og landing med luftfartøy er forbudt.

5.2 Bestemmelsen i 5.1 er ikke til hinder for:

- a) Motorisert ferdsel i forbindelse med militær operativ virksomhet, politi-, rednings-, brannvern-, oppsyns- og forvaltningsoppgaver.
- b) Motorferdsel på eksisterende kjerreveg og på innmark i forbindelse med drift av jordbruksarealer.

5.3. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) Øvelseskjøring på vinterføre til formål nevnt i pkt 5.2 a).
- b) Utkjøring av saltstein vinterstid i regi av beitelag.
- c) Luft- og snøscootertransport av brensel, materialer, utstyr og proviant til setrer og hytter.
- d) Snøscootertransport i forbindelse med tillatt hogst.

§ 4 GENERELLE UNNTAKSBESTEMMELSER

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra vernebestemmelsene når formålet med vernet krever det, for vitenskapelige undersøkelser, for arbeid eller tiltak av vesentlig samfunnsmessig betydning eller i andre særlige tilfeller, når dette ikke strider mot formålet med vernet.

§ 5 FORVALTNINGSPLAN

Forvaltningsmyndigheten kan iverksette tiltak for å fremme formålet med vernet. Det skal utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for oppsyn, skjøtsel, tilrettelegging, informasjon m.m. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Direktoratet for naturforvaltning.

§ 6 FORVALTNINGSMYNDIGHET

Direktoratet for naturforvaltning fastsetter hvem som er forvaltningsmyndighet for landskapsvernområdet.

§ 7 RÅDGIVENDE UTVALG

Det kan opprettes et rådgivende utvalg for forvaltningen av landskapsvernområdet.

§ 8 IKRAFTTREDELSE

Denne forskriften trer i kraft straks.

**FORSKRIFT OM VERNEPLAN FOR DOVREFJELL. VERN AV
DALSIDA LANDSKAPSVERNOMRÅDE I NESSET OG RAUMA
KOMMUNER I MØRE OG ROMSDAL FYLKE OG I LESJA KOM-
MUNE I OPPLAND FYLKE.**

Fastsatt ved kronprinsregentens resolusjon av 3. mai 2002 med hjemmel i lov av 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern § 5 og § 6, jf. §§ 21, 22 og 23. Fremmet av Miljøverndepartementet.

§ 1 AVGRENŚING

Landskapsvernområdet berører følgende gnr/bnr:

Neset kommune: 79/1, 79/2, 79/3, 79/4, 79/5, 79/6, 79/7, 79/8, 79/9, 79/10, 79/11, 79/12, 79/34, 79/37, 80/1, 80/2, 80/3, 80/4, 81/1, 81/3, 81/4, 123/1 (Eresfjord og Vistdal statsallmenning).

Rauma kommune: 43/14, 43/16, 48/1, 48/2, 48/3, 48/4, 48/5, 48/6, 48/7, 48/8, 48/9, 48/10, 48/11, 48/12, 48/14, 49/1, 49/2, 49/3, 49/4, 49/5, 49/6, 49/7, 49/8, 49/9, 49/10, 49/11, 49/12, 49/13, 49/14, 49/15, 49/16, 49/17, 49/18, 49/20, 49/21, 49/22, 49/23, 50/1, 50/2, 50/3, 50/4, 50/5, 50/6, 50/7, 50/8, 50/9, 52/1, 52/2, 52/3, 52/4, 52/5, 52/6, 52/7, 52/15, 53/1, 53/2, 53/3, 53/5, 53/6, 53/7, 53/10, 53/11, 53/13, 53/14, 65/1, 65/2, 66/1, 66/3, 66/4, 67/1, 67/2, 67/3, 67/5, 67/9, 67/12, 67/13, 67/17, 69/1, 69/2, 69/3, 69/4, 69/6, 69/12, 70/1, 70/2, 70/4, 70/6, 71/1, 71/2, 71/3, 71/4, 72/1, 72/4, 72/5, 73/1, 74/1, 75/5, 75/6, 75/7, 76/1, 77/1, 77/2, 77/3, 77/4, 77/10, 77/19, 78/1, 78/2, 78/3, 78/4, 78/15, 79/1, 79/2, 79/3, 79/4, 79/5, 79/6, 79/7, 79/8, 79/9, 79/10, 79/11, 79/16, 80/1, 80/2, 202/2 (Hen statsallmenning), 202/4 (Grytten statsallmenning, øst).

Lesja kommune: 1/1, 1/2, 1/3, 1/4, 1/8, 1/9, 1/10, 1/11, 3/5, 3/18, 1/13, 2/1, 2/16, 2/2, 2/3, 2/4, 2/5, 2/6, 2/7, 2/9, 2/10, 2/11, 2/13, 2/15, 2/17, 2/43, 2/44, 2/50, 2/62, 3/1, 3/3, 3/4, 3/7, 3/8, 3/9, 3/10, 3/11, 3/12, 3/13, 3/15, 3/16, 3/17, 3/19, 3/20, 3/21, 3/26, 4/1, 4/2, 4/3, 4/4, 4/5, 4/6, 4/7, 4/8, 4/9, 4/10, 4/11, 4/12, 4/14, 4/15, 4/20, 4/23, 4/24, 4/27, 4/28, 4/29, 4/30, 5/2, 5/3, 5/5, 6/1, 6/2, 6/3, 6/4, 6/5, 6/7, 6/8, 6/23, 7/1, 7/2, 7/3, 7/4, 7/5, 8/1, 8/2, 8/3, 9/1, 9/2, 9/3, 9/6, 9/8, 10/1, 10/3, 10/4, 10/11, 10/15, 11/1, 11/2, 11/3, 11/5, 11/9, 11/12, 11/24, 12/1, 12/3, 12/5, 12/20, 13/1, 13/2, 13/7, 14/1, 15/1, 16/1, 16/2, 16/4, 17/1, 17/2, 17/3, 17/4, 17/5, 17/6, 17/7, 17/8, 18/1, 19/1, 20/1, 21/1, 22/1, 23/1, 27/2, 24/1, 25/1, 25/2, 26/1, 26/2, 26/3, 26/7, 27/1, 28/1, 29/1, 29/2, 29/4, 30/1, 30/2, 31/1, 31/4, 31/5, 32/1, 32/2, 33/1, 34/1, 34/8, 35/1, 35/2, 35/3, 36/1, 37/1, 37/2, 37/4, 37/5, 38/1, 38/2, 38/3, 39/1, 40/1, 41/1, 41/2, 42/1, 42/2, 43/1, 44/1, 46/1, 46/2, 48/1, 48/2, 48/3, 49/1, 49/2, 50/1, 52/1, 52/2, 53/1, 53/2, 53/3, 54/1, 54/2, 62/2, 55/1, 56/1, 56/2, 56/4, 56/10, 57/1, 57/2, 57/3, 57/12, 58/1, 59/1, 59/6, 60/1, 61/1, 61/2, 61/3, 61/6, 62/1, 62/2, 63/4, 64/7, 62/3, 62/4, 62/5, 62/6, 62/7, 63/1, 63/2, 63/3, 64/1, 64/2, 64/3, 64/4, 64/5, 64/6, 64/9, 64/10, 64/11, 64/14, 65/1, 65/2, 65/3, 65/4, 65/5, 65/6, 65/7, 65/8, 65/9, 65/10, 65/11, 65/12, 65/13, 65/16, 66/1, 67/1, 68/1, 68/2, 68/3, 68/4, 68/5, 68/6, 69/1, 69/2, 69/4, 70/1, 70/2, 71/1, 71/2, 71/3, 71/4, 71/12, 72/1, 72/3, 73/1, 73/3, 73/4, 73/5, 73/7, 73/15, 73/17, 73/18, 73/19, 73/20, 73/21, 73/22, 73/23, 74/1, 75/1, 76/1, 2, 77/1, 78/1, 79/1, 80/1, 82/1, 83/1, 84/1, 85/1, 85/2, 86/1, 87/1,

89/2, 88/1, 88/5, 88/2, 88/3, 89/1, 89/3, 89/5, 89/6, 89/7, 90/1, 90/2, 90/4, 90/5, 90/6, 90/8, 90/14, 90/16, 91/1, 91/2, 91/3, 91/4, 91/5, 92/1, 92/2, 92/3, 93/1, 93/2, 94/1, 94/2, 95/1, 95/2, 96/1, 96/2, 96/3, 96/6, 97/1, 97/2, 97/5, 98/1, 99/1, 99/2, 99/5, 100/1, 100/2, 100/3, 100/4, 100/9, 100/15, 100/17, 100/21, 100/25, 100/33, 101/1, 101/2, 101/3, 101/4, 102/1, 102/3, 102/4, 102/5, 102/7, 102/8, 102/9, 102/10, 102/11, 102/15, 102/16, 102/17, 102/20, 102/24, 102/42, 102/60, 103/1, 103/3, 103/4, 103/5, 103/6, 103/7, 104/1, 104/2, 104/3, 104/4, 104/5, 104/6, 104/7, 104/8, 104/11, 105/1, 105/2, 105/3, 105/4, 105/5, 105/6, 105/7, 106/1, 106/2, 106/6, 107/1, 108/1, 108/2, 108/3, 109/1, 109/2, 109/3, 109/5, 109/6, 110/1, 110/2, 110/4, 110/5, 111/1, 111/2, 111/4, 111/5, 111/8, 112/1, 112/2, 113/1, 113/2, 113/3, 113/4, 113/5, 113/9, 114/1, 114/3, 114/4, 114/5, 114/6, 115/1, 115/2, 115/3, 115/11, 116/1, 116/2, 116/4, 116/6, 117/1, 117/2, 117/3, 117/5, 117/6, 117/7, 117/9, 117/19, 117/20, 117/21, 118/1, 118/2, 118/3, 119/1, 119/2, 119/3, 120/1, 120/2, 120/3, 120/4, 120/5, 120/9, 121/1, 121/2, 121/3, 121/5, 121/17, 121/18, 122/1, 122/4, 123/1, 124/1, 124/2, 124/3, 124/4, 124/5, 124/6, 124/7, 124/11, 125/1, 125/2, 125/3, 125/4, 125/7, 126/3, 126/4, 126/6, 126/7, 126/15, 127/1, 127/2, 127/6, 128/4, 128/1, 128/2, 128/3, 129/1, 129/2, 129/4, 130/1, 131/1, 132/1, 133/1, 133/2, 133/3, 133/4, 133/5, 133/6, 133/7, 133/9, 133/14, 134/1, 134/3, 134/4, 134/5, 134/6, 134/8, 135/1, 135/5, 135/6, 135/11, 135/12, 135/13, 135/14, 135/28, 135/29, 135/30, 136/1, 136/2, 136/3, 136/4, 136/6, 136/15, 137/1, 137/2, 137/3, 137/4, 137/5, 137/6, 137/8, 137/9, 138/1, 138/2, 138/3, 139/1, 139/2, 139/3, 139/4, 139/7, 139/8, 139/11, 139/12, 139/15, 140/1, 140/2, 140/3, 140/4, 140/6, 140/7, 140/8, 140/10, 140/12, 140/15, 141/1, 141/2, 141/3, 141/6, 143/1, 143/2, 146/1, 147/1, 148/1, 156/1 (Dalsida statsallmenning).

Landskapsvernområdet dekker et areal på 644,9 km². Grensene for landskapsvernområdet framgår av vedlagte kart i målestokk 1:150.000, datert Miljøverndepartementet april 2002. De nøyaktige grensene for landskapsvernområdet skal avmerkes i marka og knekkpunktene skal koordinatfestes.

Kartet og verneforskriften blir oppbevart i Nesset, Rauma og Lesja kommuner, hos Fylkesmennene i Møre og Romsdal og Oppland, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

§ 2 FORMÅL

Formålet med Dalsida landskapsvernområde er å:

1. Ta vare på et egenartet og vakkert naturlandskap med kulturminner etter fangst og beitebruk.
2. Ta vare på et sammenhengende leveområde til villreinen i Snøhettaområdet.
3. Ta vare på geologiske forekomster og landskapsformer.

§ 3 VERNEBESTEMMELSER

1. Landskapet

- 1.1 Området er vernet mot alle tekniske inngrep eller tiltak som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter. Med de unntak som følger av forskrif-

ten pkt. 1.2 og 1.3 er det forbud mot inngrep som oppføring, påbygging og ombygging av bygninger, anlegg og faste innretninger, vegbygging, vassdragsregulering, oppdemninger, inngjerding av utmarksarealer, oppdyrking og beitekultivering, treslagskifte, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, framføring av luftledninger, bergverksdrift og annen form for grave-, sprengnings- eller borearbeider, sprøyting med kjemiske midler, plassering av campingvogner og bobiler, riving av seteranlegg, etablering og merking av turstier, forurensing og forsøpling. Opplistingen er ikke uttømmende.

Fylkesmannen avgjør i tvilstilfeller om et tiltak kan endre landskapets art eller karakter vesentlig.

1.2 Bestemmelsene i 1.1 er ikke til hinder for:

- a) Drift av eksisterende setervoller, når det ikke er i strid med verneformålet.
- b) Vedlikehold av eksisterende bygninger, veger, anlegg, gjerder o.l. Alt vedlikeholdsarbeid på bygninger skal ta utgangspunkt i tradisjonell byggeskikk. Arbeidet skal ikke medføre endringer av størrelsen eller eksteriøret på bygninger.
Eksisterende veier og andre anlegg kan vedlikeholdes slik at dagens standard opprettholdes.
- c) Uttak av løsmasser til vegvedlikehold fra områder som er spesielt avsatt til formålet gjennom forvaltningsplan.
- d) Hensetting/parkering av campingvogner og bobiler på areal som er spesielt avsatt til formålet gjennom forvaltningsplan.
- e) Vedlikehold av merka stier, løyper, bruer og skilt. Forvaltningsmyndigheten kan nekte merking av stier dersom det er nødvendig i forhold til verneformålet.
- f) Drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg.
- g) Nødvendig istandsetting ved akutt utfall. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til vedkommende forvaltningsmyndighet.
- h) Oppgradering/fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og øking av linjetverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i strid med verneformålet.

1.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) Oppføring av nye bygninger til landbruksvirksomhet og som ikke er i strid med verneformålet.
- b) Ombygginger og restaurering av eksisterende bygninger.
- c) Mindre tilbygg til eksisterende bygninger.
- d) Gjenoppføring av bygninger som går tapt ved brann eller naturskade.
- e) Gjenopptakelse av jordbruksdrift eller seterdrift på nedlagte setervoller.
- f) Oppdyrking/beitekultivering av nye arealer.
- g) Omlegging og opprusting av veier for jord- og skogbruksformål.

- h) Riving av seteranlegg.
- i) Gjerdning i utmark og bygging av sankekveer.
- j) Masseuttak og massedeponering.
- k) Opparbeiding og merking av nye turstier og løyper.
- l) Oppgradering/fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under pkt. 1.2 h)
- m) Framføring av nye kraftlinjer, kabler eller telelinjer.

2. Plantelivet.

- 2.1 Nye plantearter må ikke innføres.
- 2.2 Endring i sammensetning av treslag ved skogkultur, felling av særmerkte og dekorative tre, felling av furu med brannlyer eller gadder og døde trær som er med på å prege landskapet er forbudt.
- 2.3 Hogst av flater over 3 daa. er forbudt.
- 2.4 Beiting er tillatt.

3. Dyrelivet.

- 3.1 Jakt, fangst og fiske er tillatt etter gjeldende lovverk.
- 3.2 Nye dyrearter må ikke innføres. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til utsetting av fisk fra lokale fiskestammer der dette er gjort tidligere.

4. Ferdsel.

- 4.1 All ferdsel skal skje hensynsfullt og varsomt slik at det ikke skjer skade på landskap, kulturminner eller naturmiljø. Dyrelivet må ikke forstyrres.
- 4.2 Innenfor nærmere avgrensede deler av landskapsvernområdet kan Direktoratet for naturforvaltning ved forskrift regulere eller forby ferdsel som kan være til skade for kulturminner eller naturmiljøet.

Bestemmelsen i pkt. 4.2 gjelder ikke i forbindelse med militær operativ virksomhet, politi-, rednings-, brannvern-, oppsyns- og forvaltningsoppgaver.

5. Motorisert ferdsel.

- 5.1. Motorisert ferdsel til lands og til vanns og landing med luftfartøy er forbudt.
- 5.2. Bestemmelsen i 5.1 er ikke til hinder for:

- a) Motorisert ferdsel i forbindelse med militær operativ virksomhet, politi-, rednings-, brannvern-, oppsyns- og forvaltningsoppgaver.
- b) Motorferdsel på bilveg.

Veien til Mardalsbotn innenfor Johanhytta skal ikke brøytes i perioden 01.12 - 01.06.

- c) Motorferdsel i forbindelse med tillatt hogst. For slik transport skal det legges vekt på å unngå terrengskader, vegetasjonsslitasje og forstyrrelse av dyrelivet.
- d) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med landbruksdrift på og ved innmark.
- e) Motorferdsel i forbindelse med vedlikehold og drift av veier og kraftanlegg, herunder kraftledninger, anleggsveier, luker og dammer.
- f) Motorisert transport av felt elg og hjort under skoggrensen.

5.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) Øvelseskjøring på vinterføre til formål nevnt i pkt. 5.2 a).
- b) Utkjøring av saltsteiner vinterstid i regi av det enkelte beitelag.
- c) Luft- og snøscootertransport av brensel, materialer, utstyr og proviant til setrer, buer, hytter m.m.
- d) Motorferdsel på vinterføre som er nødvendig for drift av turistanlegg som ikke ligger til brøytet bilveg.
- e) Motorferdsel i forbindelse med opparbeiding, merking og preparering av skiløyper og skibakker.

§ 4 GENERELLE UNNTAKSBESTEMMELSER

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra vernebestemmelsene når formålet med vernet krever det, for vitenskapelige undersøkelser, for arbeid eller tiltak av vesentlig samfunnsmessig betydning eller i andre særlige tilfeller, når dette ikke strider mot formålet med vernet.

§ 5 FORVALTNINGSPLAN

Forvaltningsmyndigheten kan iverksette tiltak for å fremme formålet med vernet. Det skal utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for oppsyn, skjøtsel, tilrettelegging, informasjon m.m. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Direktoratet for naturforvaltning.

§ 6 FORVALTNINGSMYNDIGHET

Direktoratet for naturforvaltning fastsetter hvem som er forvaltningsmyndighet for landskapsvernområdet.

§ 7 RÅDGIVENDE UTVALG

Det kan opprettes et rådgivende utvalg for forvaltningen av landskapsvernområdet.

§ 8 IKRAFTTREDELSE

Denne forskriften trer i kraft straks.

FORSKRIFT OM VERNEPLAN FOR DOVREFJELL. VERN AV EIKESDALSVATNET LANDSKAPSVERNOMRÅDE I SUNNDAL, NESSET OG RAUMA KOMMUNER I MØRE OG ROMSDAL FYLKE.

Fastsatt ved kronprinsregentens resolusjon av 3. mai 2002 med hjemmel i lov av 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern § 5 og § 6, jf. §§ 21, 22 og 23. Fremmet av Miljøverndepartementet.

§ 1 AVGRENSING

Landskapsvernområdet berører følgende gnr/bnr:

Sunndal kommune: 55/1, 56/1, 56/2, 57/1, 57/3, 57/7, 64/1, 64/2, 64/3, 64/4, 64/5, 65/1, 66/1, 66/2, 72/1, 72/2, 73/1, 73/2, 73/3, 73/4, 73/5, 73/6, 73/7, 74/1, 75/1, 75/2, 77/1, 78/1, 78/2, 78/3, 79/1, 79/2, 79/3, 79/4, 81/1, 87/1, 87/2, 88/1, 88/2, 88/3, 88/4, 88/5, 121/1 (Sunndal statsallmenning).

Nesset kommune: 68/1, 69/1, 69/2, 70/1, 70/2, 71/1, 71/2, 71/3, 72/1, 72/2, 73/1, 73/2, 73/5, 74/1, 74/2, 74/3, 74/4, 74/5, 74/6, 75/1, 75/2, 75/3, 75/4, 75/9, 76/1, 76/2, 76/4, 77/1, 77/2, 77/3, 77/4, 77/5, 77/6, 77/7, 77/8, 77/9, 77/10, 77/11, 77/12, 77/13, 77/14, 77/15, 77/16, 78/1, 78/2, 78/3, 78/4, 78/5, 79/1, 79/2, 79/3, 79/4, 79/5, 79/6, 79/7, 79/8, 79/9, 79/10, 79/11, 79/12, 79/34, 79/37, 80/1, 80/2, 80/3, 80/4, 81/1, 81/3, 81/4, 82/1, 82/2, 82/3, 82/4, 82/5, 82/6, 82/10, 82/13, 82/14, 82/15, 83/1, 83/2, 91/2, 91/3, 96/1, 123/1 (Eresfjord og Vistdal statsallmenning).

Rauma kommune: 48/1, 48/2, 48/3, 48/4, 48/5, 48/6, 48/7, 48/8, 48/9, 48/10, 48/11, 48/12, 48/14, 49/1, 49/2, 49/3, 49/4, 49/5, 49/6, 49/7, 49/8, 49/9, 49/10, 49/11, 49/12, 49/13, 49/14, 49/15, 49/16, 49/17, 49/18, 49/20, 49/21, 49/22, 49/23, 50/1, 50/2, 50/3, 50/4, 50/5, 50/6, 50/7, 50/8, 50/9.

Landskapsvernområdet dekker et areal på 469,6 km². Grensene for landskapsvernområdet framgår av vedlagte kart i målestokk 1:150.000, datert Miljøverndepartementet april 2002. De nøyaktige grensene for landskapsvernområdet skal avmerkes i marka og knekkpunktene skal koordinatfestes.

Kartet og verneforskriften blir oppbevart i Sunndal, Nesset og Rauma kommuner, hos Fylkesmannen i Møre og Romsdal, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

§ 2 FORMÅL

Formålet med opprettelsen av Eikesdalsvatnet landskapsvernområde er å:

- Ta vare på et egenartet og vakkert naturlandskap med innslag av kulturlandskap, med tilhørende planteliv og dyreliv, der kulturminner etter fangst, jordbruk og beitebruk stedvis utgjør en del av landskapets egenart.

- Ta vare på variasjonen i naturen, fra høyfjell med villrein til rike løvskoglier langs Eikesdalsvatnet.
- Ta vare på geologiske forekomster og landskapsformer.

§ 3 VERNEBESTEMMELSER

1. Landskapet

1.1 Området er vernet mot alle tekniske inngrep eller tiltak som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter. Med de unntak som følger av forskriften pkt. 1.2 og 1.3 er det forbud mot inngrep som oppføring, påbygging og ombygging av bygninger, anlegg og faste innretninger, vegbygging, vassdragsregulering, oppdemninger, inngjerding av utmarksarealer, oppdyrking og beitekultivering, treslagskifte, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, framføring av luftledninger, bergverksdrift og annen form for grave-, sprengnings- eller borearbeider, sprøyting med kjemiske midler, plassering av campingvogner og bobiler, riving av seteranlegg, etablering og merking av turstier, forurensing og forsøpling. Opplistingen er ikke uttømmende.

Fylkesmannen avgjør i tvilstilfeller om et tiltak kan endre landskapets art eller karakter vesentlig.

1.2 Bestemmelsene i 1.1 er ikke til hinder for:

- a) Drift av eksisterende jordbruksarealer og setervoller, herunder gjerdning, når det ikke er i strid med verneformålet.
- b) Vedlikehold av eksisterende bygninger, veger, anlegg, gjerder o.l. Alt vedlikeholdsarbeid på bygninger skal ta utgangspunkt i tradisjonell byggeskikk. Arbeidet skal ikke medføre endringer av størrelsen eller eksteriøret på bygninger. Eksisterende veier og andre anlegg kan vedlikeholdes slik at dagens standard opprettholdes.
- c) Uttak av løsmasser til vegvedlikehold fra områder som er spesielt avsatt til formålet gjennom forvaltningsplan.
- d) Vedlikehold av merka stier, løyper, bruer og skilt. Forvaltningsmyndigheten kan nekte merking av stier dersom det er nødvendig i forhold til verneformålet.

1.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) Oppføring av nye bygninger til landbruksvirksomhet og som ikke er i strid med verneformålet.
- b) Ombygginger og restaurering av eksisterende bygninger.
- c) Mindre tilbygg til eksisterende bygninger.
- d) Gjenoppføring av bygninger som går tapt ved brann eller naturskade.
- e) Gjenopptakelse av jordbruksdrift eller seterdrift på nedlagte setervoller.

- f) Oppdyrking/beitekulturering av nye arealer.
- g) Omlegging og opprusting av veier for jord- og skogbruksformål.
- h) Riving av seteranlegg.
- i) Gjerdning i utmark og bygging av sankekveer.
- j) Masseuttak og massedeponering.
- k) Opparbeiding og merking av nye turstier og løyper.
- l) Framføring av nye kraftlinjer, kabler eller telelinjer.

2. Plantelivet.

- 2.1 Nye plantearter må ikke innføres.
- 2.2 Endring i sammensetning av treslag ved skogkultur, felling av særmerkte og dekorative tre, felling av furu med brannlyer eller gadder og døde trær som er med på å prege landskapet er forbudt.
- 2.3 Hogst av flater over 3 daa. er forbudt.
- 2.4 Beiting er tillatt.

3. Dyrelivet.

- 3.1 Jakt, fangst og fiske er tillatt etter gjeldende lovverk.
- 3.2 Nye dyrearter må ikke innføres. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til utsetting av fisk fra lokale fiskestammer der dette er gjort tidligere.

4. Ferdsel.

- 4.1 All ferdsel skal skje hensynsfullt og varsomt slik at det ikke skjer skade på landskap, kulturminner eller naturmiljø. Dyrelivet må ikke forstyrres.
- 4.2. Innenfor nærmere avgrensede deler av landskapsvernområdet kan Direktoratet for naturforvaltning ved forskrift regulere eller forby ferdsel som kan være til skade for kulturminner eller naturmiljøet.

Bestemmelsen i pkt. 4.2 gjelder ikke i forbindelse med militær operativ virksomhet, politi-, rednings-, brannvern-, oppsyns- og forvaltningsoppgaver.

5. Motorisert ferdsel.

- 5.1. Motorisert ferdsel til lands og til vanns og landing med luftfartøy er forbudt.
- 5.2. Bestemmelsen i 5.1 er ikke til hinder for:

- a) Motorisert ferdsel i forbindelse med militær operativ virksomhet, politi-, rednings-, brannvern-, oppsyns- og forvaltningsoppgaver.

- b) Motorferdsel i forbindelse med tillatt hogst. For slik transport skal det legges vekt på å unngå terrengskader, vegetasjonsslitasje og forstyrrelse av dyrelivet.
- c) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med landbruksdrift på og ved innmark.
- d) Motorferdsel i forbindelse med vedlikehold og drift av veger og kraftanlegg, herunder kraftledninger, anleggsveger, luker og dammer.
- e) Motorisert transport av felt elg og hjort under skoggrensen.

5.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) Øvelseskjøring på vinterføre til formål nevnt i pkt. 5.2 a).
- b) Utkjøring av saltsteiner vinterstid i regi av det enkelte beitelag.
- c) Luft- og snøscootertransport av brensel, materialer, utstyr og proviant til setrer, buer, hytter m.m.
- d) Motorferdsel på vinterføre som er nødvendig for drift av turistanlegg som ikke ligger til brøytet bilveg.
- e) Motorferdsel i forbindelse med opparbeiding, merking og preparering av skiløyper og skibakker.

§ 4 GENERELLE UNNTAKSBESTEMMELSER

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra vernebestemmelsene når formålet med vernet krever det, for vitenskapelige undersøkelser, for arbeid eller tiltak av vesentlig samfunnsmessig betydning eller i andre særlige tilfeller, når dette ikke strider mot formålet med vernet.

§ 5 FORVALTNINGSPLAN

Forvaltningsmyndigheten kan iverksette tiltak for å fremme formålet med vernet. Det skal utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for oppsyn, skjøtsel, tilrettelegging, informasjon m.m. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Direktoratet for naturforvaltning.

§ 6 FORVALTNINGSMYNDIGHET

Direktoratet for naturforvaltning fastsetter hvem som er forvaltningsmyndighet for landskapsvernområdet.

§ 7 RÅDGIVENDE UTVALG

Det kan opprettes et rådgivende utvalg for forvaltningen av landskapsvernområdet.

§ 8 IKRAFTTREDELSE

Denne forskriften trer i kraft straks.

FORSKRIFT OM VERNEPLAN FOR DOVREFJELL. VERN AV ÅMOTAN - GRØVUDALEN LANDSKAPSVERNOMRÅDE I SUNN- DAL KOMMUNE I MØRE OG ROMSDAL FYLKE OG OPPDAL KOMMUNE I SØR-TRØNDELAG.

Fastsatt ved kronprinsregentens resolusjon av 3. mai 2002 med hjemmel i lov av 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern § 5 og § 6, jf. §§ 21, 22 og 23. Fremmet av Miljøverndepartementet

§ 1 AVGRENSING

Landskapsvernområdet berører følgende gnr/bnr:

Sunndal kommune: 1/1, 2/1, 5/1, 5/2, 5/3, 7/1, 7/2, 7/5, 7/11, 8/1, 8/8, 9/1, 9/2, 9/3, 9/5, 9/11, 9/12, 9/13, 9/14, 9/15, 9/16, 9/17, 11/1, 11/2, 11/3, 11/4, 11/5, 11/6, 11/7, 11/8, 11/9, 11/10, 11/11, 11/12, 12/1, 12/2, 12/3, 12/4, 12/8, 12/9, 13/1, 13/2, 13/3, 13/4, 13/5, 13/6, 14/1, 14/2, 15/1, 15/2, 15/4, 16/1, 17/1, 17/2, 17/4, 17/6, 17/8, 17/11, 17/12, 18/1, 19/1, 19/4, 20/1, 23/1, 23/2, 23/3, 23/4, 23/5, 23/6, 23/7, 23/10, 24/1, 27/1, 27/3, 27/4, 29/1, 31/1, 34/2, 35/1, 35/2, 36/1, 36/2, 36/3, 36/5, 36/15, 37/1, 37/2, 38/1, 38/2, 38/4, 39/1, 40/3, 41/6, 41/7, 42/4, 45/1, 45/2, 45/3, 45/15, 46/1, 46/4, 46/5, 46/8, 47/1, 47/2, 47/3, 47/5, 47/6, 47/7, 47/8, 47/9, 47/10, 47/11, 47/12.

Oppdal kommune: 128/1, 128/2, 128/4, 129/1, 130/1, 133/1, 134/1, 135/1, 168/1, 169/1, 170/1, 171/2, 172/1.

Landskapsvernområdet dekker et areal på 157,1 km². Grensene for landskapsvernområdet framgår av vedlagte kart i målestokk 1:150.000, datert Miljøverndepartementet april 2002. De nøyaktige grensene for landskapsvernområdet skal avmerkes i marka og knekkpunktene skal koordinatfestes.

Kartet og verneforskriften blir oppbevart i Sunndal og Oppdal kommuner, hos Fylkesmennene i Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

§ 2 FORMÅL

Formålet med opprettelsen av Åmotan - Grøvudalen landskapsvernområde er å:

- Ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterbebyggelse, setervoller og kulturminner etter fangst, jordbruk og beitebruk utgjør en vesentlig del av landskapets egenart.
- Ta vare på et viktig leveområde for villrein og dalbunner med rike plantesamfunn.
- Ta vare på geologiske forekomster og landskapsformer, der Åmotan utgjør et særpreget landskapselement i området.

§ 3 VERNEBESTEMMELSER

1. Landskapet

- 1.1 Området er vernet mot alle tekniske inngrep eller tiltak som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter. Med de unntak som følger av forskriften pkt. 1.2 og 1.3 er det forbud mot inngrep som oppføring, påbygging og ombygging av bygninger, anlegg og faste innretninger, vegbygging, vassdragsregulering, oppdemninger, inngjerding av utmarksarealer, oppdyrking og beitekultivering, treslagskifte, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, framføring av luftledninger, bergverksdrift og annen form for grave-, sprengnings- eller borearbeider, sprøyting med kjemiske midler, plassering av campingvogner og bobiler, riving av seteranlegg, etablering og merking av turstier, forurensing og forsøpling. Opplistingen er ikke uttømmende.

Fylkesmannen avgjør i tvilstilfeller om et tiltak kan endre landskapets art eller karakter vesentlig.

1.2 Bestemmelsene i 1.1 er ikke til hinder for:

- a) Drift av eksisterende jordbruksarealer og setervoller, herunder gjerdning, som ikke er i strid med verneformålet.
- b) Vedlikehold av eksisterende bygninger, veger, anlegg, gjerder o.l. Alt vedlikeholdsarbeid på bygninger skal ta utgangspunkt i tradisjonell byggeskikk. Arbeidet skal ikke medføre endringer av størrelsen eller eksteriøret på bygningen. Eksisterende veier og andre anlegg kan vedlikeholdes slik at dagens standard opprettholdes.
- c) Drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg.
- d) Nødvendig istandsetting ved akutt utfall. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til vedkommende forvaltningsmyndighet.
- e) Oppgradering/fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og øking av linjetverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i strid med verneformålet.
- f) Vedlikehold av merka stier, løyper, bruer og skilt. Forvaltningsmyndigheten kan nekte merking av stier dersom det er nødvendig i forhold til verneformålet.

1.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) Oppføring av nye bygninger til landbruksvirksomhet og som ikke er i strid med verneformålet.
- b) Ombygginger og restaurering av eksisterende bygninger.
- c) Mindre tilbygg til eksisterende bygninger.

- d) Gjenoppføring av bygninger som går tapt ved brann eller naturskade.
- e) Gjenopptakelse av jordbruksdrift eller seterdrift på nedlagte setervoller.
- f) Oppdyrking/beitekultivering av nye arealer.
- g) Omlegging og opprusting av veier for jord- og skogbruksformål.
- h) Riving av seteranlegg.
- i) Gjerdning i utmark og bygging av sankekveer.
- j) Opparbeiding og merking av nye turstier og løyper.
- k) Oppgradering/fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under pkt. 1.2 e).
- l) Framføring av nye kraftlinjer, kabler eller telelinjer.

2. Plantelivet.

- 2.1 Nye plantearter må ikke innføres.
- 2.2 Endring i sammensetning av treslag ved skogkultur, felling av særmerkte og dekorative tre, felling av furu med brannlyer eller gadder og døde trær som er med på å prege landskapet og som er viktig for dyrelivet er forbudt.
- 2.3 Hogst av flater over 3 daa. er forbudt. All hogst og skogskjøtsel skal skje i samsvarende med godkjent forvaltningsplan.
- 2.4. Beiting er tillatt.

3. Dyrelivet.

- 3.1 Jakt, fangst og fiske er tillatt etter gjeldende lovverk.
- 3.2 Nye dyrearter må ikke innføres. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til utsetting av fisk fra lokale fiskestammer der dette er gjort tidligere.

4. Ferdsel.

- 4.1 All ferdsel skal skje hensynsfullt og varsomt slik at det ikke skjer skade på landskap, kulturminner eller naturmiljø. Dyrelivet må ikke forstyrres.
- 4.2 Innenfor nærmere avgrensede deler av landskapsvernområdet kan Direktoratet for naturforvaltning ved forskrift regulere eller forby ferdsel som kan være til skade for kulturminner eller naturmiljøet.

Bestemmelsen i pkt. 4.2 gjelder ikke i forbindelse med militær operativ virksomhet, politi-, rednings-, brannvern-, oppsyns- og forvaltningsoppgaver.

5. Motorisert ferdsel.

- 5.1 Motorisert ferdsel til lands og til vanns og landing med luftfartøy er forbudt.
- 5.2 Bestemmelsen i 5.1 er ikke til hinder for:

- a) Motorisert ferdsel i forbindelse med militær operativ virksomhet, politi-, rednings-, brannvern-, oppsyns- og forvaltningsoppgaver.
- b) Motorferdsel på bilveg.
- c) Motorferdsel i forbindelse med tillatt hogst.
- d) Motorferdsel på og ved innmark.
- e) Motorferdsel i forbindelse med vedlikehold og drift av veier og kraftanlegg, herunder kraftledninger, anleggsveger, luker og dammer.
- f) Motorisert transport av felt elg og hjort under skoggrensen.

5.3. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) Øvelseskjøring på vinterføre til formål nevnt i pkt. 5.2 a).
- b) Utkjøring av saltsteiner vinterstid i regi av det enkelte beitelag.
- c) Luft- og snøscootertransport av brensel, materialer, utstyr og proviant til setrer, buer, hytter m.m.
- d) Nødvendig bruk av traktor på barmark for transport av materialer, brensel og utstyr til hytter, buer og setrer, etter eksisterende kjørespor/traktorveier kartfestet/særskilt angitt i forvaltningsplan.
- e) Motorferdsel på vinterføre som er nødvendig for drift av turistanlegg som ikke ligger til brøytet bilveg.
- f) Motorferdsel i forbindelse med opparbeiding, merking og preparering av skiløyper og skibakker.

§ 4 GENERELLE UNNTAKSBESTEMMELSER

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra vernebestemmelsene når formålet med vernet krever det, for vitenskapelige undersøkelser, for arbeid eller tiltak av vesentlig samfunnsmessig betydning eller i andre særlige tilfeller, når dette ikke strider mot formålet med vernet.

§ 5 FORVALTNINGSPLAN

Forvaltningsmyndigheten kan iverksette tiltak for å fremme formålet med vernet. Det skal utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for oppsyn, skjøtsel, tilrettelegging, informasjon m.m. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Direktoratet for naturforvaltning.

§ 6 FORVALTNINGSMYNDIGHET

Direktoratet for naturforvaltning fastsetter hvem som er forvaltningsmyndighet for landskapsvernområdet.

§ 7 RÅDGIVENDE UTVALG

Det kan opprettes et rådgivende utvalg for forvaltningen av landskapsvernområdet.

§ 8 IKRAFTTREDELSE

Denne forskriften trer i kraft straks.

FORSKRIFT OM VERNEPLAN FOR DOVREFJELL. VERN AV JORA LANDSKAPSVERNOMRÅDE I LESJA KOMMUNE I OPP- LAND FYLKE.

Fastsatt ved kronprinsregentens resolusjon av 3. mai 2002 med hjemmel i lov av 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern § 5 og § 6, jf. §§ 21, 22 og 23. Fremmet av Miljøverndepartementet

§ 1 AVGRENSING

Landskapsvernområdet berører følgende gnr./bnr.:

Lesja kommune: 38/3, 156/1.

Landskapsvernområdet dekker et areal på 49,3 km². Grensene for landskapsvernområdet framgår av vedlagte kart i målestokk 1:150.000, datert Miljøverndepartementet april 2002. De nøyaktige grensene for landskapsvernområdet skal avmerkes i marka og knekkpunktene skal koordinatfestes.

Kartet og verneforskriften blir oppbevart i Lesja kommune, hos Fylkesmannen i Oppland, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

§ 2 FORMÅL

Formålet med opprettelsen av Jora landskapsvernområde:

- å ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der verdifullt se-termiljø, vegetasjon, kulturminner og trekkområder for villreinen utgjør en vesentlig del av landskapets egenart.
- å ta vare på geologiske forekomster og landskapsformer.

§ 3 VERNEBESTEMMELSER

1. Landskapet

1.1 Området er vernet mot alle tekniske inngrep eller tiltak som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter. Med de unntak som følger av forskriften pkt. 1.2 og 1.3 er det forbud mot inngrep som oppføring av bygninger, anlegg og faste innretninger, vegbygging, vassdragsregulering, oppdemninger, oppdyrking av nye arealer, inngjerding av utmarksarealer, treslagsskifte, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, framføring av luftledninger, bergverksdrift og annen form for grave-, sprengnings- eller borearbeider, sprøyting med kjemiske midler mot lauvtreoppslag, plassering av

campingvogner og bobiler, riving av seteranlegg, oppdyrking, beitekulturivering, forurensing og forsøpling. Opplistingen er ikke uttømmende.

Fylkesmannen avgjør i tvilstilfeller om et tiltak kan endre landskapets art eller karakter vesentlig.

1.2 Bestemmelsene i pkt. 1.1 er ikke til hinder for:

- a) Drift av eksisterende setervoller og dyrkede areal herunder gjerdning, når dette ikke er i strid med verneformålet.
- b) Vedlikehold av eksisterende bygninger, veger, anlegg, gjerder o.l. Alt vedlikeholdsarbeid på bygninger skal ta utgangspunkt i tradisjonell byggeskikk. Arbeidet skal ikke medføre endringer av størrelsen eller eksteriøret på bygninger. Eksisterende veier og andre anlegg kan vedlikeholdes slik at dagens standard opprettholdes.
- c) Vedlikehold av merka stier, løyper, bruer og skilt som i henhold til forvaltningsplanen skal opprettholdes.
- d) Drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg.
- e) Nødvendig istandsetting ved akutt utfall. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til vedkommende forvaltningsmyndighet,
- f) Oppgradering/fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og øking av linjetverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i strid med verneformålet.

1.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) Uttak av løsmasser til vegvedlikehold fra områder som er spesielt avsatt til formålet gjennom forvaltningsplan.
- b) Hensetting/parkering av campingvogner og bobiler på areal som er spesielt avsatt til formålet gjennom forvaltningsplan.
- c) Oppføring av nye bygninger til landbruksvirksomhet og som ikke er i strid med verneformålet..
- d) Ombygginger og tilbygg til eksisterende bygninger.
- e) Gjenoppføring av bygninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- f) Gjenopptakelse av jordbruksdrift eller seterdrift på nedlagte setervoller.
- g) Oppdyrking/beitekulturivering av nye arealer.
- h) Omlegging og opprusting av veier for landbruksformål.
- i) Riving av seteranlegg.
- j) Gjerdning i utmark og bygging av sankekveer.
- k) Opparbeiding og merking av nye turstier og løyper.
- l) Opparbeidelse av enkle traktorveger for utkjøring av ved og tømmer.

- m) Oppgradering/fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under pkt. 1.2 f)
- n) Framføring av nye kraftlinjer, kabler eller telelinjer.

2. Plantelivet.

- 2.1 Nye plantearter må ikke innføres.
- 2.2 Hogst er tillatt i tråd med vernskogbestemmelsene gitt i medhold av skogbruksloven.
- 2.3. Felling av særmerkte og dekorative trær, felling av furu med brannlyer eller gadder og døde tre som er med på å prege landskapet er forbudt.
- 2.4. Beiting er tillatt.

3. Dyrelivet.

- 3.1 Nye dyrearter må ikke innføres. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til utsetting av fisk fra lokale fiskestammer der dette er gjort tidligere.
- 3.2 Jakt, fangst og fiske er tillatt i tråd med gjeldende lovverk.

4. Ferdsel.

- 4.1 All ferdsel skal skje hensynsfullt og varsomt slik at det ikke skjer skade på landskap, kulturminner eller naturmiljø. Dyrelivet må ikke forstyrres.

5. Motorisert ferdsel.

- 5.1 Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt.
- 5.2 Vegen fra bommen ved Myrin til Svartdalssetra, og fra Nysetra til Skamsdalssetra skal være stengt i perioden 1.12 - 1.06. Dette er ikke til hinder for motorferdsel i forbindelse med vedlikehold og tilsyn av disse delene av Dalsidevegene.
- 5.3. Bestemmelsen i 5.1 er ikke til hinder for:
 - a) Motorisert ferdsel i forbindelse med militær operativ virksomhet, politi-, rednings-, brannvern-, oppsyns- og forvaltningsoppgaver.
 - b) Motorferdsel på bilveg.
 - c) Motorferdsel i forbindelse med tillatt hogst. For slik transport skal det legges vekt på å unngå terrengskader, vegetasjonsslitasje og forstyrrelse av dyrelivet.
 - d) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med landbruksdrift på og ved innmark.
 - e) Motorisert transport av felt elg og hjort under skoggrensen.
 - f) Motorferdsel i forbindelse med vedlikehold og drift av kraftanlegg og kraftledninger.
- 5.4 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:
 - a) Øvelseskjøring på vinterføre til formål nevnt i pkt. 5.3 a).
 - b) Utkjøring av saltsteiner vinterstid i regi av det enkelte beitelag.

- c) Luft- og snøscootertransport av brensel, materialer, utstyr og proviant til buer, hytter, setrer anlegg m.v.
- d) Motorferdsel på snødekt mark som er nødvendig for drift av eksisterende turistanlegg som ikke ligger til brøytet bilveg.
- e) Motorferdsel på vinterføre i forbindelse med opparbeiding, merking og preparering av skiløyper og skibakker.

§ 4 GENERELLE UNNTAKSBESTEMMELSER

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra vernebestemmelsene når formålet med vernet krever det, for vitenskapelige undersøkelser, for arbeid eller tiltak av vesentlig samfunnsmessig betydning eller i andre særlige tilfeller, når dette ikke strider mot formålet med vernet.

§ 5 FORVALTNINGSPLAN

Forvaltningsmyndigheten kan iverksette tiltak for å fremme formålet med vernet. Det skal utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for oppsyn, skjøtsel, tilrettelegging, informasjon m.m. som skal godkjennes av Direktoratet for naturforvaltning.

§ 6 FORVALTNINGSMYNDIGHET

Direktoratet for naturforvaltning fastsetter hvem som er forvaltningsmyndighet for landskapsvernområdet.

§ 7 RÅDGIVENDE UTVALG

Det kan opprettes rådgivende utvalg for forvaltningen av landskapsvernområdet.

§ 8 IKRAFTTREDELSE

Denne forskriften trer i kraft straks.

FORSKRIFT OM VERNEPLAN FOR DOVREFJELL. VERN AV FOKSTUGU LANDSKAPSVERNOMRÅDE I DOVRE OG LESJA KOMMUNER I OPPLAND FYLKE.

Fastsatt ved kronprinsregentens resolusjon av 3. mai 2002 med hjemmel i lov av 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern § 5 og § 6, jf. §§ 21, 22 og 23. Fremmet av Miljøverndepartementet.

§ 1 AVGRENSING

Landskapsvernområdet berører følgende gnr./bnr.:

Dovre kommune: 2/1, 2/3, 5/1, 6/2, 6/3, 6/4, 6/7, 7/1, 7/15, 9/1, 9/16, 10/1, 10/2, 14/1, 15/1, 15/2, 16/1, 17/2, 6, 19/4, 19/5, 19/7, 19/10, 20/5, 20/2, 22/1, 22/4, 28/4, 30/1, 38/17, 38/18, 85/1, 87/1, 93/1, 133/4, 134/3, 134/4, 134/5, 135/1, 135/5, 135/15, 137/1, 137/3, 140/1.

Lesja kommune: 38/3 og 156/1.

Landskapsvernområdet dekker et areal på 72,3 km². Grensene for landskapsvernområdet framgår av vedlagte kart i målestokk 1:150.000, datert Miljøverndepartementet april 2002. De nøyaktige grensene for landskapsvernområdet skal avmerkes i marka og knekkpunktene skal koordinatfestes.

Kartet og verneforskriften blir oppbevart i Dovre og Lesja kommuner, hos Fylkesmannen i Oppland, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

§ 2 FORMÅL

Formålet med opprettelsen av Fokstugu landskapsvernområde er å:

- Ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart.
- Ta vare på geologiske forekomster og landskapsformer.

§ 3 VERNEBESTEMMELSER

1. Landskapet

- 1.1. Området er vernet mot alle tekniske inngrep eller tiltak som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter.

Med de unntak som følger av forskriftens pkt. 1.2 og 1.3 er det forbud mot inngrep som: oppføring av bygninger, anlegg og faste innretninger, vegbygging, vassdragsregulering, oppdemninger, oppdyrking av nye arealer, inngjerding av utmarksarealer, treslagsskifte, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, framføring av luftledninger, bergverksdrift og annen form for grave-, sprengnings- eller borearbeider, sprøyting med kjemiske midler mot lauvtreoppslag, plassering av campingvogner og bobiler, riving av seteranlegg, oppdyrking, beitekultivering, forurensing og forsøpling. Opplistingen er ikke uttømmende.

Fylkesmannen avgjør i tvilstilfeller om et tiltak kan endre landskapets art eller karakter vesentlig.

1.2 Bestemmelsene i 1.1 er ikke til hinder for:

- a) Drift av eksisterende setervoller og dyrkede areal herunder gjerding, når dette ikke er i strid med verneformålet.
- b) Vedlikehold av eksisterende bygninger, veier, anlegg, gjerder o.l. Alt vedlikeholdsarbeid på bygninger skal ta utgangspunkt i tradisjonell byggeskikk. Arbeidet skal ikke medføre endringer av størrelsen eller eksteriøret på bygninger.
Eksisterende veier og andre anlegg kan vedlikeholdes slik at dagens standard opprettholdes.
- c) Drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg. Bruk av motorisert transport skal skje etter Lov om motorferdsel § 4e.
- d) Nødvendig istandsetting ved akutt utfall. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til vedkommende forvaltningsmyndighet,
- e) Oppgradering/fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og øking av linjetverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i strid med verneformålet.
- f) Vedlikehold av merka stier, løyper, bruer og skilt som i henhold til forvaltningsplanen skal opprettholdes.

1.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) Uttak av løsmasser til vegvedlikehold fra områder som er spesielt avsatt til formålet gjennom forvaltningsplan.
- b) Hensetting/parkering av campingvogner og bobiler på areal som er spesielt avsatt til formålet gjennom forvaltningsplan.
- c) Oppføring av nye bygninger til landbruksvirksomhet og som ikke er i strid med verneformålet.
- d) Ombygginger og tilbygg til eksisterende bygninger.

- e) Gjenoppføring av bygninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- f) Gjenopptakelse av jordbruksdrift eller seterdrift på nedlagte setervoller.
- g) Oppdyrking/beitekulivering av nye arealer.
- h) Omlegging og opprusting av veier for landbruksformål.
- i) Riving av seteranlegg.
- j) Gjerdning i utmark og bygging av sankekveer.
- k) Opparbeiding og merking av nye turstier og løyper.
- l) Opparbeidelse av enkle traktorveger for utkjøring av ved.
- m) Oppgradering/fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under pkt. 1.2 e)
- n) Framføring av nye kraftlinjer, kabler eller telelinjer.

2. Plantelivet.

- 2.1 Nye plantearter må ikke innføres.
- 2.2 Hogst er tillatt i tråd med vernskogbestemmelsene gitt i medhold av skogbruksloven.
- 2.3 Felling av særmerkte og dekorative trær, felling av furu med brannlyer eller gadder og døde tre som er med på å prege landskapet er forbudt.
- 2.4 Beiting er tillatt.

3. Dyrelivet.

- 3.1 Nye dyrearter må ikke innføres.
- 3.2 Jakt, fangst og fiske i tråd med gjeldende lovverk.

4. Ferdsel.

- 4.1 All ferdsel skal skje hensynsfullt og varsomt slik at det ikke skjer skade på landskap, kulturminner eller naturmiljø. Dyrelivet må ikke forstyrres.

§ 4 GENERELLE UNNTAKSBESTEMMELSER

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra vernebestemmelsene når formålet med vernet krever det, for vitenskapelige undersøkelser, for arbeid av vesentlig samfunnsmessig betydning eller i andre særlige tilfeller, når dette ikke strider mot formålet med vernet.

§ 5 FORVALTNINGSPLAN

Forvaltningsmyndigheten kan iverksette tiltak for å fremme formålet med vernet. Det skal utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for oppsyn, skjøtsel, tilrettelegging, informasjon m.m. som skal godkjennes av Direktoratet for naturforvaltning.

§ 6 FORVALTNINGSMYNDIGHET

Direktoratet for naturforvaltning fastsetter hvem som er forvaltningsmyndighet for landskapsvernområdet.

§ 7 RÅDGIVENDE UTVALG

Det kan opprettes rådgivende utvalg for forvaltningen av landskapsvernområdet.

§ 8 IKRAFTTREDELSE

Denne forskriften trer i kraft straks.

FORSKRIFT OM VERNEPLAN FOR DOVREFJELL . VERN AV FOKSTUMYRA NATURRESERVAT I DOVRE KOMMUNE I OPPLAND FYLKE.

Fastsatt ved kronprinsregentens resolusjon av 3. mai 2002 med hjemmel i lov av 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern § 8, jf. § 10 og §§ 21, 22 og 23. Fremmet av Miljøverndepartementet.

§ 1 AVGRENSNING

Det fredete området berører følgende gnr./bnr.: 2/1, 2/2, 2/3, 87/1 og 93/1.

Reservatet dekker et areal på ca. 22 900 dekar. Grensene for naturreservatet framgår av vedlagte kart i målestokk 1:10 000, datert Miljøverndepartementet april 2002. De nøyaktige grensene for reservatet skal avmerkes i marka, og knekkpunktene skal koordinatfestes.

Kartet og fredningsforskriften oppbevares i Dovre kommune, hos Fylkesmannen i Oppland, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

§ 2 FORMÅL

Formålet med fredningen er å bevare:

- Et stort og meget variert myr- og våtmarksområde, med omkringliggende hei og skog, og med et meget rikt og variert fugleliv av særlig viktighet for hekkende og trekkende våtmarksfugl, samtidig som området har stor variasjon i myrtyper og myr- og våtmarksvegetasjon.
- Et kvartærgeologisk meget viktig område med formelementer av stor betydning for forskning, undervisning og landskap.

§ 3 VERNEBESTEMMELSER

For naturreservatet gjelder følgende bestemmelser:

1. All vegetasjon i vann og på land, herunder døde busker og trær, er fredet mot enhver form for skade og ødeleggelse, unntatt det som følger av vanlig ferdsel.
2. Det er forbudt å fjerne planter eller plantedeler fra naturreservatet. Nye plantearter må ikke innføres. Planting eller såing av trær er ikke tillatt.
3. Dyrelivet, herunder deres hi, reir og egg, er fredet mot enhver form for skade, ødeleggelse og forstyrrelse.
4. Jakt, fangst og bruk av skytevåpen er forbudt. Hunder skal holdes i bånd.

5. Nye dyrearter må ikke innføres.
6. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre de naturgitte forhold, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg og faste innretninger, hensetting av campingvogner, brakker o.l., framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veger, uttak, lagring, planering eller utfylling av masse, ulike former for gravevirksomhet og overflatearbeid, drenering og annen form for tørrlegging, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempningsmidler. Opplistingen er ikke uttømmende.
7. Motorisert ferdsel og lågtflyging under 300 m er forbudt.
8. Bruk av motordrevet modellbåter, modellfly, isbor og lignende er forbudt.
9. Idrettsarrangementer, jaktprøver, guida turer og annen form for organisert virksomhet er forbudt.
10. Bruk av sykkel, kløvhest, hest og kjerre, ridning og seilbrett er forbudt.
11. Opplag av båt, hensetting av campingvogn, telting, leirslagning, oppsetting av kamuflasjeinnretninger for fotografering, bålbrekking og merking av stier og løyper er forbudt.
12. I tida fra 1.mai til 1.august er all ferdsel i reservatet forbudt.

§ 4 GENERELLE UNNTAK

Bestemmelsene i kap. IV er ikke til hinder for:

1. Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i rednings-, ambulanse-, politi-, brannvern-, oppsyns-, skjøtsels- og forvaltningsøyemed.
2. Sanking av bær og matsopp, med unntak av tiden med ferdselsforbud, jf. §3 pkt. 12.
3. Tradisjonell beiting, herunder bruk av gjeterhund, og ferdsel til fots til enhver tid i forbindelse med nødvendig tilsyn av husdyr på beite. I forbindelse med slikt tilsyn skal det utvises spesiell aktsomhet overfor fuglelivet, og sårbare områder skal i størst mulig grad unngås.
4. Fiske etter gjeldende særlover, med unntak av tiden med ferdselsforbud, jf. § 3, pkt. 12..
5. Jakt på hjortevilt, herunder bruk av hund under kontroll, utenfor sone avmerket med jaktforbud i forvaltningsplanen.
6. Ferdsel til fots etter oppmerket sti fastsatt av forvaltningsmyndigheten i perioden med ferdselsforbud.
7. Bruk og nødvendig vedlikehold av eksisterende bygninger og anlegg. Dette innebærer bl.a.:
 - a) Ferdsel til enhver tid på Nysetervegen. Parkering av motorkjøretøy langs Nysetervegen er likevel forbudt.
 - b) Ferdsel til fots til enhver tid for eiere og brukere av hytter/buer som ligger i reservatet i forbindelse med bruk av disse. Slik ferdsel kan bare skje i hyttenes/buernes naturlige bruksområde. Sårbare områder skal i størst mulig grad unngås og eventuelt kun berøres i forbindelse med atkomst til hyttene/buene.

- c) Nødvendig vedlikehold av bygninger, hytter/buer og andre anlegg og innretninger som ikke kan medføre endret bruk.
 - d) Drift og nødvendig vedlikehold av jernbanen. Vedlikehold som krever arbeider ut over jernbanens over- og underbygning må likevel ha særskilt tillatelse, jf. § 5, pkt. 1.
8. Motorisert oppkjøring/preparering av skiløype langs Nysetervegen.

§ 5 TILLATELSE ETTER SØKNAD

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

1. Nødvendig vedlikehold av jernbanen som krever arbeider ut over jernbanens over- og underbygning og motorisert ferdsel i forbindelse med dette. Arbeidene skal fortrinnsvis skje utenom perioden 1. mai til 1. august.
2. Hogst av ved til bruk på eksisterende hytter/buer i naturreservatet.
3. Nødvendig motorisert transport vinterstid av brensel, materialer m.m. i forbindelse med bruk og vedlikehold av hytter/buer og andre anlegg i naturreservatet.
4. Motorisert ferdsel med lite, beltegående kjøretøy for utkjøring av felt elg.
5. Opplag av båt.
6. Organiserte turer.
7. Vedlikehold av verdifulle kulturminner.
8. Framføring av nye kraftlinjer, kabler eller telelinjer.

§ 6 GENERELLE UNNTAKSBESTEMMELSER

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra fredningsbestemmelsene når formålet med fredningen krever det, samt for vitenskapelige undersøkelser, arbeider av vesentlig samfunnsmessig betydning og i andre særlige tilfeller, når disse ikke strider mot formålet med fredningen.

§ 7 FORVALTNINGSPLAN

Forvaltningsmyndigheten kan gjennomføre skjøtselstiltak for å fremme fredningsformålet. Det bør utarbeides forvaltningsplan som kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtselstiltakene.

§ 8 FORVALTNINGSMYNDIGHET

Direktoratet for naturforvaltning fastsetter hvem som er forvaltningsmyndighet for naturreservatet.

§ 9 RÅDGIVENDE UTVALG

Det kan opprettes et rådgivende utvalg for forvaltningen av naturreservatet.

§ 10 IKRAFTTREDELSE

Denne forskriften trer i kraft straks.

FORSKRIFT OM VERNEPLAN FOR DOVREFJELL. VERN AV TORBUDALEN BIOTOPVERNOMRÅDE I SUNNDAL OG NESSET KOMMUNER I MØRE OG ROMSDAL FYLKE.

Fastsatt ved kronprinsregentens resolusjon av 3. mai 2002 med hjemmel i lov av 29. mai 1981 nr. 38 om viltet § 7, 2. ledd. Fremmet av Miljøverndepartementet.

§ 1 AVGRENSING

Biotopvernområdet berører følgende gnr/bnr:

Neset kommune: 79/1, 79/2, 79/3, 79/4, 79/5, 79/6, 79/7, 79/8, 79/9, 79/10, 79/11, 79/12, 79/34, 79/37, 80/1, 80/2, 80/3, 80/4, 81/1, 81/3, 81/4, 123/1 (Eresfjord og Vistdal statsallmenning).

Sunndal kommune: 57/1, 57/3, 57/4, 57/6, 121/1 (Sunndal statsallmenning), 121/2, 121/3, 121/4.

Biotopvernområdet dekker et areal på 94,3 km². Grensene for biotopvernområdet framgår av vedlagte kart i målestokk 1:150.000, datert Miljøverndepartementet april 2002. Nøyaktige grensene for biotopvernområdet skal avmerkes i marka og knekkpunktene skal koordinatfestes.

Kartet og verneforskriftene blir oppbevart i Sunndal og Neset kommuner, hos Fylkesmannen i Møre og Romsdal, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

§ 2 FORMÅL

Formålet med opprettelsen av Torbudalen biotopvernområde er å sikre viktige trekkområder og binde sammen beite- og kalvingsområdene for villreinen i Snøhettastammen.

§ 3 VERNEBESTEMMELSER

For biotopvernområdet gjelder følgende bestemmelser:

- 1.1 Det må ikke iverksettes tiltak som vesentlig kan forringe villreinen sitt livsmiljø eller hindre villreinen sin bruk av området. Med de unntak som følger av forskriften pkt. 1.2 og 1.3 er det forbud mot inngrep som oppføring, påbygging og ombygging av bygninger, anlegg og faste innretninger, vegbygging, vassdragsregulering, oppdemninger, oppdyrking av nye arealer, inngjerding av utmarksarealer, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, framføring av luftledninger, bergverksdrift og annen form for grave-, sprengnings- eller borearbeider, sprøyting med kjemiske midler mot løvtreoppslag, innføring av nye

dyrearter, plassering av campingvogner og bobiler, etablering og merking av turstier, forurensning og forurensning. Oppstillinga er ikke uttømmende.

1.2. Bestemmelsene i pkt. 1.1. er ikke til hinder for:

- a) Tradisjonell utmarksbeiting
- b) Jakt, fangst og fiske i tråd med gjeldende lovverk.
- c) Vedlikehold av eksisterende bygninger, veier, anlegg, gjerder o.l. Arbeidet skal ikke medføre endringer av størrelsen eller endret bruk av bygninger. Eksisterende veier og andre anlegg kan vedlikeholdes slik at standarden ved vernetidspunktet opprettholdes.
- d) Drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg.
- e) Nødvendig istandsetting ved akutt utfall. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til vedkommende forvaltningsmyndighet,
- f) Oppgradering/fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og øking av linjetverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i strid med verneformålet.
- g) Uttak av løsmasser til veivedlikehold fra områder som er spesielt avsatt til formålet gjennom forvaltningsplan.
- h) Hensetting/parkering av campingvogner og bobiler på areal som er spesielt avsatt til formålet gjennom forvaltningsplan.
- i) Vedlikehold av merka stier, løyper, bruer og skilt. Forvaltningsmyndigheten kan nekte merking av stier av hensyn til verneformålet.

1.3. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) Ombygging og restaurering av eksisterende bygninger.
- b) Mindre tilbygg til eksisterende bygninger.
- c) Gjenoppføring av bygninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- d) Gjenopptakelse av seterdrift på nedlagte setervoller.
- e) Gjerdning i utmark og bygging av sankekvever.
- f) Masseuttak og massedeponering.
- g) Etablering, merking og skilting av nye turiststier, herunder bygging av klopper, bruer og sikringstiltak.
- h) Oppgradering/fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under pkt. 1.2 f)
- i) Framføring av nye kraftlinjer, kabler eller telelinjer.

2. Ferdsel.

- 2.1 All ferdsel skal skje hensynsfullt og varsomt slik at det ikke skjer skade på villreinen sitt leveområde. Villreinen må ikke forstyrres.

- 2.2 Innenfor nærmere avgrensa deler av biotopvernområdet kan Direktoratet for naturforvaltning ved forskrift regulere eller forby ferdsel når det er nødvendig for å unngå forstyrning av villreinen.

Bestemmelsen i pkt. 2.2 gjelder ikke i forbindelse med militær operativ virksomhet, politi-, rednings-, brannvern-, oppsyns- og forvaltningsoppgaver.

3. Motorisert ferdsel.

- 3.1. Motorisert ferdsel til lands og til vanns og landing med luftfartøy er forbudt.

3.2. Forbudet i punkt 3.1 gjelder ikke:

- a) Motorisert ferdsel i forbindelse med militær operativ virksomhet, politi-, rednings-, brannvern-, oppsyns- og forvaltningsoppgaver.
- b) Motorferdsel på bilveg, herunder på veien til Reinsvatnet og Aursjøvegen mellom Krøsbekken og vest til vestgrensen for biotopvernområdet i Nesset i perioden 01.06. - 30.11.

Aursjøvegen fra krysningpunktet med Krøsbekken og vest til vestgrensen for biotopvernområdet i Nesset, og veien til Reinsvatnet skal ikke åpnes i perioden 01.12 - 31.05.

- c) Motorferdsel i forbindelse med vedlikehold og drift av veier og kraftanlegg, herunder kraftledninger, anleggsveier, luker og dammer.
- d) Bruk av båt med motorstørrelse inntil 10 Hk på Osbuvatnet, Langvatnet og Sandvatnet.

Bruk av motorbåt på Reinsvatnet for nødvendig transport av felt elg og hjort, nødvendig transport for drift av turistanlegg og for nødvendig transport av materialer og bygningsfolk i samsvar med byggetillatelse.

Elektrisk påhengsmotor kan nyttes på ovennevnte vatn samt på Torbuvatnet.

3.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) Øvelseskjøring på vinterføre til formål nevnt i pkt. 3.2 a).
- b) Motorisert transport i forbindelse med beitebruk.
- c) Luft- og snøscootertransport av brensel, materialer, utstyr og proviant til setrer, buer, hytter m.m.
- d) Nødvendig bruk av traktor på barmark etter kartfesta/særskilt angitte eksisterende kjørespor/traktorveier for transport av materialer, brensel og utstyr til hytter og buer i samsvar med forvaltningsplanen.
- e) Motorferdsel i forbindelse med opparbeiding, merking og preparering av skiløyper og skibakker.

§ 4 GENERELLE UNNTAKSBESTEMMELSER

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra bestemmelsene når formålet med vernet krever det, for vitenskapelige undersøkelser, arbeider eller tiltak av vesentlig verdi for

· samfunnet og i spesielle tilfeller, når det ikke strider mot formålet med vernet.

§ 5 FORVALTNINGSPLAN

Det skal utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for oppsyn, tilrettelegging, informasjon m.m. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Direktoratet for naturforvaltning.

§ 6 FORVALTNINGSMYNDIGHET

Direktoratet for naturforvaltning fastsetter hvem som er forvaltningsmyndighet for biotopvernområdet.

§ 7 RÅDGIVENDE UTVALG

Det kan opprettes et rådgivende utvalg for forvaltningen av biotopvernområdet.

§ 8 IKRAFTSETTING

Denne forskriften trer i kraft straks.

FORSKRIFT OM VERNEPLAN FOR DOVREFJELL. VERN AV SANDGROVBOTN - MARDALSBOTN BIOTOPVERNOMRÅDE I RAUMA OG NESSET KOMMUNER I MØRE OG ROMSDAL FYLKE.

Fastsatt ved kronprinsregentens resolusjon av 3. mai 2002 med hjemmel i lov av 29. mai 1981 nr. 38 om viltet § 7, 2. ledd. Fremmet av Miljøverndepartementet.

§ 1 AVGRENŚNING

Biotopvernområdet berører følgende gnr/bnr:

Neset kommune: 79/1, 79/2, 79/3, 79/4, 79/5, 79/6, 79/7, 79/8, 79/9, 79/10, 79/11, 79/12, 79/34, 79/37, 80/1, 80/2, 80/3, 80/4, 81/1, 81/3, 81/4, 123/1 (Eresfjord og Vistdal statsallmenning).

Rauma kommune: 47/1, 47/2, 47/3, 47/6, 47/7, 47/8, 47/9, 47/10, 47/11, 47/13, 47/14, 47/19, 47/27, 48/1, 48/2, 48/3, 48/4, 48/5, 48/6, 48/7, 48/8, 48/9, 48/10, 48/11, 48/12, 48/14, 49/1, 49/2, 49/3, 49/4, 49/5, 49/6, 49/7, 49/8, 49/9, 49/10, 49/11, 49/12, 49/13, 49/14, 49/15, 49/16, 49/17, 49/18, 49/20, 49/21, 49/22, 49/23, 50/1, 50/2, 50/3, 50/4, 50/5, 50/6, 50/7, 50/8, 50/9, 54/1, 55/1, 55/2, 55/5, 56/1, 56/2, 56/3, 56/6, 56/8, 57/1, 57/2, 57/3, 57/4, 57/5, 57/6, 57/8, 58/1, 58/2, 58/3, 58/4, 58/5, 58/6, 58/7, 58/8, 58/18, 58/19, 202/2 (Hen statsallmenning).

Biotopvernområdet dekker et areal på 141,1 km². Grensene for biotopvernområdet framgår av vedlagte kart i målestokk 1:150.000, datert Miljøverndepartementet april 2002. De nøyaktige grensene for biotopvernområdet skal avmerkes i marka og knekkpunktene skal koordinatfestes.

Kartet og verneforskriftene blir oppbevart i Rauma og Nesset kommuner, hos Fylkesmannen i Møre og Romsdal, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

§ 2 FORMÅL

Formålet med opprettelsen av Sandgrovbotn - Mardalsbotn biotopvernområde er å sikre viktige trekkområder og binde sammen beite- og kalvingsområdene for villreinen i Snøhettastammen.

§ 3 VERNEBESTEMMELSER

For biotopvernområdet gjelder følgende bestemmelser:

- 1.1 Det må ikke iverksettes tiltak som vesentlig kan forringe villreinen sitt livsmiljø eller hindre villreinen sin bruk av området. Med de unntak som følger av forskriften

pkt. 1.2 og 1.3 er det forbud mot inngrep som oppføring, påbygging og ombygging av bygninger, anlegg og faste innretninger, vegbygging, vassdragsregulering, oppdemninger, oppdyrking av nye arealer, inngjerding av utmarksarealer, drenering og annen form for tørlegging, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, framføring av luftledninger, bergverksdrift og annen form for grave-, sprengnings- eller borearbeider, sprøyting med kjemiske midler mot løvtreoppslag, innføring av nye dyrearter, plassering av campingvogner og bobiler, etablering og merking av turstier, forurensning og forsøpling. Opplistinga er ikke uttømmende.

1.2 Reglene i pkt. 1.1. er ikke til hinder for :

- a) Tradisjonell utmarksbeiting.
- b) Jakt, fangst og fiske i tråd med gjeldende lovverk.
- c) Vedlikehold av eksisterende bygninger, veger, anlegg, gjerder o.l. Arbeidet skal ikke medføre endringer av størrelsen eller endret bruk av bygninger. Eksisterende veier og andre anlegg kan vedlikeholdes slik at standarden på verne-tidspunktet opprettholdes.
- d) Drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg.
- e) Nødvendig istandsetting ved akutt utfall. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til vedkommende forvaltningsmyndighet,
- f) Oppgradering/fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og øking av linjetverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i strid med verneformålet.
- g) Uttak av løsmasser til vegvedlikehold fra områder som er spesielt avsatt til formålet gjennom forvaltningsplan.
- h) Hensetting/parkering av campingvogner og bobiler på areal som er spesielt avsatt til formålet gjennom forvaltningsplan.
- i) Vedlikehold av merka stier, løyper, bruer og skilt. Forvaltningsmyndigheten kan nekte merking av stier av hensyn til verneformålet.

1.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) Ombygging og restaurering av eksisterende bygninger.
- b) Mindre tilbygg til eksisterende bygninger.
- c) Gjenoppføring av bygninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- d) Gjerding i utmark og bygging av sankekveer.
- e) Masseuttak og massedeponering.
- f) Etablering, merking og skilting av nye turiststier, herunder bygging av klopper, bruer og sikringstiltak.
- g) Oppgradering/fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under pkt. 1.2 f)
- h) Framføring av nye kraftlinjer, kabler eller telelinjer.

2. Ferdsel.

- 2.1 All ferdsel skal skje hensynsfullt og varsomt slik at det ikke skjer skade på villreinen sitt leveområde. Villreinen må ikke forstyrres.
- 2.2 Innenfor nærmere avgrensede deler av biotopvernområdet kan Direktoratet for naturforvaltning ved forskrift forby all slags ferdsel deler av året når det er nødvendig for å unngå forstyrning av villreinen.

Bestemmelsen i pkt. 2.2 gjelder ikke i forbindelse med militær operativ virksomhet, politi-, rednings-, brannvern-, oppsyns- og forvaltningsoppgaver.

3. Motorisert ferdsel.

- 3.1 Motorisert ferdsel til lands og til vanns og landing med luftfartøy er forbudt.

3.2 Unntatt fra reglene i 3.1 er:

- a) Motorisert ferdsel i forbindelse med militær operativ virksomhet, politi-, rednings-, brannvern-, oppsyns- og forvaltningsoppgaver.

- b) Motorferdsel på bilveg.

Veien til Sandgrovbotn og Mardalsbotn skal ikke brøytes i perioden 1.12 - 31.05.

- c) Motorferdsel i forbindelse med vedlikehold og drift av veier og kraftanlegg, herunder kraftledninger, anleggsveger, luker og dammer.

- d) Bruk av motorbåt på Store Sandgrovvatn og Grøttavatnet.

3.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) Øvelseskjøring på vinterføre til formål nevnt i pkt. 3.2 a).
- b) Motorisert transport i forbindelse med beitebruk.
- c) Luft- og snøscootertransport av brensel, materialer, utstyr og proviant til setrer, buer, hytter m.m.
- d) Nødvendig bruk av traktor på barmark etter kartfesta/særskilt angitte eksisterende kjørespor/traktorveier for transport av materialer, brensel og utstyr til hytter og buer i samsvar med forvaltningsplanen.
- e) Motorferdsel i forbindelse med opparbeiding, merking og preparering av skiløyper og skibakker.

§ 4 GENERELLE UNNTAKSBESTEMMELSER

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra vernereglene når formålet med vernet krever det, for vitenskapelige undersøkelser, arbeider eller tiltak av vesentlig verdi for samfunnet og i spesielle tilfeller, når det ikke strider mot formålet med vernet.

§ 5 FORVALTNINGSPLAN

Det skal utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for oppsyn, tilrettelegging, informasjon m.m. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Direktoratet for naturforvaltning.

§ 6 FORVALTNINGSMYNDIGHET

Direktoratet for naturforvaltning fastsetter hvem som er forvaltningsmyndighet for biotopvernområdet.

§ 7 RÅDGIVENDE UTVALG

Det kan opprettes et rådgivende utvalg for forvaltningen av biotopvernområdet.

§ 8 IKRAFTSETTING

Denne forskriften trer i kraft straks.